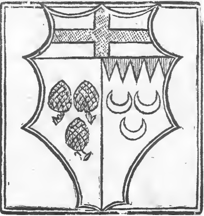

Epiſtole beati Pauli apoſtoli

cum ceteris epiſtolis & prophetiis: q̃ in dñicis: feriis & feſtis ſancto
rum per totum annum in eccleſia cantari ſolent: nuperrime
ad plenum collectę: & emendatę: punctę: & diſpuncte: &
que identidem legebantur cum remiſſiõibus aſſignatę:
& ſacrę ſcripturę locis multiſq; elucidationibus aliis
notatu digniſſimis illuſtratę Hiſpali per bachalla-
rium Petrum nuñez delgado preſbyterum.·.

¶ Bachalarij Petri nuñez del gado presbyteri ad auditores exhortatorium ad uirtutem & lectionem sacrarum scripturarum Carmen.

¶ Forte per ignauas si uite tempora curas
Chors generosa trahis iuuenum: morescꝙ ferinos:
Ocia uel tardant animos: epulecꝙ iocicꝙ.
Vel si quid sit amor: uel quid uenus ignea queris.
Dum tua nunc teneris pernoctant corda sub annis
Ante & ꝙ roseam rumpat uerecundia frontem:
Deprecor assiduos cupias tolerare labores.
Tecꝙ iuuet miseris deferre uiatica canis.
Postea ne tardos ploret cariosa senectus
Pertransisse dies: tristem sine nomine uitam.
Quandoquidem tacito uoluuntur secula cursu.
Hora nec ad primos que lapsa est uertitur ortus.
Et tibi lanifice properabunt fila sorores.
Hec nam cuncta premit rigide conditio sortis.
Inquam corruimus nos & quecunꝙ senescunt.
Ergo age fac uigiles: dextro stans limite uirtus
Presidet: officio & multo sudanda labore.
Munera que fecis tribuit famamꝙ perennem.
Celicolisꝙ facit similes: portuꝙ recondit.
Quam tibi (ne dubites) monstrant agiographa semper
Inclita sanctorum referant & fortia facta.
Et parat ecce uiam: tremulumꝙ in lumine gressum
Dirigit: & uerbis titubantia corda reformat:
Hic archana dei qui raptus in ethera uidit
Paulus: apostolici cetus uenerabilis unus.
Pabula doctrine qui terras sparsit in omnes.
Qui credenda monet. qui sensa obscura relaxat.
Corripit. hortatur. stimulat. peccata reuellit.
Quare age si ardalidum siluis assueta canoris
Hactenus es nimium: uel te si phebus: & euhan
Sollicitat. uiridisꝙ leuat nunc gloria laurus
Castalios ue tibi concedit cyrrha liquores.
Desine tam steriles retinere in pectore plagas
Saturnum: claudumꝙ senem: martemꝙ ferocem:

Persephonemq uage cereris sudore repertam.
Colluuiemq aliam fictorum ex arte deorum
Concubitusq iouis spernas & turpia furta.
Spumigene ueneris. turpiq madentia tabo
Verba: quibus latitans serpit per membra uoluptas:
Et creat omne nephas humano in corpore ludens:
In uariasq homines formas & terga ferarum
Satigerosq sues: uel notos uertit asellos:
Inq cauerni cubas flectit: uariatq leenas:
Carminibus quales fertur titania circe
Seua potens herbis socios ithacensis ulyssi
Transformasse ferox: propria ratione carentes.
Proterea chors igitur perq ueneranda poetas
Qui male de fidei rebus sentire uidetur:
Et monumenta canunt scelerum: que seminat orchus.
Haud aliter quorum falluntur carmine gentes:
Quam qui prouiolis tribulos: dirasue cicutas.
Aut penitus cecus captat pro piscibus hydros.
Sed lege ueridicos uates qui pectine condunt
Sanctorum mortes: & celse uirginis acta:
Premia qui meritis tormentaq debita nostris.
Et precor en iterum (nihil est preciosius ipso)
Quod paulum capias quo se mens credula pascit.
Composito uixisse animo: mentisq recessus
Castos: etheree & si poscis gaudia sedis.
Perpetuumq decus: placidamq in morte quietem:
Ter geminus simplexq deus quam deniq reddat.
Qui sine principio consistens fine carebit.

Telos.

¶ Bachallarius Petrus nuñez delgado p̄sbiter hispalitanis litterarii ludi magistris disertissimis felicitatem.

Vludo cõsilium vestrũ reipublice litterarie principes: diuinarum humanarumꝫ rerũ veridici moderatores: laudo in quam laudandoꝫ laborem vestrum nõ possum non admirari: ꝙ in informandis instruendisꝫ pueris adeo inuigilatis: vt nullus vobis anteferendus videatur modo bethice: modo lusitanus: modo terraconensis sit litterarij ludi magister. (His namꝫ tribus nominibus vniuersa hispania disiuncta est vt appianus et mella describunt.) Decet et vos. decet medi⁹ fidius et hispali nostram (a qua hispania dicta est) ꝙ in grãmatica: poesi: ⁊ oratoria tantum insudetis vt veluti in reliquis alijs rebus: ita etiã ⁊ in hac: non iniuria de ea vaticinatum esse maronianum tityron in bucolicis auguremur. ibi. Verũ hec tantum alias inter caput extulit vrbes. Quantum lenta solent inter viburna cupressi. Sed nr̄i interim muneris erit (quando cathedram assumpsimus) obseruantiam pietatemꝫ nr̄am erga vos declarare: meꝫ prius incitato: admotis (vt aiunt) calcaribus quosdam vestrum impellere: atꝫ amice in agendis non nihil admonere. Primũ itaꝫ erit qđ a vobis fieri veli sermonis latini accutissimi exploratores vt vos christianos esse memineritis puerosꝫ vobis traditos ad erudiendum similiter. Decereꝫ christianos ⁊ christiana legere ⁊ christiana audire. Habeant namꝫ inqt hieronymus ceteri suas opes: vase gemmato bibant. serico niteãt: plausu populi delectentur: ⁊ per varias voluptates suas diuitias vincere nequeant: christianorum autẽ diuitie sint in lege domini meditare die ac nocte. ianuam non patentem pulsare: sit conuiuium christus. lectio christ⁹. quies christus. cogitatio christus. Vbi enim obsecro vt animis aliquid impartiamur: salubrior erit ĩgurgitatio quam in sacris: in quibus Lactantio firmiano ⁊ apostolo referentibus veritatis cognitio ⁊ cib⁹ ⁊ potus animarum lucidissime reconditur: non igitur inmerito legendos esse autumno christianos poetas. sanctorumꝫ doctorumꝫ preclara volumina. nihil. n. candidius: nihil suauius nihilꝫ minus fucatum comodiusꝫ phaleratum excogitari potest. Sed et hoc perinde erit ꝙ non inficier exponendos similiter oratores: poetas historicos: philosophos: iuris cõsultos: ⁊ id genus opera non lasciua: in quibus eloquentia recondita est. et quorum cognitio facit ne semper pueri simus. Nam si hieronymus accusatus est: non ideo. ꝙ ciceronianus esset: sed ꝙ non christianus qualem se falso esse predicabat: cum litteras sacras despiceret. Itaꝫ non studium humanitatis sed nimium studium cuiuscumꝫ rei extat in accusatione hieronymi reprehensum. Deinde etiã animaduertatis necesse est oportere vos: eorum quos erudiendos accepistis sic satagere: vt simul ⁊ docti fiant. et sanctis imbuantur moribus. a teneris nempe assuescere multum est. (siquidem referente horatio) quo semel imbuta fuerit testa recens diu seruabit odorem. ⁊ difficulter raditur qđ rudes animi perhiberunt lanarũ nãꝫ conchilia vt idẽ hieronimus ait quis in pristinum reuocet colorem: cum precipue (si quintiliano credimus) cõsuetudo cotidie magis inualescat. Non enim duntaxat iuuenum estis rectores sed et parẽtes etiam. nec tam parum re ferre arbitror: boni maliue simus: vt non ausim dicere (vestra bona venia velim dixisse) nos esse potissimã causam omniũ bonorum malorum ve que vbiꝫ terrarum fiunt. Quoniam iurisconsulti: philo

Hispania ĩ bethicam terraconensem ⁊ lusitaniam diuiditur. Ab hispali dicta ẽ hispania.

Christianorũ diuitie quales.

In sacris veritatis cognitio est.

In studio humanitatis eloquentia est. studia humanitatis faciũt ne sẽper pueri sim⁹

Quare hieronymus est accusatus.

A teneris assuescere multũ est.

Omnium bo-

sophi:vrbium rectores:principes:ducesq; necnon & reges:monachi:sacerdotes:episco
pi:cardinales:ipsiq; etiam summi pontifices:vel deniq; quicunq; solas litterarum no-
tas tenent:sub disciplina olim nostra:vel aliorum fuere paruuli vir tus nostra vel vi-
tium eorum potuit prodesse vel obesse moribus. Veniat in medium magnus ille ale
xander potentissimus rex:orbisq; dominator. de quo Iuue. Unus inquit pelleo iuue-
ni non sufficit orbis qui (vt idem hieronymus tradit) in moribus & in incessu leonide
pedagogi sui non potuit carere vitijs. quibus cum adhuc paruulus: fuerat infectus.
ex eo vt opinor q (vt idem dixit) proclivis est malorum emulatio. & quorum virtutes
assequi nequeas: cito imitaris vitia. Coalescant ergo socii tam diuini quam humani
codicis expositores: coalescant cum scientia boni mores. alterum quippe sine altero
nihil est. enimuero enim si in altero esset peccandum malim ego nullas scire litteras
& bene moratos esse adulescentulos: quam omnia scire & malis consuetudinibus or-
natus. qd nec etiam negabit hieronymus. cum dicat bonum est multum scire & bene
viuere. q si vtrumq; non valemus: melius est bene viuere. Sed & in erratis quoq; fi-
liorum bonam magnamq; partem sibi vendicant pleriq; parentes. Tunc q: fortasse
discunt ab eis in tenero qd ante ingressum scholarum erat eis dedicendum. Nam vt
gratiosus ille Iuuenalis refert. Si damnosa senē iuuat alea ludit & heres. Bullatus
paruoq; eadem mouet arma fritillo. Summa proculdubio debetur pueris reueren
tia quia velotius & citius nos corrumpunt vitiorum exempla domestica. Nil dictu fe
dum visuq; hec lumina tangat (inquit idem.) Intra que puer est: procul hinc procul
inde puel e Lenonum: & cantus pernoctantis parasiti. Cum etiam q: non putāt tra
dendos esse pueros continuo eminentissimo preceptori: ac si sic aliquis in maioribus
emineat (vt ait Marcus fabius) q ei minora deficiant. sed apud minores pedagogos
& eos fortasse viciosos putant prius immorandum. veluti si non longe peius esset de-
docere: quam docere. quod quidem esset aliquantulum tollerabile (vt idem Fabius
refert) minus docerent illi & non peius. Quare non possum per immortalem deū nō
multū dolere: cur tanta in eligendis preceptorū viuendi modis decipiat etiam alluci
natio parentes. cum precipue: si eidem hieronymo habenda est fides deligendus sit
lector: probe etatis: vite: condicionisq;: quando quidem elementorū ipse ordo & par-
ua institutio preceptorū aliter de erudito: aliter de rustico ore profertur. Non placet
inquam o iuuenum moderatores q nomina ipsa vel dictata per q̄ consuescunt pue-
ri paulatim verba conterere & latine loqui (qd non est flocipendendum) sint fortuita:
sed certa & coaceruata & de industria de locis videlicet prophetarum: apostolorum at
q; ex schedis sanctorum doctorū excerpta necnon & de honestis (vt dixi) poetis vel ora
toribus. vt hinc eloquentia: inde panis vite & intellectus errabundis puerorū menti
bus: quasi aqua: ex nitidissimo scaturiat fonte. vt dum aliud agit puer future memo
rie preparetur. Ad quod agendum ex his etiam nostris non nihil poteritis elicere.
habetis enim iam tā cōmunes quā proprios sanctorū hymnos & eos quidem cū no-
stris enarratiunculis: pariterq; & orationes sacras ad veritatem restitutas. necnō &
homilias sacrorū doctorū ex nostra (vt ita inquā) fornace depromptas: que per anni
circulum in ecclesia latina decantari solēt: cum his beati pauli epistolis & prophetijs
alijs. quas nuper ad pristinū statum de nouo reduxi: & non in paucis emendaui: q vel
impressorum incuria: vel alicuius temerarij correctoris deprauata fuerant q̄sq; etiam
sacre pagine authoritatibus: alijsq; notatu dignissimis elucidaui dediq;. etiam ope
ram vt ex adnotationibus quas in nouū testamentū Laurentius ille vallen. romani
sermonis restaurator excuserat: aliquid in eis ad omnigenam eruditionem appare-
ret. Que comunia discipulis nostris interdum non semel atq; iterum. sed sepicule legē
da preponatis: necesse est. quandoquidem his & similibus documentis informandā
in primis puerorum etatem: & dominici gregis pastor ille beatissimus noster Leo de
cimus in sancta sinodo: & illustrissimus dominus Didacus deça hispalēsis archiepis-

norū & malorū causa sunt preceptores.

Nocuit alexandro leōides pedagogus.

Proclinis est malorum emulatio.

Parentes faciunt errare filios.

Summa debetur pueris reuerentia.

Peius est dedocere q̄ docere.

Qualis diligēdus est lector.

Restaurator fuit laurētius sermonis latini.

Intumescunt indocti sine virtute.

Non est libertas malus qui non aliqua ex parte prosit.

copus in prouinciali concilio preceperunt: quod deniqꝫ ⁊ R. dominus Hieronymus pinellus scholasticus nostre academie presul cordatissimus effectui mancipandum ordinauit. In cuius rei fidem in fronte libri preclara sui generis insignis sunt a nobis reiecta (veluti illius qui ex me omnes tum nocturnos ⁊ diurnos labores: tum etiam ⁊ festas ⁊ profestas vigilias repetere prope suo iure debet) que nostrum etiam laborem ab indoctorum turba sine virtutis pondere intumescenti: ⁊ inaniter se iactitanti defensarent. His autem vigiliis meis vos sollicitandi illa potissimum causa fuit ꝙ qui vos vehementius amet habetis neminem. non ꝙ vos aliquo insigni preconio extollerem: estis enim longe lateqꝫ famatissimi quales ⁊ patrie claritas: ⁊ virorum splendor: ⁊ hic locus diuino quodam munere semper edidit. Neqꝫ etiam ꝙ putarem indigere vos lucubrationibus meis. quamꝙ solitus erat dicere Plinius: nullum esse librum tam malum qui non aliqua ex parte prodesset. Sed ꝙ vobis ⁊ plerisqꝫ lectoribus quodammodo in his exponendis adimerem laborem. ⁊ ad consulendum posteritati tardiores incitarem. Et si intelligebam studia mea nonnullis fore ingrata: nonnullis etiam suspecta: adqꝫ inuisa. Sed abeant. valeant. dispeream: forte fortuna quandoqꝫ pigebit. Et genibus prouolutis: ⁊ manibus sursum positis. veniam efflagitabunt. Quare humani codicis accuratissimi expositores: q: in beneficio conferendo plus animus quam census operatur: magisqꝫ preponderat beniuolentia: quam possibilitas. (vt refert diuus Ambrosius) suscipite ⁊ eum animo munusculum: mea quidem sententia non malum: sed perinde erit: vt acceperitis (vt putat. M. Cicero in calce officiorum) ⁊ ea animi tranquillitate: ingenitaqꝫ mansuetudine: ⁊ obseruantia qua me ante hac prosecuti estis: de cetero prosequi neutiquam dedignemini. non enim parum vobis expediet: saltem vt ex me maturiores fructus speretis. per bonum namqꝫ fuit in his prius immorari: vbi plurimum intererat: ne huiusmodi codices a multis expositi: et doctissimis glosulis circumuallati: mendosi circunferantur. quibus completis residuus sit mihi locus ad maiora ascendendi: que ingenii mei viribus fortasse sint magis digna: valete fauste feliciter ⁊ genio fauente. Hispali idibus quintilis. A. M. d. xv.

Epistola quid.

¶ Epistola est oratio pedestris: que absentes amicos presentes facit: tam ad voluptatem quam ad vtilitatem tum publicam tum priuatam: diuinitus excogitata. Vel sic. Epistola est legatio litteralis absenti persone vel absentibus missa: voluntatem mittentis ad plenum significans.

¶ Diciturqꝫ epistola ab epistello verbo greco quod latine interpretatur mitto. vnde missiles dicuntur epistole.

¶ Reperta autem est epistola non alia de causa: vt ex turpiliani fabulis vetustissimis memorie traditum accepimus: nisi vt absentes amicos hoc tantum remedio presentes redderemus: ⁊ coramqꝫ litteras intuentes interuallo locorum ac temporum interpolatam aliquantisper amicitiam instauraremus.

¶ Epistolarum genera secundum Ciceronem tria sunt. Unum quo facimus certiores absentes si quid est quod eos scire aut nostra aut ipsorum intersit. In quo genere sunt plurime apud Ciceronem ⁊ Plinium aliosqꝫ epistole. quas ideo scripserunt quia presentes conuenire non poterant. Alterum est seuerum ⁊ graue: vt de republica: ⁊ de philosophia. In quo sunt epistole senece: diui hieronymi: diui augustini: sancti Leonis pape: multorumqꝫ grauium virorum littere: quas scripserunt aut quia ne tunc quidem aut quia non semper conuenire poterant quos docere volebant: in hoc

etiam genere secundo sunt constitute hec quattuordecim epistole diui Pauli (non enim sunt plures: licet hic appareant in tot capitibus diuise) quarum nouem instruunt ecclesiam gentium: quattuor vero prelatos et principes ecclesie .i. reges. vna populum israel .s. qui est ad hebreos filios israel. Tertium vero est familiare et iocosum: in quo sunt nonnulle apud Ciceronem plures apud philelphum pogium et alios qui res familiares aut iocosas scripserunt. Ad hec autem tria genera viginti illa reduci possunt videlicet. commendatiuum. petitorium. munificum. demonstratiuum &c. que franciscus niger luculentissime descripsit.

Prophetia quid.

¶ Prophetia est rerum latentium preteritarum vel presentium vel futurarum ex diuina inspiratione manifestatio. vel sic. Prophetia est inspiratio vel reuelatio diuinarum rerum euentus immobili varietate denuncians.

¶ Prophetia autem a prohemi verbo greco quod est predico descendit sicut et propheta seu prophetes. propheta vero est qui futura prenunciat ab eo primum intellecta. Veteres (vt inquit festus) antistites phanorum oraculorumque interpretes prophetas dicebant. hi etiam vates dicti sunt. q. fates .i. profatores. in veteri tamen testamento videntes dicti sunt quia ea videbant que ceteri non poterant videre.

¶ Genera prophetie sunt septem. primum est extasis .i. mentis excessus. Secundum est visio vt apud Esayam. vidi dominum sedentem &c. Tertium est per somnium vt sunt somnia illa ioseph: et iacob quando vidit subnixam in celo scalam dormiens. Quartum per nubem: sicut dominus ad moysem et iob locutus est. Quintum vox de celo. vt ad abraam in sacrificio pueri. Sextum in parabola. Septimum repletio spiritus sancti sicut sanctis viris contigit prophetare.

¶ Prophetie tempora tria sunt prout asserit Gregorius in homiliis Ezechielis .s. presens. vt est illud Joannis. Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi. Preteritum. vt est illud in principio creauit deus celum et terram de illo. n. tempore dixit homo: quando non erat homo. Futurum vt est illud Esaye. Ecce virgo concipiet et pariet filium &c.

¶ Incipitur libellus epistolarum in quo continentur omnes epistole & prophetie que cãtãtur in ecclesia per anni circulum incipiẽdo a prima dñica aduentus usq; in eandem: in dñicis: feriis: & festis sanctorum: optime cõplete & emẽdate & sacre scripture locis aliisq; notatu dignissimis condecorate Hispali per bachalarium Petrum nuñez del gado presbyterum.

¶ Dominica prima aduentus. Epistola beati pauli apostoli ad romanos. capite. xiii. littera. d.

Caput ꝛ nõ capitulũ dicẽdũ.

NOn admiremini candidi lectores q̃ ausus fuerim ex principiis omniuz epistolarum abradere capitulum ꝛ loco illius substituere hoc nomen caput quãdoquidem licet in hac significatione videlicet pro initiis paruis librorum (qd̃ hispanice dicimus capitulo de libro) apud triniales vsurpetur: seculũ tamẽ eruditius nec ꝓprie nec ꝑ trãslationẽ vtitur iam hac licẽtia: sed assumpsit hoc nomẽ caput. i. e. vt videre est apud Aulum geliũ. Quod in capite inquit superiore acritalao scriptũ esse diximus. Capitulum vero proprie pro paruo capite accipitur. vt Plautus. meũ capitulum meus ocellus. deinde sumitur pro capite colũnarum. Plinius. proximũ columnis spire subdite ꝛ capitula abdita. sumitur deniq; pro eo quod nos hispane dicimus. cabildo de yglesia. q̃ ibi capita negociorum exponantur.

FRatres. Scientes quia hora est iam nos de somno surgere: nũc enim proprior est nostra salus q̃ cum credidimus. Nox precessit: dies autem appropinquabit. Abiiciamus ergo opera tenebrarũ & induamur arma lucis: sic ut in die honeste ambulemus. Nõ in comessationibus & ebrietatibus. Non in cubilibus & impudiciciis. Nõ in contentione & emulatione. Sed induimini dominum nostrum iesum christum.

Animaduertite etiam lectores cãdidissimi: ꝛ fortasse iuuabit meminisse: ea que nos sub sancte matris ecclesie correctione in marginibus adiecimus ex adnotationibus quas in nouum testamentum excuserat accuratissimus ille ac pene diuinus Laurentius vallen̄. que ꝛ si non legem faciant: latinus tamẽ (grecorum veritate seruata) enũciantur ea in quibus interpres (vt ille sentit) quodammodo fuit allucinatus. Inqd̃ igitur in primis. Nunc proprior est nostra salus q̃ cum credidimus. grece non est ꝓprior sed proprius aduerbium e neutro genere factum: nec adest verbum substantiuum. ꝛ forte sic fuit transferendum nunc proprius nos salus quam cum ꝛc. Itẽ non in comessationibus ꝛc. vsq; ad emulationem. in his omnibus grece abest prepositio in. est. n. non nihil differens sensus sine prepositione.

¶ Feria quarta. Esaye prophete. cap. xl. a.

COnsolamini consolamini popule meus dicit dominus deus uester. Loquimini ad cor hierusalem & aduocate eam: quoniam completa est malicia eius: dimissa est iniquitas illius. Suscepit de manu domini duplicia pro oĩbus peccatis suis. Vox clamatis in deserto parate uiã dñi: rectas facite in solitudie semitas dei nr̃i. Ois uallis
Mat. iii. a. Luce. iii. a. exaltabitur & ois mõs & collis humiliabitur: & erũt praua in directa & aspera in uias planas. Et reuelabitur gloria dñi & uidebit ois caro.

pariter q̄ os dñi locutū est. Vox dicētis. Clama. & dixi. Qui clamabo: omnis caro fenū: & oīs gloria eius q̄si flos feni: exsiccatū est fenū & cecidit flos: quia spūs dñi sufflauit in eo. Vere fenū est populus: exsiccatū est fenū & cecidit flos: uerbū autē dñi manet in eternum. Eccle.xiiij.e. Iaco.j.b.

¶ Feria sexta Esaye prophete. cap̄. xlii. a.

Hec dicit dominus deus. Ecce seruus meus suscipiā eum: elect⁹ meus cōplacuit sibi in illo anima mea. Dedi spūm meum super eum: iudicium gentibus profetet. Non clamabit: nec accipiet personam nec audietur foris uox eius. Calamum quassatum nō cōteret: & lignum fumigans nō extinguet. In ueritate educet iudiciū. Non erit tristis nec turbulentus donec ponat in terra iudicium & legem eius insule expectabūt. Hec dicit dominus deus creans coelos & extendens eos: firmans terram & q̄ germināt ex ea. Dans flatū populo qui est sup eam: & spiritū calcātib⁹ eā. Ego dñs uocaui te in iustitia. & apprehēdi manū tuā: & seruaui te & dedi te in fed⁹ populi in lucē gentiū ut aperires oculos cecoꝝ: & educeres de cōclusione uinctum: & de domo carceris sedētem in tenebris. Ego dñs hoc est nomē meū. Gloriā meā alteri nō dabo: & laudē meā sculptilibus. Que prima fuerūt ecce uenerunt: noua quoq̄ ego annūcio: anteq̄ oriant audita uobis faciā. Cātate dño cāticū nouum. laus eius ab extremis terre. Qui descēditis in mare & plenitudo eius: insule & habitatores earum. Subleuetur desertum & ciuitates eius: in domibus habitauit cedar. Laudate eum habitatores: petre de uertice montium clamabunt. Ponent dño gloriam & laudē eius: in insulis nūciabunt. Dñs sicut fortis egredietur & sicut uir preliator suscitabit celū. Vociferabitur & clamabit: super inimicos suos confortabitur. Mat.xij.b. Psal.cxlix.

¶ Dominica secunda Pauli ad romanos. cap̄. xv. a.

FRatres. Quecunq̄ enim scripta sunt ad nostram doctrinā scripta sunt: ut per patientiam & cōsolationem scripturarum spem habeamus. Deus autem patientie & solacii det uobis idipsum sapere in alterutrum secundum iesum xp̄m: ut unanimes uno ore honorificetis deum & patrē dñi nostri iesu xp̄i. Propter quod suscipite inuicē sicut & xp̄s suscepit uos in honorē dei. Dico aūt iesum xp̄m ministrū fuisse circūcisiōis: ꝓpter ueritatē dei ad cōfirmādas ꝓmissiōes patrū. Gētes aūt sup mīa honorare deū sicut scriptū ē. Propterea cōfitebor tibi in gētibus dño nomini tuo cātabo. Et iterū dicit. Letamini gētes cū plebe ei⁹. Et iterū. Laudate oēs gentes dñm: & magnificate eū oēs populi. Et rursum. Esayas ait. Erit radix iesse & q exurget regere gētes: in eū gētes sperabūt. Deus aūt spei repleat uos oī gaudio & pace in credendo: ut abundetis in spe & uirtute spiritussancti. ij. Regū.xxij.d Psal.xvij. Psal.xcvj. Esaye.xj.c.

Quecunqꝫ scripta sunt: grece est inquit Laurentius in vtroqꝫ prescripta. siue ante scripta sunt. Item idipsum sapere. non intelligit valla cur potiꝰ dicat idipm quã idẽ q: latini pro greco idipsum habẽt idẽ. Itẽ in alterutrum: dicendum erat inuicẽ. seu mutuo nõ alterutrum qd significat alterũ vtrũ velis: q: tã ratione propositiõis quã significationis nõ dicitur latine in alterutrũ. Itẽ gentes aũt sup mi. meliꝰ esset ꝓpter misericordiam sicut supra propter veritatem.

¶ Feria quarta Esaye prophete cap. xliii. a.

Hec dicit dominus deus creans te iacob & formãs te israel. Noli timere quia redemi te: uocaui te nomine tuo meus es tu. Cum transieris per aquas tecum ero: & flumina non operiẽt te. Cum ambulaueris in ignem. nõ cõbureris: & flãma non ardebit in te. Quia ego dominus deus tuus sanctus israel saluator tuus: dedi propitiationem tuam egyptum & ethiopiam & sabba pro te. Ex quo honorabilis factus es in oculis meis & gloriosus: ego dilexi te. Et dabo homines pro te: & populos pro anima tua. Noli timere quoniam tecum sum ego. Ab oriente adducã semen tuũ: & ab occidente congregabo te.
Esaye. xlv. c. Dicam aquiloni da: & austro noli ꝓhibere. Affer filios meos de longinquo: & filias meas ab extremis terre. Et omnem qui inuocat nomẽ meum in gloriã meã creaui eum. Formaui eũ & feci eum. Educ foras populũ cecum & oculos habẽtẽ: surdum & aures ei sunt. Omnes gentes congregate sunt simul & collecte sunt tribus. Quis in uobis annunciet istud: et q̃ prima sunt audire uos faciet. Dent testes eorũ et iustificentur: et audiant et dicant. Vere uos testes mei dicit dñs: & seruus meus quẽ elegi. Vt sciatis & credatis mihi & intelligatis: quia ego ipse sum. Ante me nõ est formatꝰ deus: & post me nõ erit. Ego sum dñs & nõ est absqꝫ me saluator. Ego annunciaui & saluaui. Auditũ feci: & non fui in uobis alienus. Vos testes mei dicit dñs & ego deus. Et ab initio ego ipse: & nõ est qui de manu mea eruatur.
Osee. xiij. b. Operabor & quis auertet illud: ait dñs omnipotens.

¶ Feria sexta Esaye prophete. cap. li. a.

Hec dicit dominꝰ. Audite me qui sequimini quod iustum est: & queritis deum. Attẽdite ad petrã unde excisi estis: & ad cauernam laci de qua precisi estis. Attẽdite ad abrahã patrẽ uestrum & ad sarram que peperit uos. Quia unum uocaui eum & benedixi ei & multiplicaui eum. Consolabitur ergo dominus syon: & consolabitur omnes ruinas eius. Et ponet desertum eius quasi delicias: & solitudinem eius quasi ortũ dñi. Gaudium & leticia inuenietur in ea: gratiarum actio & uox laudis. Atendite ad me popule meus: & tribus mea me audite. Quia lex a me exiet: & iudiciũ meũ in lucẽ populoꝝ requiescet. Prope est iustꝰ meꝰ egressus est saluatoꝛ meꝰ: & brachia mea populos iudicabũt. Me insule expectabũt & brachiũ meũ sustinebunt.

Leuate in celū oculos uros:& uidete sub terra deorsum. Quia celi si cut fumus liqscent et terra sicut uestimentū atteretur. Et habitatores eius sicut hec interibunt. Salus autem mea in eternum erit:et iustitia mea non deficiet: ait dominus omnipotens.

¶ Dominica tertia. Pauli ad corinthios prima.cap.iiii.a.

FRatres. Sic nos existimet homo ut ministros christi & dispensa totes ministeriorū dei. Hic iam qritur inter dispēsatores ut fi delis quis inueniatur. Mihi autē pro minimo ē ut a uobis iudicer aut ab hūano die:sed nec me ipsū iudico. Nihil enim mihi cōscius sum: sed non in hoc iustificatus sum. Qui autem iudicat me dominus est itaq; nolite ante tempus iudicare quoadusq; ueniat dominus qui & illuminabit ascondita tenebrarum: & manifestabit cōsilia cordiū. Et tunc laus erit unicuiq; a deo. Ante tempus non est iudicā dum.

¶ In feria.iiii. quattuor tēporum lectio Esaye prophete.cap.ii.a.

IN diebus illis. Dixit Esayas:erit in nouissimis diebus preparat⁹ mons domus dñi in uertice mōtiū:& eleuabitur sup colles: & fluent ad eum omnes gētes:et ibunt populi multi & dicēt. Venite as cēdamus ad montē domini:& ad domum dei iacob: & docebit nos uias suas:& ambulabimus in semitis ei⁹ qa de syō exibit: & uerbum dñi de hierusalē. Et iudicabit gētes:& arguet populos multos. Et cō flabunt gladios suos in uomeres & lanceas suas:in falces. Non leua bit gens cōtra gentē gladium:nec exercebuntur ad prelium. Dom⁹ iacob uenite et ambulemus in lumine domini dei nostri. Miche.iiii.a. Miche.iiii.b.

¶ Lectio Esaye prophete cap.vii.b.

IN diebus illis. Locutus est dominus ad achaz dicens. Pete tibi si gnum a domino deo tuo in profundū inferni siue in excelsum supra. Et dixit achaz. Non petā et nō tentabo dñm. Et dixit. Audite ergo domin⁹ dauid. Nō quid parū uobis es molestos esse hominib⁹ quia molesti estis & deo meo: ꝓpter hoc dabit dñs ipse uobis signū. Ecce uirgo concipet & pariet filiū:& uocabitur nomē ei⁹ hemanuel. Butyrū & mel comedet ut sciat reprobare malū:& eligere bonum. Matth.i.d. Luce.i.c.

Butyrū.i.cū ypsilō q: greca dictio est.bois.n.bouis ꝛ tyros caseus ē.q.bouis casens. producitq; apud nos ante penultimam apud illos vero pen.

¶ Feria sexta Esaye prophete.cap.xi.a.

HEc dicit dominus deus. Egredietur uirga de radice iesse:& flos de radice eius ascendet. Et requiescet super eum spiritus domi ni:spiritus sapientie et intellectus.spiritus consilii & fortitudinis:spi ritus scientie & pietatis:& replebit eum spūs timoris domini. Non se cundū uisionē oculoꝝ iudicabit:nec secundū auditū auriū arguet: sed iudicabit in iustitia pauperes & arguet in eqtate ꝓ māsuetis terre. Septem dona spūs sancti.

ſ.Theſſa.ij.b. Et percutiet terram uirga oris ſui: & ſpiritum labiorum ſuorū interficiet impium. Et erit iuſtitia cingulum lumborum eius: & fides cinctorium renum eius.

℄ Sabbato. Eſaye prophete. cap̄. xix. d.

IN diebus illis. Clamabūt ad dn̄m a facie tribulātis: & mittet eis ſaluatoré & propugnatoré qui liberet eos. Et cognoſcetur dn̄s ab egypto. Et cognoſcēt egyptii dn̄m in die illa: & colēt eum in hoſtiis & muneribus: & uota uouebunt dn̄o & ſoluēt. Et percutiet dominus egyptum plagā & ſanabit eam. & reuertentur ad dominum & placabitur eis: & ſanabit eos dominus deus noſter.

℄ Lectio Eſaye prophete. cap̄. xxxv. a.

HEc dicit dominus. Letabitur deſerta et inuia: & exultabit ſolitudo & florebit ſicut liliū. Germinans germinabit: & exultauit letabunda & laudans. Gloria libani data eſt ei: decor carmeli & ſarō. Ipſi uidebunt gloriā dn̄i & decorem dei noſtri. Cōfortate manus diſſolutas & genua debilia roborate. Diſcite puſillanimes: confortamini & nolite timere. Ecce deus noſter ultionem adducet retributionis. deus ipſe ueniet & ſaluabit nos. Tunc aperientur oculi cecorum & aures ſurdorum patebunt. Tunc ſaliet ſicut ceruus claudus: & aperta erit lingua mutorum. Quia ſciſſe ſunt in deſerto aque: & torrentes in ſolitudine. Et que erat arida in ſtagnum: et ſitiens in fontes aq̄rum. Ait dominus omnipotens.

Mat.xv.c.

℄ Lectio Eſaye prophete. cap̄. xl. b.

HEc dicit dominus. Super montē excelſum aſcende tu qui euangelizas ſyon: exalta in fortitudine uocem tuā qui euangelizas hieruſalem. Exalta noli timere. Dic ciuitatibus iude. Ecce deus ueſter. Ecce dominus deus in fortitudine ueniet: & brachium eius dominabitur. Ecce merces eius cum eo & opus illius coram illo. Sicut paſtor gregē ſuum paſcet: in brachio ſuo cōgregabit agnos: & in ſinu ſuo leuabit eos dominus deus noſter.

Eſa.lxiſ.d.

℄ Eſaye prophete. cap̄. xlv. a.

HEc dicit dominus. Chriſto meo cyro cuius apprehendi dexteram: ut ſubiiciam ante faciem eius gentes: & dorſa regum uertam: & aperiam coram eo ianuas: & porte non claudentur. Ego ante te ibo. et glorioſos terre humiliabo: portas ereas conteram et uectes ferreos confringam. Et dabo tibi theſauros abſconditos et archana ſecretorum: ut ſcias quia ego dominus: qui uoco nomen tuum deus iſrael: ꝓpter iacob ſeruū meū et iſrael dilectū meū. Et uocaui te nomine meo. aſſimulaui te et nō cognouiſti me. Ego dn̄s & nō eſt amplius: extra me nō eſt de⁹. Accinxi te et nō cognouiſti me.

Vt sciant hi q ab ortu solis: et q ab occidẽte quoniam absq me nõ est de⁹. Ego dñs & nõ est alter: formãs lucẽ & creãs tenebras: faciẽs pacem & creãs malũ. Ego dñs faciẽs omnia hec. Rorate celi desuper & nubes pluãt iustum aperiatur terra et germinet saluatorẽ. Et iustitia oriatur simul ego dominus creaui eum.

℄ Danielis prophete. cap. iii. e.

IN diebus illis. Angelus domini descendit cum azaria et sociis eius in fornacem: et excussit flãmam ignis de fornace: & fecit medium fornacis quasi uentum roris flãtem. flãma autem diffusa ẽ super fornacem cubitis quadragita nouem & incendit quos reperiit iuxta fornacem de caldeis ministros regis qui eam incendebant. Et non tetigit eos omnino ignis: nec contristauit nec quicq̃ molestie intulit. Tunc hi tres quasi ex uno ore laudabãt et glorificabãt et benedicebãt deũ in fornace dicẽtes. Benedictus es dñe deus patrũ nostrorũ et laudabilis & gloriosus et superexaltat⁹ in secula. Et benedictũ nomẽ glorie tue sanctũ: et laudabile & superexaltatũ in omnibus seculis. Bñdict⁹ es in tẽplo sancto glorie tue: et suplaudabilis & sup gloriosus in secula. Bñdict⁹ es in throno regni tui et suplaudabilis & superexaltat⁹ in secula. Bñdict⁹ es q intueris abyssos: et sedes super cherubin & laudabilis et sup exaltatus in secula.

℄ Beati pauli Ad thessalonicenses secũda. cap. ii. a.

FRatres. Rogam⁹ uos per aduẽtum dñi nostri iesu christi et nr̃e cõgregatiõis in ipsũ ut nõ cito moueamini: a uro sẽsu: nec terreamini: nec per spũm: nec per sermonẽ: nec per epistolã tanq̃ per nos missam q̃si instet dies dñi. Nemo uos seducat ullo modo. Quoniam nisi dissensio uenerit primum & reuelatus fuerit homo peccati filius perditionis: qui aduersatur et extollitur supra omne quod dicitur deus: aut q̃ colitur: ita ut in templo dei sedeat ostẽdens se tanq̃ sit de⁹. Nõ retinetis q̃ cum adhuc essem apud uos hec dicebãt uobis. Et nũc quid detineat scitis ut reueletur in suo tempore. Nã mysteriũ iam operatur iniquitatis. Tãtum ut qui tenet nunc teneat: donec de medio fiat. Et tunc reuelabitur ille iniquus: quẽ dominus iesus interficiet spiritu oris sui: & destruet illustratione aduẽtus sui.

Super omne qd̃ dicitur de⁹ aut qd̃ colitur. grece est super omnẽ qui dicitur de⁹ aut cultus. Itẽ ostendẽs se tanq̃ sit de. melius esset quasi sit de⁹. & deeẽ tertus in hac littera. s. vt reuelletur i tẽpore suo i quo etiã deest ille vt sit reuelleẽ ille in tempore suo.

℄ Dominica quarta Pauli ad philippẽ. cap. iiii. a.

FRatres. Gaudete in dño semp iterum dico gaudete. Modestia uestra nota sit omnibus. hominibus. dñs enim prope est. Nihil soliciti sitis: sed in omni oratione & obsecratione cum gratiarum actione: petitiones uestre innotescant apud deum: & pax dei q̃ exuperat omnẽ sensum: custodiat corda uestra & intelligentias uestras. In christo iesu domino nostro.

Esa. xj. a.

Pax dei q̃ exupat omnē sensum. Valla. cur nō mētem siue intellectum potius q̃z sensum? sicuti post dicit intelligentias qđ nomē ab illo superiori descendit.
Item custodiat cor melius esset custodiet.

¶ In uigilia natalis dñi Esaye cap. lxii. a.

HEc dicit dominus. Propter syon non tacebo & propter hierusalē non quiescā: donec egrediatur ut splēdor iustus eius: & saluator eius ut lampas accēdatur. Et uidebunt gentes iustum tuum: & cūcti reges inclitum tuum. Et uocabitur tibi nomē nouum quod os domini nominauit. Et eris corona glorie in manu dñi tui: & diadema regni in manu dei tui. Nō uocaberis ultra derelicta: & terra tua non uocabitur amplius desolata. Sed uocaberis uolūtas mea in ea. Et terra tua inhabitabitur. Quia cōplacuit dño in te.

¶ Beati pauli ad romanos. cap. primo. a.

FRatres. Paulus seruus iesu christi uocatus apostolus: segregatus in euangelium dei: quod ante ꝓmiserat per prophetas suos in scripturis sanctis de filio suo factus qui est ei ex semine dauid secūdum carnem. Qui predestinatus est filius dei in uirtute secundum spiritum uiuificationis ex resurrectione mortuorum iesu christi dñi nostri. Per quem accepimus grām & apostolatum ad obediendum fidei in omnibus gentibus pro nomine eius: in quibus estis & uos uocati. Iesu christi domini nostri.

Paulus seruus iesu xpī vocatus aplꝰs ꝛc. Valla Nō est hic accipiēdū vocatus pro nominatus quale ē illud matthei. de qua natus ē Jesus qui vocaẗ xp̄s. Nā hoc perinde est ac si diceretur vocatus ī apostolatū. Aut forte sic est legēdū. apostolus separatus in euangelium: vt sit Paulus seruꝰ xpī vocatus. q̃les erāt qui a romanis dicebanẗ euocati: qui sine vllo appositio sic dicebanẗ qui ad auxiliū rei bellice vt amici accersebantur: hoc probat id quod paulo post sequitur: in quibus estis ꝛ vos vocati iesu christi quasi electi iesu christi. quid multa eadē ratione dicanẗ nūc vocati substāti ue q̃ dicitur apl'i: idest missi ideo aliud est vocabulum illic. qui vocaẗ xp̄s. aliud hic. Itē. Qui factus est ei ex semine dauid: grece potius est qui genitus est ei. Itē secūdū spiritū sanctificationis ꝛ resurrectionem mortuorum iesu xp̄i dñi nr̄i: neq̧ mortuoꝝ iesu xp̄i videtur nūc dici posse: q2 vnus mortuorum est ipse iesus xp̄s: neq̧ resurrectionem iesu xp̄i q2 dicitur spūs resurrectionis: ergo nō ꝑ genitiuū nr̄ fuit genitiuꝰ grecus trāsferēdus sed per ablatiuū vt ille supior de filio suo ad quod nunc referẗ iesu xp̄o dño nostro. Nā si transferereẗ ad verbum sic trāsferereẗ de filio suo genito ex semine dauid secūdum carnem destinato filio dei in potentia scđm spiritum sanctificationis ꝛ resurrectionis mortuorum iesu xp̄o domino nostro.

¶ In natiuitate dñi. in missa de galicantu Esaye. cap. ix. a.

HEc dicit dñs. Populus gētium qui ambulabat in tenebris uidit lumen magnam habitantibus in regione umbre mortis: lux orta est eis. Paruulus enim natus est nobis filius datꝰ est nobis. Et factus est principatus super humerum eius: & uocabitur nomen eius admirabilis consiliariꝰ: deus fortis pater futuri seculi: princeps pa

cis: multiplicabitur eius imperium: & pacis non erit finis. Super soli um dauid & super regnum eius sedebit: ut cõfirmet illud. Et corro/ boret in iudicio & iustitia a modo & usq̧ in sempiternum.

¶ Beati pauli Ad titum. cap̃. ii. c.

Charissime. Apparuit enim gratia dei & saluatoris nostri oĩbus hominibus erudiens nos ut abnegantes impietatem & secula ria desideria: sobrie & iuste & pie uiuamus in hoc seculo. Expectãtes btãm spem & aduẽtum glorie magni dei: & saluatoris nr̃i iesu xp̃i. Qui dedit semetipsum pro nobis: ut nos redimeret ab omni iniqui/ tate: & mũdaret sibi populũ acceptabilem sectatorẽ bonorũ operũ. Hec loquere & exhortare. In xp̃o iesu domino nr̃o.

Secularia. vl greceõ mundana. Aduentũ glo. grece õ apparitionem itaq̧ non sit contrarietas quamuis dixerit supra appuit. Item popu. acceptabilem. grece est peculiarem.

¶ In missa de luce. Esaye propheta. cap̃. lxi. a.

Hec dicit dñs. Spiritus domini sup me eo q̧ unxerit me dñs: ad annũciandũ mãsuetis misit me ut mederer contritos corde: & predicarẽ captiuis indulgentiam: & clausis apertionẽ. & predicarem agnũ placabilẽ dño: & diẽ ultionis deo nostro: ut consolarer omnes lugentes ut ponerẽ cõsolationem lugẽtibus syõ. Et darẽ eis coronã pro cinere. oleum gaudii pro luctu: paliũ laudis pro spũ meroris. Et uocabũtur in ea fortes iusticie plãtatio dñi ad glorificãdũ. Ecce dñs auditũ fecit ab extremis terre. Dicite filie syon. Ecce saluator tu⁹ ue/ nit: ecce merces eius cum eo: & opus illis corã ipso. & uocabunt eos populus sanctus redempti a domino deo nostro.

Luce. iiij. c.

Capi. lxij. d.

¶ Beati pauli ad titum. cap̃. iii. b.

Charissime. Apparuit benignitas & hũanitas saluatoris nr̃i dei. Non ex operibus iusticie q̃ fecimus nos: sed secundum suã mise ricordiã saluos nos fecit. Per lauactrum regenerationis & renouatio nis spiritussancti: quẽ effudit in nos abunde: per iesum xp̃m saluato/ rem nostrum. Ut iustificati gratia ipsius: heredes simus secũdum spẽ uite eterne. In christo iesu domino nostro.

Secundũ suã misericordiam nos saluos fecit deus.

¶ Ad missam maiorẽ lectio Esaye prophete. cap̃. lii. b.

Hec dicit dominus. Propter hoc sciet populus meus nomẽ meũ in die illa: quia ego ipse qui loquebar ecce adsum. Quam pul/ chri super montes pedes annunciantis & predicantis pacem annun ciantis bonũ predicantis salutem: dicentis syon regnabit deus tuus. Vox speculatorũ tuorũ leuauerũt uocẽ: simul laudabũt quia oculo ad oculũ uidebunt cũ cõuerterit dñs syon. Gaudete & laudate simul deserta hierusalem quia cõsolatus est deus populũ suũ: redemit hie/ rusalẽ. Parauit dñs brachium sanctũ suũ in oculis omniũ gẽtium. Et uidebunt omnes fines terre salutare dei nostri.

Naum. j. d. Ro. x. c.

Psal. xcvij.

¶ Beati pauli ad Hebreos. cap̃. primo. a.

Olim deus loquens. Al. ne dicere: interpres bis. locutus. dixit loq̄ns: cū grece q̄d est longe melius dicatur locutus. Itē portansq; oīa. grece est ferens. item purga. pec. faci. grece quoq; ē que per seipm purgationem peccatorum nostrorum fecit. Item sedet ad dexteram siue in dextera.
Psal. ij.
Actuū. xiij. e.
ij. Regū. vij. b.
Psal. xcvj.
Psal. ciij.
Psal. xliiij.
Psal. cj.

FRatres. Multifarie multisq; modis olim deus loquens patribus in prophetis: nouissime diebus istis locut⁹ est nobis in filio: quē cōstituit heredē uniuersorum per quē fecit & secula. Qui cū sit splendor glorie & figura substātie eius: portāsq; omnia uerbo uirtutis sue purgationem peccatorum faciens sedet ad dexterā maiestatis in excelsis. Tanto melior angelis effectus: quāto differētius pre illis nomen hereditauit. Cui enim dixit aliquando angelorum: filius meus es tu ego hodie genui te. Et rursum. Ego ero illi in patrē & ipse erit mihi in filium. Et cum iterum introducit primogenitum in orbem terre dicit. Et adorent eum omnes angeli dei. Et ad angelos quidē dicit. Qui facit angelos suos spiritus & ministros suos flamā ignis. Ad filium autem. Tronus tuus deus in seculum seculi: uirga equitatis uirga regni tui. Dilexisti iustitiam: & odisti iniquitatē. propterea unxit te deus deus tuus oleo exultationis pre participibus tuis. Et tu in principio domine terram fundasti & opera manuum tuarū sunt coeli. Ipsi peribunt tu autem permanebis: & omnes sicut uestimentū ueterascent. Et uelut amictum mutabis eos & mutabuntur. Tu autem idem ipse es: & anni tui non deficient.

¶ Dn̄ica infra octauas natalis dn̄i. Beati pauli ad galatas cap̄. iiii. a.

FRatres. Quanto tēpore heres paruulus est: nihil differt a seruo cum sit dominus omnium: sed sub tutoribus & autoribus est usq; ad prefinitum tempus a patre. Ita & nos cum essemus paruuli; sub elementis mundi huius eramus seruientes. At ubi uenit plenitudo tēporis: misit deus filium suum: natum ex muliere: factum sub lēge: ut eos qui sub lege erant redimeret: ut adoptionem filiorum reciperemus. Quoniam autem estis filii dei: misit deus spiritū filii sui in corda uestra: clamantem abba pater. Itaq; iam non est seruus sed filius. Quod si filius: & heres per deum.

Ro. viij. c.

¶ In circūcisione dn̄i in missa de prima. Pauli ad titū cap̄. iiii. b.

CHarissime. Apparuit benignitas & humanitas. Require supra in natiuitate domini. fo. viii.

¶ Ad missam maiorem. Beati pauli ad titum. cap̄. ii. e.

CHarissime. Apparuit gratia dei saluatoris nostri. Req̄re supra in natiuitate domini. fo. viii.

¶ In epiphania domini. Esaye prophete. cap̄. lx. a.

SVrge illuminare hierusalem quia uenit lumen tuum: & gloria domini sup te orta est. Quia ecce tenebre operiēt terram & caligo populos. Super te autem orietur dominus & gloria eius in te uidebitur: & ambulabunt gentes in lumine tuo & reges in splendore ortus tui. Leua in circuitu oculos tuos & uide: omnes isti congrega-

ti sũt: uenerũt tibi. Filii tui de lõge ueniẽt: & filie tue de latere surgẽt. Tũc uidebis & aflues: & mirabitur & dilatabitur cor tuũ: quãdo con uersa fuerit ad te multitudo maris: fortitudo gẽtiũ uenerit tibi inun datio camelorum operiet te dromedarii madian & effa. Omnes de saba uenient aurum & thus deferentes & laudẽ dño annũciantes.

¶ Dñica prima post epiphaniam. Ad romanos. cap. xii. a.

FRatres. Obsecro uos per misericordiã dei: ut exhibeatis corpo ra uestra hostiam uiuentem: sanctam: deo placentẽ: rationabi le obsequium uestrũ. Et nolite conformari huic seculo: sed reforma mini in nouitate sensus uestri: ut probetis que sit uoluntas dei bona: & beneplacens & perfecta. dico enim per gratiã que data est mihi oĩ bus qui sunt inter uos: nõ plus sapere quã oportet sapere: sed sapere ad sobrietatem: & unicuiq; sicut diuisit deus mensurã fidei. Sicut eñ in uno corpore multa membra habemus omnia autem mẽbra non eundem actum habent: ita multi unũ corpus sumus in christo. Sin guli autem alter alterius membra. In christo iesu domino nostro.

Reforma. in noui sensu. Valla ma uult dicere in nouitate mentis vestre. Nõ plus sa pere q̃ rc. Vall. nõ legitur grece plus sed semp siue supra nec sapere sed sentire. hoc est ne velitis de vobis sentire supra q̃ oportet sentire de vobis. Item ad sobrietatez. hieronymus apud vallam negat recte trãslatum: sed transferri debere ad pudicitiã. Item singuli aũt. al. al. mẽ. grece est singuli autem mutuo membra: quod etiam ele gantius dicimus alius alterius membri q̃ alter al. mẽ.

¶ Feria quarta. Ad romanos. cap. iii. c.

FRatres. Scimus qm̃ quecunq; lex loquitur: his qui in lege sunt loquitur: ut omne os obstruatur: & subditus fiat omnis mũdus deo. Quia ex operibus legis nõ iustificabitur oĩs caro coram illo. Per legem enim cognitio peccati. Nũc autẽ iustitia dei sine lege ma nifestata est: testificata a lege & prophetis. Iustitia autem dei per fidẽ iesu christi in omnes & super omnes qui credũt in eũ. Nõ eñ est disti ctio iudei & greci. Omnes enim peccauerunt: & egẽt gloria dei. Iu stificati gratis per gratiã ipsius: per redẽptionẽ q̃ est in xpo iesu domi no nostro. Quẽ proposuit deus propitiatorẽ p fidem in sanguine ip sius: ad ostẽsionẽ iustitie sue: propter remissionem p̃cedẽtiũ delictoꝝ in sustẽtationem dei ad ostensionem iustitie sue in hoc tempore: ut sit ipse iustus & iustificans eum qui ex fide est iesu xp̄i domini nostri.

Quem propo suit deus propi tiatorem. Valla. quidaz codices habẽt propitiationez grece est propi tiatorum.

¶ Feria sexta. Petri apostoli secũda. cap. i. d.

CHarissime: non indoctas fabulas secuti notam fecimus uobis domini nostri iesu christi uirtutem: & prescientiam: sed specula tores facti illius magnitudinis. Accepit enim a deo patre honorem & gloriam: uoce delapsa ad eum huiuscemodi a magnifica gloria. Hic est enim filius meus dilectus in quo mihi bene cõplacui: ipsum

tu ∫ire. Et hãc uocem nos audimus de celo allatam cum essemus cũ ipso in mõte sancto. Et habemus firmiorem propheticũ sermonẽ: cui benefacitis attẽdẽtes q̃si lucerne lucẽti in caliginoso loco: donec dies illucescat & lucifer oriatur in cordibus uestris: & hoc primũ intelligentes q̃ omni prophetia scripture propria interpretatione non fit. Nõ enim uolũtate humana allata est aliquãdo prophetia sed spiritu sancto inspirati locuti sunt in nomine dñi sancti dei omnes.

Nõ in doctas fab. Uall. grece nõ est indoctas sed doctas fab. q. astutas & sophisticas. Itẽ sed speculatores. nõ minus apte trãsfereretur inspectores siue cõtemplatores q̃ nec a speculũ nec a specula hoc nomẽ dicitur. Item illius magni dicẽdum est magnitudinis illius. s. xp̃s q̃ sit illius generis masculini. Itẽ i quo mihi bene cõplacui. grece est in quo ego cõplacui siue bene placui. siue bene uolui.

¶ In octauis epiphanie Esaye cap.

DOmine deus meus honorificabo te: laudem tribuam nomini tuo qui facis mirabiles res. Consilium antiquum uetum fiat. Domine excelsum est brachium tuum deus sabbaoth: corona spei: que ornata est gloria. Exultet desertum & exultent solitudines iordanis: & populus meus uidebit altitudinem celi & maiestatẽ dei. Et erit congregatus et redemptus per deum. Et ueniẽt in syon cum laude et letitia sempiterna: super capita eorum laus et exultatio. Et aperiam in montibus flumina: in mediis campis fontes dirumpam: & terram sitientem sine aqua cõfundam. Ecce puer meus exaltabitur: et letabitur & sublimis erit ualde. Haurietis aquas in gaudio de fontibus saluatoris: & dicetis in illa die. Confitemini domino et inuocate nomen eius. Notas facite in populis uirtutes eius cantate domino: quia mirabilia fecit. Annunciate hoc in uniuersa terra. Dicit dominus omnipotens.

Psal. cilij. [margin]

¶ Dominica secunda post epiphaniam.

Pauli ad romanos cap. xii. b.

FRatres. Habentes donationes secũdum gratiã q̃ data est nobis differentes. Siue prophetiã: secundũ rationẽ fidei. Siue ministeriũ in ministrãdo. Siue qui docet in doctrina. Qui exhortatur: in exhortando. Qui tribuit in simplicitate. Qui preest in sollicitudine. Qui miseretur: in hilaritate. Dilectio: sine simulatione. Odiẽtes malũ: adherẽtes bono. Charitatẽ fraternitatis inuicẽ diligẽtes. Honore inuicẽ preueniẽtes. Sollicitudine nõ pigri. Spiritu feruẽtes: dño seruiẽtes. Spe gaudẽtes: in tribulatione patiẽtes. Orationi instantes. necessitatibus sanctorum communicãtes. Hospitalitatẽ sectãtes. Benedicite persequẽtibus uos: benedicite: & nolite maledicere. Gaudete cum gaudentibus. flete cum flentibus. Idipsum inuicem sentientes. Non alta sapientes: sed humilibus consentientes.

Siue prophe. secũdũ rõnem fidei. Uall. secundũ proportionẽ fidei ait transferendũ fuit aut legendum.

Amos. v. a.

¶ Feria quarta. Beati pauli ad colossenses cap. i. d.

FRatres. Audistis dispensationem dei que data est mihi in uobis ut impleam uerbum dei. Mysteriū quod abscōditum fuit a seculis & generationibus: nunc autem manifestum est sanctis eius quibus uoluit deus notas facere diuitias glorie sacramenti huius in gentibus quod est christus: in nobis spes glorie: quem nos annunciam' corripientes omnem hominem: & docentes in omni sapiētia: ut exhibeamus omnem hominem perfectum. In christo Iesu domino nostro.

Quibus voluit deus. n. f. d. g. s. h. quod est xp̄s. grece inqt valla nō est quod sed qui est. quod transferendum est que sunt. nam refertur ad diuitias q̄ sunt generis masculini & numeri singularis grece: et nunc etiā casus nominatiui. Nā dicitur quibus voluit deus notum facere que diuitie glorie mysterij huius sint, siue qui est. vt relatiuum nō respondeat antecedenti sed apposito & putatur modus elegātior. Item corripientes. nec grece est corrip. sed cōmouentes siue cōmouere facientes.

¶ Feria sexta. Beati pauli ad Thimoteum prima. cap. i. c.

CHarissime. Fidelis sermo & omni acceptione dignus: quia xp̄s iesus uenit in hunc mūdum peccatores saluos facere quorum primus ego sum. Sed ideo misericordiam consecutus sum. ut in me primum ostenderet christus iesus omnem patiētiam ad informationem eorum qui credituri sunt illi in uitam eternam. Regi autem seculorū imortali iuisibili soli deo honor & gloria in secula seculoꝝ.

¶ Dominica tertia. Beati pauli ad Romanos cap. xii. d.

FRatres. Nolite esse prudentes apud uos metipsos nulli malum pro malo reddentes. Prouidētes bona. nō tantum coram deo: sed etiam corā omnibus hominibus. Si fieri potest q̄ ex uobis est: cū omnibus hominibus pacem habentes. Nō uos metipsos defendentes charissimi: sed date locū ire. Scriptum est enim. Mihi uindictam ego retribuam dicit dn̄s. Sed si esurierit inimicus tuus: ciba illū. Si sitit: potum da illi. Hec enim faciēs: carbones ignis congeres sup caput eius. Noli uinci a malo: sed uince in bono malum.

Nō vosmetipsos defendentes. Valla. dicē sū putat vidicantes vosmet. Itē mihi vindictam grece ē mihi vindicta nominatiui casus. Deu. xxxij. d. Hebre. x. f.

¶ Feria quarta. Beati pauli ad Hebreos cap. iii. a.

FRatres. Considerate apostolum & pontificem confessionis nostre iesum: qui fidelis est ei qui fecit illum: sicut et moyses in omni domo illius. Tanto amplioris enim glorie iste pre moyse dignus habitus est: quanto ampliorem honorem habet domus qui fabricauit eam. Omnis nāq̄ domus fabricatur ab aliquo. Qui autem omnia creauit deus est. Et moyses quidem fidelis erat in tota domo eius: tanquam famulus in testimonium eorum q̄ dicenda erāt. Xp̄s uero tanq̄ filius in domo sua. Que domus sumus nos: si fiduciam & gloriam spei eius usq̄ ad finem firmam retineamus.

Nume. xij. d.

Cito amplioris.n.gloria. Valla. Ampliori gloria dicendū erat vt ratio lingue latine postulat. Item quanto ampli.ho.dom⁹.domus genitiuus casus est. ⁊ latinius ⁊ verius dicendum erat domo in ablatiuo.

℄ Feria sexta. Ioannis apostoli prima. capi.ii.b.

CHarissimi. Qui dicit se in luce esse: & fratrem suum odit. in tenebris est usq; adhuc. Nam qui diligit fratrem suum in lumine manet: & scandalū in eo non est. Qui autem odit fratrem suum in tenebris est & in tenebris ambulat: & nescit quo eat: quoniam tenebre obcecauerunt oculos ei⁹. Scribo uobis filioli: quoniā remittūtur uobis peccata uestra propter nomē eius. Scribo uobis patres: quā cognouistis eum qui ab initio est. Scribo uobis adolescētes: quoniā uicistis malignum. Scribo uobis infantes: quoniam cognouistis patrem. Scribo uobis iuuenes: quia fortes estis: et uerbum dei in uobis manet et uicistis malignum.

Scribo vobis infantes. Val. quis ad infantes scribit? cur nō potius scribo vobis pueri: aut scribo vobis filioli.

℄ Dñica quarta. Beati pauli ad Romanos. capi. xiii. c.

FRatres. Nemini quicq̄ debeatis: nisi ut inuicem diligatis. Qui enim dilexit proximum: legem impleuit. Nam non adulterabis: non occides. non furaberis. non falsum testimonium dices. non concupisces rem proximi tui. Et si quod est aliud mādatum: in hoc uerbo instauratur. Diliges ꝓximum tuum sicut teipsum. Dilectio proximi malum non operatur. Plenitudo ergo legis est dilectio.

Deute. v. b.

Mat. xxii. d.

℄ Feria quarta. Beati pauli ad Romanos. capi. v. b.

FRatres. Sicut per unum hominem in hunc mundum peccatū intrauit: & per peccatum mors: et ita in omnes homines mors ptransiit: in quo omnes peccauerunt: usq; ad legem enim peccatū erat in mundo: peccatum autem non imputabatur cū lex non esset. Sed regnauit mors ab adam usq; ad moysem: etiam in eos qui non peccauerunt: in similitudinem preuaricatiōis ades. qui est forma futuri. Sed non sicut delictum ita et donum. Si enim uni⁹ delicto multi mortui sunt: multo magis gratia dei: et donum in gratia uni⁹ hominis iesu christi in plures abundauit. Et non sicut per unum peccatum ita & donum. Nam iudicium quidem ex uno in condēnationē: gratia autem ex multis delictis in iustificationem.

Ante legē non imputabatur peccatum.

℄ Feria sexta. Beati pauli ad Romanos. capi. v. d.

FRatres. Sicut per uni⁹ delictum mors in omnes homines in cōdennationem: sic et per unius iustitiam gratiam in omnes homines in iustificationem uite. Sicut enim per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi: ita et per unius obedientiam iusti constituti sunt multi. Lex enim subintrauit: ut abundaret

Ut abundaret delictū subintrauit lex.

delictum. Vbi autem abundauit delictum: superabundauit & gratia. Vt sicut regnauit peccatum in mortem: ita & gratia regnet per iusticiam in uitam eternam.

¶ Dominica quinta. Beati pauli ad colossenses cap. iiii. b.

FRatres. Induite uos sicut electi sancti dei & dilecti uiscera misericordie. benignitatem. humilitatem. mansuetudinem. modestiam. patientiam. supportantes inuicem & donātes uobis metipsis. Si quis aduersus aliquē habet q̄relam sicut dominus donauit uobis ita et uos. Super omnia autem hec charitatem habete: quod est uinculum perfectionis. Et pax xp̄i exultet in cordibus uestris: in qua uocati estis in uno corpore & grati estote. Et uerbum xp̄i habitet in uobis abundanter. In omni sapientia docētes: & cōmouentes uosmetipsos in psalmis: hymnis & canticis spiritualibus: in gratia cantantes & psallentes in cordibus uestris deo. Omne quodcunq; facitis in uerbo aut in opere: omnia in nomine dn̄i nr̄i iesu xp̄i facite. Gratias agentes deo et patri per iesum christum dominum nostrum. Charitas est vinculum perfectionis.

¶ Feria quarta Beati pauli ad Romanos cap. ii. a.

FRatres. Scimus enim quoniam iudicium dei est secundum ueritatem in eos qui nequiter agunt. Existimas autem hoc o homo qui iudicas eos q̄ impie agunt: et facis ea: quia tu effugies iudicium dei? An diuitias bonitatis eius & patientie & lōganimitatis eius contemnis? Ignoras quoniam benignitas dei ad penitentiam te adducet? Secundum duritiam autem tuam & cor impenitens thesaurizas tibi iram in die ire et reuelationis iusti iudicii dei: qui reddet unicuiq; secundum opera eius. His quidem qui secundum patientiā boni operis gloriam & honorem & in corruptionem querentibus uitā eternam. His autem qui sunt ex contentione et qui non acquiescūt ueritati: credunt autem iniquitati: ira & indignatio: tribulatio & angustia: in omnem animam hominis operantis malum: iudei primū et greci. Gloria autem & honor & pax: omni operantī bonum. Mat. xvi. d. Secūdū opa sua reddet vnicuiq; deus.

¶ Feria sexta. Beati pauli ad Romanos cap. ii. b.

FRatres. Nō est psonarū acceptio apud deum. Quicūq; enim sine lege peccauerit: sine lege peribunt. Et quicūq; in lege peccauerint: per legē iudicabunt. Nō enim auditores legis iusti sunt apud deū sed factores legis iustificabunt. Cum enim gētes q̄ legem nō habēt naturaliter ea q̄ legis sunt faciūt eiusmodi legem non habentes ipsi sibi sunt lex: qui ostēdūt opus legis scriptum in cordibus suis. Testimonium reddente illis conscientia ipsorum: & inter se inuicem: cogitationum accusantiū aut etiam defendētium in die: nā iudicabit de⁹ occulta hominū secūdū euāgeliū meū. Per iesū xp̄m dn̄m nr̄m. Ephe. vi. b. Jaco. ii. b.

Non est persona℞ accep. Valla. ego dicerē potius nō est persona℞ respectus siue intuitus velut cōtēplatio. Itē eiusmodi legem nō hab. grece est eiusmodi sed hi. nec ipsi sibi. sed sibimet siue sibi ipsi. Testimo. red. illis conscientia ipsorum. Non est in greco illis qd. si esset: dicendū erat sua non ipsorū. verū pro illis ponēdū est simul. Itē cogitationū accusa. et defen. errauit interpres nā dicendum ē cogitatiōibus accusantibus aut etiam defendentibus.

¶ Dominica. lxx. Pauli ad Corinthios prima cap. ix. d. x. a.

FRatres. Nescitis quod hi qui in stadio currunt: omnes quidem currunt: sed unus accipit brauium? Sic currite ut comprehendatis. Omnis enim qui in agone contendit. ab omnibus se abstinet. Et illi quidem ut corruptibilem coronam accipiant: nos autem incorruptam. Ego igitur sic curro: non quasi in incertū. Sic pugno: non quasi aerem uerberans. Sed castigo corpus meum: & in seruitutem redigo: ne forte cū aliis predicauerim: ipse reprobꝰ efficiar. Nolo enim uos ignorare fratres: qm̄ prēs nr̄i sub nube oēs fuerūt: & oēs mare transierunt: et omnes in moyse baptizati sunt in nube & in mari. Et omnes eadem escam spiritalem manducauerunt: & omnes eūdem potum biberunt spiritualem. Bibebant autem de spiritali consequenti eos petra. Petra autem erat christus.

Omnis qui in agone. Valla. superuacua est ꝑpositio ī enī agō certamen nō locus: diciturqꝫ nūc grece agonistans.

Item non sic pugno. Ambrosius apud vallam melius trāsfert .s. ego non sic pugnis ꝑcutio q̄si aerem. &c.

¶ Feria quarta. Beati pauli apostoli ad Hebreos. cap. iiii. c.

FRatres. Festinemus ingredi in illam requiem: ut ne in idipsum quis incidat incredulitatis exemplum. Viuus est enim sermo dei et efficax: & penetrabilior omni gladio ancipiti: et pertingens usqꝫ ad diuisionem anime ac spiritus. Compagum quoqꝫ ac medullarum: et discretor cogitationum & intētionum cordis: & non est ulla creatura inuisibilis in conspectu eius. Omnia autem nuda & aperta sunt oculis eius: ad quem nobis sermo. Habentes ergo pontificē magnū qui penetrauit coelos iesum filium dei: teneamus spei nostre confessionem. Non enim habemus pontificem: qui non possit compati infirmitatibus nostris: tētatum autē per omnia. pro similitudine absqꝫ peccato. Adeamus ergo cum fiducia ad thronum glorie eius ut misericordiam consequamur: & gratiam inueniamus in auxilio oportuno. Per iesum christum dominum nostrum.

Viuus est sermo dei.

¶ Dominica. in. xl. Pauli ad corinthios secunda cap. xi. d. xii. a.

FRatres. Libenter suffertis insipientes: cum sitis ipsi sapientes. Sustinetis enim: si quis uos in seruitutem redigit. Si quis deuorat: si quis accipit: si quis extollitur: si quis in faciem uos cedit. Secūdum ignobilitatem dico. quasi nos infirmi fuerimus in hac parte. In quo quis audet: in insipiētia dico: audeo & ego. Hebrei sunt & ego. Israelite sunt: & ego. Semē abrahe sūt: et ego. Ministri christi sunt: et ego. Vt minus sapiens dico: plus ego. In laboribus plurimis: in carcerib⁹

In laboribus pl. i carce. habūdantius in plagis supra modū. Valla grece: in duobus prioribus

bus abundantius: in plagis supra modum: in mortibus frequenter. A iudeis quinquies quadragenas una minus accepi. Ter uirgis cesus sum: semel lapidatus sum: ter naufragium feci. Nocte ac die in profundum maris fui. In itineribus sepe. Periculis fluminũ periculis latronum. periculis ex genere. periculis ex gẽtibus. periculis in ciuitate. periculis in solitudine. periculis in mari. periculis in falsis fratribus. In labore & erũna. in uigiliis multis. In fame & siti. In ieiuniis multis. In frigore & nuditate: preter illa que extrinsecus sunt instantia mea quotidiana: solicitudo omnium ecclesiarum. Quis infirmatur & ego nõ infirmor? Quis scandalizatur: & ego nõ uror? Si gloriari oportet: que infirmitatis mee sunt gloriabor. Deus & pater dñi nostri iesu xpi: qui est benedict⁹ in secula: quod nõ mentior. Damasci prepositus gẽtis arethe regis custodiebat ciuitatem damascenoꝝ ut me cõprehenderet. Et per fenestrã in sporta dimissus sum per murum: & sic effugi manus eius. Si gloriari oportet: nõ expedit quidẽ. ueniã autẽ ad uisiones & reuelationes dñi. Scio hominẽ in xpo. ante annos quattuordecim siue in corpore siue extra corpus nescio: deus scit: raptũ huiusmodi usq₃ ad tertiũ celũ. Et scio huiusmodi hominẽ siue in corpore siue extra corpus nescio: deus scit. qm̃ rapt⁹ est in paradisum: & audiuit archana uerba: q̃ nõ licet homini loqui. Pro huiusmodi gloriabor: pro me aũt nihil gloriabor: nisi in infirmitatib⁹ meis. Nã & si uoluero gloriari: nõ ero insipiẽs. Veritatẽ em̃ dicã. Parco autẽ ne quis me existimet supra id quod uidet in me: aut audit aliqd ex me. Et ne magnitudo reuelationum extollat me: datus est mihi stimulus carnis mee: angel⁹ sathane q me colaphizet. Propter quod ter dñm rogaui: ut discederet a me: & dixit mihi. Sufficit tibi gratia mea. Nam uirtus in infirmitate perficitur. Libẽter igitur gloriabor in infirmitatibus meis: ut inhabitet in me uirtus christi.

Idem aduerbium est habundantius. in tertio quoq₃ grece dicitur vno aduerbio qđ non habens interps dixit duabus dictionib⁹ supra modum.

Virtus ĩ infirmitate pficit.

Item a iudeis quinq. quod grece est quinquaginta. vt subaudiatur plagas q̃ sequitur vna minus. latinis tamẽ dicitur quiquies vnde quadraginta accepi hoc est vna dempta de quadraginta. qui mos loquẽdi a grecis ad nos traductus est. Si gloriari opor. &c. grece non legitur aduerbium si. & vix vllo in codice verbum oportet neclegitur quidem: sed mihi vt sit gloriari non expedit mihi. Item archana ver. grece est ineffabilia verba. Item ne magnitudo reuel. &c. grece est. Et superlatione siue excellentia reuelationum ne extollar da. e. m. stimulus siue sudes carn. siue in carne. ang. sathã vt ne colaphizet ne extollar. Item nam virtus. grece est virtus mea & congruit cum illo quod sequitur de virtute christi.

¶ Feria quarta. Beati pauli ad Hebreos cap. xii. a.

FRatres. Recogitate dominũ iesum xp̃m qui talem sustinuit a peccatoribus aduersus semetipsum contradictionem: ut non fatigemini animis uestris deficiẽtes. Nondum enim usq₃ ad sanguinem restitistis: aduersus peccatum repugnantes. Et obliti estis conso

Ut non fatigemini. Valla. melius erit ὁ fatigemini hoc est labore dèclaris. animus dicit, p anima bus haut dubie elegantius

Castigat dns quos diligit.

Sine sanctimonia nemo videbit deum. Scitote eni scitis legendu est grece sic.

Factus sum velut &c. non legitur grece velut sed aliquis tñ quã necessariu adiecit.

Non cogitat malum. Vall. non id significat quod cogitat de malefaciendo: sed q non putat malu de aliis ideo dixissem nõ reputat malum ut solet iterps.

lationis que nobis tanq̃ filiis lóquitur dicens. Fili mi noli negligere disciplinam dñi: neq̃ fatigeris: dũ ab eo argueris. Quẽ enim dominus diligit castigat. Flagellat aũt omnem filium quoniam recipit. In disciplina perseuerate: tanq̃ filiis uobis se offert deus. Quis enim filius quẽ non corripit pater? Quod si extra disciplinã estis cuius participes facti estis. Ergo adulteri & nõ filii estis. Deinde patres quidẽ carnis nostre habuimus eruditores: & reuerebamur eos. Non multo magis obtemperabimus patri spirituum: & uiuemus?

¶ Feria sexta. Beati pauli ad hebreos. cap. xii. c.

FRatres. Omnis disciplina in presenti quidem uidetur non esse gaudii sed meroris. Postea autem fructum pacatissimum exercitatis per eam reddet iustitie. Propter quod remissas manus & genua dissoluta erigite & gressus rectos facite pedibus uestris: ut non claudicans quis erret: magis autem sanetur. Pacem sequimini cum omnibus. Et sanctimonia sine qua nemo uidebit deum contemplãtes: ne quis desit gratie dei: ne qua radix amaritudinis sursum germinãs impediat: & per illam inquinẽtur multi. Ne quis fornicator aut profanus ut esau qui propter unam escam uẽdidit primitiua sua. Scitote enim quoniam & postea cupiens hereditate benedictionem reprobatus est.

¶ Dominica in quinq̃gesima. Pauli ad corin. prima ca. xiii. a.

FRatres. Si linguis hominum loquar & angelorum: charitatẽ autem nõ habeam: factus sum uelut ęs sonans: aut cimbalum tiniens. Et si habuero prophetiã: & nouerim mysteria omnia: & omnem scientiam: & si habuero omnem fidem: ita ut montes transferam: charitatem autem non habeam: nihil sum. Et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas & si tradidero corpus meũ ita ut ardeam: charitatem autem non habuero nihil mihi prodest. Charitas patiens est: benigna est. Charitas non emulatur: non agit perperam: non inflatur: non est ambiciosa: non querit que sua sunt. Non irritatur: non cogitat malum: non gaudet super iniquitatem: congaudet autem ueritati. Omnia suffert omnia credit: omnia sperat: omnia sustinet. Charitas nunq̃ excidit. Siue prophetie euacuabuntur: siue lingue cessabũt: siue scientia destruetur. Ex parte enim cognoscimus: & ex parte prophetamus. Cum autem uenerit quod perfectum est: euacuabitur quod ex parte est. Cum essem paruulus: loquebar ut paruulus: sapiebam ut paruulus cogitabã ut paruulus. Quando autem factus sum uir: euacuaui que erant paruuli. Videmus nunc per speculum in enigmate: tunc autem facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte: tunc autem cognoscam sicut & cognitus

sum. Nūc autem manēt fides. spes. charitas: tria hęc. Maior autem horum est charitas.

Nunc autem manēt fid. &c. grece nō est manent sed manet. quidā codices habēt harum quod videtur fuisse dicēdū horū vt ad illud tria hec referatur. sed si dicimus horum dicēdum erit maius: sed grece non est ge. neutri. hoc igitur loquendi piculū fugiemus si dicamus his: grece enim ambiguū est. sed maior his si dicimus videtur maior esse se ipsa charitas: ego puto transferendum fuisse maior harum.

¶ Feria quarta. in capite ieiunii. Lectio Ioelis cap. ii. c.

Hec dicit dominus. Conuertimini ad me in toto corde uestro. in ieiunio. & fletu. & planctu: & scindite corda uestra: & nō uestimenta uestra. Et conuertimini ad dominum deum uestrum: quia benignus & misericors est: patiens & multe misericordie: & prestabilis super malicia. Quis scit si conuertatur & ignoscat deus: & relinquat post se benedictionem? Sacrificium & libamē domino deo nostro. Canite tuba in syon: sanctificate ieiunium: uocate cętum: congregate populum: sanctificate ecclesiam: coadunate senes: congregate paruulos: & suggentes ubera. Egrediatur spōsus de cubili suo: & sponsa de thalamo suo. Inter uestibulum & altare plorabūt sacerdotes & leuite ministri domini & dicent. Parce domine parce populo tuo: & ne des hereditatem tuam in opprobrium: ut dominentur eis natiōes. Quare dicunt in populis: ubi est deus eorum? Zelatus est dominus terram suam: & pepercit populo suo. Et respondit dominus: & dixit populo suo. Ecce ego mittam uobis frumentum. & uinum & oleum. & replebimini in eis. & non dabo uos ultra opprobrium in gentibus. Dicit dominus omnipotens.

Psal. lxxxv. Ione. iij. d.

¶ Feria quinta. Esaye prophete cap. xxxviii. a.

In diebus illis. Egrotauit ezechias usq; ad mortem: & introiuit ad eum Esayas filius amos propheta: & dixit ei. Hęc dicit dominus. Dispone domui tue: quia morieris tu: & non uiues. Et conuertit ezechias faciem suam ad parietem: & orauit ad dominum & dixit. Obsecro domine: memento queso quomodo ambulauerim coram te in ueritate & corde perfecto: & quod bonum est in oculis tuis fecerim. Et fleuit ezechias fletu magno. Et factum est uerbum domini ad Esayam prophetam dicens. Vade & dic ezechie. Hec dicit dominus deus dauid patris tui. Audiui orationem tuam. & uidi lachrymas tuas. Ecce ego adiiciam super dies tuos quindecim annos: & de manu regis assyriorum eruam te & ciuitatem istam: & protegā eam. Dicit dominus omnipotens.

ii. pa. xxxii. f. Esa. xxxviii. a

Quātum valet orō. deuota

¶ Feria sexta. Esaye prophete cap. lviii. a.

Hec dicit dominus. Clama ne cesses: quasi tuba exalta uocē tuam. & annuncia populo meo scelera eorum & domui iacob

peccata eorum. Me etenim de die in diem querũt: & scire uias meas uolunt. Quasi gens que iustitiam fecerit: & que iudicium dei sui nõ dereliquerit. Rogãt me iudicia iustitie: & appropiquare deo nolũt. Quare ieiunauimus & non aspexisti: humiliauimus animas nr̃as & nescisti? Ecce in die ieiunii uestri inuenitur uoluntas uestra & omnes debitores uestros repetitis. Ecce ad lites & contentiones ieiunatis: & percutitis pugno impie. Nolite ieiunare sicut usq; ad hanc diem: ut audiatur in excelso clamor uester. Nunquid tale est ieiunium quod elegi: per diem affligere hominem animam suam? Nunquid cõtor quere quasi circulum caput suum: & saccũ & cinerem sternere? Nũquid istud uocabis ieiunium: & diem acceptabilem dño? Nõne hoc est magis ieiunium: quod elegi? Dissolue colligatiões impietatis: solue fasciculos deprimentes. Dimitte eos qui confracti sunt liberos: & omne onus eorum dirumpe. Frange esurienti panem tuũ & egenos uagosq; induc in domum tuam. Cum uideris nudum operi eũ: & carnem tuam ne despexeris. Tunc erumpet quasi mane lumen tuum: & sanitas tua citius orietur. Et anteibit faciem tuam iustitia tua & gloria domini colliget te. Tunc inuocabis & dominus exaudiet. Clamabis: & dicet ecce adsum. Quia misericors sum dñs deus tuus.

Quale ieiunium eligit deus

¶ Sabbato Esaye prophete cap. lviii. c.

Hec dicit dominus deus. Si abstuleris de medio tui cathenam: & desieris digitum extendere: & loqui quod non prodest: cum effuderis esurieti animam tuam: & animam afflictam repleueris: orietur in tenebris lux tua: & tenebre tue erunt sicut meridies. Et requiẽ tibi dabit dominus deus tuus semper: & implebit splendoribus animã tuam: & ossa tua liberabit. Et eris quasi hortus irriguus: & sicut fons aquarum cuius non deficient aque. Et edificabũtur in te deserta seculorum: fundamenta generationis & generationis suscitabis. Et uocaberis edificator sepium: auertens semitas in quietẽ. Si auerteris a sabbato pedem tuum: facere uolũtatem tuã in die sancto meo: & uocaberis sabbatum dedicatum: & sanctum domini gloriosum. & glorificaberis eum: dum non facis uias tuas: & non inuenitur uoluntas tua ut loquaris sermonem: tunc delectabetis super domino deo tuo. Et sustollam te super altitudines terre: & cibabo te hereditate iacob patris tui. Os enim domini locutum est hec.

¶ Dñica in. xl. Beati pauli ad corinthios secũda cap. vi. a.

Fratres. Hortamur uos ne in uacuum gratiã dei recipiatis. Ait enim. Tempore placito exaudiui te: & in die salutis adiuui te. Ecce nunc tempus acceptabile: ecce nunc dies salutis. Nemini dantes ullam offensionem: ut non uituperetur ministerium nostrum.

Sed in omnibus exibeamus nosmetipsos sicut dei ministros: in multa patientia: in tribulationibus: in necessitatibus: in angustiis: in plagis: in carceribus: in seditiōibus: in laboribus: in uigiliis in ieiuniis in castitate: in sciencia: in lōganimitate: in suauitate: in spiritu sancto: in charitate non ficta: in uerbo ueritatis: in uirtute dei. Per arma iustitie a dextris & a sinistris: per gloriam & ignobilitatem: per infamiam & bonam famam. Vt seductores & ueraces sicut qui ignoti & cogniti. Quasi morientes & ecce uiuimus ut castigati & non mortificati. Quasi tristes: semper autem gaudentes. Sicut egentes: multos autem locupletantes. Tanq̄ nihil habentes & omnia possidētes.

Sed in oībus exhibe .&c. sic legit valla. sed in oib⁹ comendātes nosmetipsos velut dī ministros. &c.

¶ Feria secunda. Ezechielis prophete cap. xxxiiii. c.

Hec dicit dominus. Ecce ego ipse requiram oues meas & uisitabo illas sicut uisitat pastor gregem suum in die quando fuerit in medio ouium suarum dissipatarum. Sic uisitabo oues meas: & liberabo eas de omnibus locis in quibus dispersę fuerant in die nubis & caliginis. Et educam eas de populis & congregabo eas de terris: & inducam eas in terram suam. Et pascham eas in montibus israel. In riuis & in cunctis sedibus terre. In pascuis ubertimis pascam eas: & in montibus excelsis israel erunt pascue earum. Ibi requiescent in herbis uirentibus & in pascuis pinguibus pacentur super montes israel. Ego pascam oues meas: & ego eas accubare faciā dixit dominus deus. Quod perierat requiram: & quod abiectum fuerat reducam. Et quod confractum fuerat alligabo: & quod infirmum fuerat consolidabo: & quod pingue & forte custodiam: & pascam illas in iudicio & iusticia. Dicit dominus omnipotens.

¶ Feria tertia. Esaye cap. lv. b.

In diebus illis: Locutus est Esayas propheta dicens. Querite dominum dum inueniri potest: inuocate eum dum prope est. Derelinquat impius uiam suam: & uir iniquus cogitationes suas: & reuertatur ad dominum: & miserebitur eius: & ad deum nostrum quoniam multus est ad ignocendum. Non enim cogitationes mee: cogitatiōes uestre: neq; uie mee uie uestre: dicit dn̄s. Quia sicut exaltantur celi a terra: sic exaltate sunt uie mee a uiis uestris: & cogitatiōes mee a cogitatiōibus uestris. Et quomodo descendit hymber et nix de coelo: & illuc ultra non reuertitur: sed inebriat terram: & infundit eam: et germinare eam facit: & dat semen serenti: & panem comedenti: sic erit uerbum meum quod egreditur de ore meo. Non reuertetur ad me uacuum: sed faciet quecunq; uolui: & prosperabitur in his ad que misi illud. Ait dominus omnipotens.

Mult⁹ ē ad ignoscēdū.

¶ Feria quarta. Lectio libri Exodi cap. xxiiii. d.

IN diebus illis. Dixit dominus ad moysē. Ascēde ad me in mon tem: & esto tibi. Daboq ibi duas tabulas lapideas & legem ac mandata que scripsi: ut doceas filios israel. Surrexerūt moyses & io sue minister eius ascendensq moyses in montem dei: senioribus ait. Expectate hic donec reuertamur ad uos. Habetis aaron & hur uobis cum: si quid natum fuerit questionis: referetis ad eos. Cumq ascen disset moyses: operuit nubes mōtem: & habitauit gloria domini su per synai: tegens illum nube sex diebus. Septimo autem die uocauit

Exo. xxiiii. d. eum domin⁹ de medio caliginis. Erat autem species glorie domini quasi ignis ardens super uerticem montis in cōspectu filiorū israel. Ingressusq moyses medium nebule: ascendit in mōtem. Et fuit ibi quadraginta diebus & quadraginta noctibus.

¶ Lectio libri Regum. iii. cap. xix. a.

IN diebus illis. Venit helyas in bersabee iuda: & dimisit ibi pue rum suum. & perrexit in desertum: uiam uni⁹ diei. Cumq ue nisset et sederet subter unam iuniperum: petiuit anime sue ut more retur: & ait. Sufficit mihi domine: tolle animam meam. Neq enim

Jone. iiij. a. melior sum q̄ patres mei. Proiecitq se & obdormiuit in umbra iuni peri. Et ecce angelus domini tetigit eum: dixitq ei. Surge comede. Et respexit: & ecce ad capud suum subcinericius panis & uas aque. Et comedit ergo & bibit: & rursum obdormiuit. Reuersusq est an gelus domini secundo: & tetigit eum: dixitq illi. Surge comede: grā dis enim tibi restat uia. Qui cum surrexisset: comedit & bibit. Et am bulauit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus & quadragin ta noctibus: usq ad montem dei oreb.

¶ Feria quinta. Lectio Ezechielis prophete cap. xviii. a.

IN diebus illis. Factus est sermo domini ad me dicens. Quid est quod iter uos parabolā uertitis in puerbiū istud i terra. Israel di

Hie. xxxi. c. centes. Patres comederunt uuam: & dentes filiorum obstupescunt. Viuo ego dicit dominus deus. si erit uobis ultra parabola hec in pro uerbium in israel. Ecce omnes anime mee sunt. Vt anima patris: ita et anima filii mea est. Anima que peccauerit: ipsa morietur. Et uir si

Anima que peccauerit ip sa morietur. fuerit iustus: & fecerit iudicium & iustitiam: in montibus non come derit: & oculos suos non leuauerit ad idola domus israel: & uxorem

Ad mulierem menstruatam non est accedē dum. proximi sui non uiolauerit: & ad mulierem mēstruatam non accesse rit: & hominem non contristauerit: pignus debitori reddiderit: per uim nihil rapuerit: panem suū esurienti dederit: & nudū operuerit uestimēto: ad usurā nō comodauerit: & amplius nō accepit: ab iniq tate auerterit manū suā iudiciū uerū fecerit iter uir & uirū: & i pcep

tis meis ambulauerit: & iudicia mea custodierit ut faciat ueritatem: hic iustus est. Vita uiuet & non morietur ait dñs deus. Quod si genuerit filiũ latronẽ: effundẽtẽ sanguinẽ & fecerit unũ de istis: & hec quidẽ oĩa nõ faciẽtẽ: nũquid uiuet? nõ uiuet. Cũ uniuersa hec detestãda fecerit: morte morietur. Sãguis eius in ipso erit. Quod si genuerit filiũ: qui uidẽs omnia peccata pr̃is sui q̃ fecit timuerit: & non fecerit simile eis: iudicia mea fecerit et in p̃ceptis meis ambulauerit: hic nõ morietur in iniquitate patris sui: sed uita uiuet. Pater eius quia calũniatus est: uim fecit fratri: & malũ operatus ẽ medio populi sui: ecce mortuus est in iniquitate sua. Et dicitis. Quare nõ portabit filius iniquitatẽ pr̃is? Videlicet quia filius iudiciũ & iustitiã operatus ẽ. Omnia p̃cepta mea custodiuit: & fecit illa: uita uiuet. Ait dominus omnipotens.

¶ Feria sexta. Ezechielis prophete. capi. xviii. e.

Hec dicit dominus deus. Anima que peccauerit ipsa morietur. filius nõ portabit iniquitatem patris: & pater nõ portabit iniquitatem filii. Iusticia iusti super eum erit: & impietas impii erit sup eũ. Si autem impius egerit penitentiã ab omnibus peccatis suis que operatus est: & custodierit uniuersa precepta mea: & fecerit iudicium & iustitiam: uita uiuet & nõ morietur. Omniũ iniquitatũ eius quas operatus est: nõ recordabor: in iustitia sua quã operatus est uiuet. Nunquid uolũtatis mee est mors impii: dicit dñs deus & non ut conuertatur a uiis suis & uiuat? Si autem auerterit se iustus a iustitia sua: & fecerit iniquitatẽ secũdũ omnes abominationes quas operari solet impius: nũquid uiuet? Omnes iustitie eius quas fecerat: non recordabũtur. In preuaricatione sua q̃ preuaricatus est: & in peccato suo quod peccauit: in ipsis morietur. Et dixistis. Nõ est equa uia domini. Audite domus israel. Nunquid uia mea non est equa: & nõ magis uie uestre praue sunt? Cum enim auerterit se iustus a iustitia sua & fecerit iniquitatem: morietur in eis. In iniustitia sua quam operatus est morietur. Et cũ auerterit se impius ab impietate sua quã operatus est: et fecerit iudicium & iustitiam: ipse animam suã uiuificabit. Considerãs enim et auertẽs se ab omnibus iniquitatibus suis quas operatus est: uita uiuet & non morietur. Dicit dominus omnipotens.

Deute. iiii. e.

Mors impii non est uoluntatis dei.

Ibidem glo.

¶ Sabbato. Lectio deutero. capi. xxvii.

In diebus illis. Locutus est moyses ad dominum dicens. Respice domine de sanctuario tuo: & de excelso celorum habitaculo: & benedic populo tuo israel & terre quam dedisti nobis: sicut iurasti patribus nostris: terre lacte & melle mananti. Audi israel. Hodie dominus deus tuus precepit tibi: ut facias mandata eius atq; iudicia: & custodias ex toto corde tuo & ex tota anima tua. Dominum

elegisti hodie: ut sit tibi deus: & ambules in uiis eius: & custodias ceri monias illius: & mãdata adq; iudicia & obedias eius imperio. Et dominus elegit te hodie: ut sis ei populus peculiaris: sicut locutus est tibi: ut custodias omnia precepta eius: & faciat te excelsiorẽ cunctis gẽtibus quas creauit in laudem & nomen & gloriam suam. Et sis populus sanctus domini dei tui: sicut locutus est tibi.

¶ Lectio Deuteronimii cap. ix.

IN diebus illis. Dixit moyses filiis israel. Si custodieritis mandata que ego precipio uobis: & feceritis ea: ut diligatis dominum deum uestrum: & ambuletis in omnibus uiis eius: adherẽtes ei: disperdet dominus omnes gentes istas ante faciem uestram: & possidebitis eas q̃ maiores & fortiores uobis sunt. Oĩs locus quẽ calcauerit pes uester: uester erit. A deserto & libano & flumine magno eufrate usq; ad mare occidẽtale erunt termini uestri. Nullus stabit contra uos. Terrorem uestrum et formidinem dabit dominus de⁹ uester super omnem terram quam calcaturi estis: sicut locutus est uobis dominus deus uester.

¶ Lectio Machabeorum secundo cap. i. f. a.

IN diebus illis. Orationem faciebãt omnes sacerdotes dum offerent sacrificium pro populo israel: ionatha inchoante: ceteris autem respondentibus & dicentibus. Benefaciat uobis de⁹: & meminerit testamenti sui quod ad abraham & ysaac & iacob locutus ẽ seruorum suorũ fidelium. Et det uobis cor omnibus: ut colatis eum et faciatis eius uoluntatem corde magno & animo uolenti. Adaperiat cor uestrum in lege sua & in preceptis suis: et faciat pacẽ. Exaudiat dominus orationes uestras: et reconcilietur uobis: nec uos deserat in tempore malo dominus deus uester.

¶ Lectio libri sapientie. Eccle. cap. xxxv. a.

MIserere nostri deus omnium & respice nos: & ostende nobis lucem miserationum tuarum. Et immitte timorem tuum super gentes: que non exquisierunt te: ut cognoscant quia non est deus nisi tu: ut enarrent magnalia tua. Alleua manum tuam super gentes alienas: ut uideant potentiam tuam. Sicut enim in conspectu eorũ sanctificatus es in nobis: sic in cõspectu nostro magnificaberis in eis. Vt cognoscant te: sicut & nos cognouimus: quoniam non est deus preter te domine. Innoua signa: & imuta mirabilia. Glorifica manũ & brachium dextrum. Excita furorem: et effunde iram. Extolle aduersarium: & afflige inimicum. Festina tempus & memento finis ut enarrent mirabilia tua domine deus noster.

¶ Lectio Danielis cap. iii. c.

IN diebus illis. Angelus domini descendit cum azaria.&c. Reqre supra in sabbato.iiii.tépoꝝ ante natalem.fo.vii.

℄ Ad thessalonicenses.i.cap.v.c.

FRattes. Rogamus uos: cottipite inquietos: consolamini pusillanimes: suscipite infirmos: patientes estote ad omnes. Videte ne quis malum pro malo teddat alicui: sed semper quod bonum est sectamini in inuicé & in omnes. Semper gaudete: sine intetmissione orate: in omnibus gracias agite. Hęc est enim uoluntas dei in christo iesu in omnibus uobis. Spiritum nolite extinguere: prophetas nolite spernere. Omnia autem probate: quod bonum est tenete: ab omni specie mala abstinete uos. Ipse autem deus pacis sanctificet uos per omnia: ut integer spiritus uester et anima & corpus sine querella in die aduentus domini nostri iesu christi seruetur.

Corripite inquietos.&c. valla grece est admonete inordinatos siue incompositos. Luce.xviij.a.

Omnia probanda sed meliora tenenda sunt.

Ut integer spiritus vester.&c. Valla dicendum est et integer quia continuantur bona precatio.

℄ Dominica secunda.ad Thesalo.ptima.cap.iii.a.

FRattes. Rogamus uos & obsectamus in domino iesu ut quẽadmodum accepistis a nobis quomodo uos oporteat ambulate et placete deo: sic et ambuletis ut abundetis magis. Scitis enim que precepta dederim uobis per dominum iesum. Hęc é enim uolútas dei sanctificatio uestra: ut abstineatis uos a fotnicatione: ut sciat unusquisq̧ uestrum suum uas possidete in sanctificatiõe et honote. Non in passione desiderii: sicut et gentes qui ignorant deum. Et ne quis super grediatur: neq̧ circumueniat in negotio fratrem suũ quoniam uindex est dominus de his omnibus: sicut prediximus uobis: & testificati sumus: non enim uocauit nos deus in inmundiciam: sed in sanctificationem. In christo iesu domino nostro.

Voluntas dei est sanctifica- tio nostra. Roma.xj.a.

Vindex est dominus.

℄ Eeria secunda. Lectio danielis cap.ix.d.

IN diebus illis. Orauit daniel dicens. Domine deus noster qui eduxisti populum tuum de tetra egypti in manu forti: et fecisti tibi nomen secundum diem hanc: peccauimus iniquitatem fecimus domine in omnem iustitiam tuam. Auertatur obsecro ita tua: et furor tuus a ciuitate tua hierusalem: et a monte sancto tuo. Propter peccata enim nostra: & iniquitates patrum nostrorum: hierusalem & populus tuus in opprobrium sunt omnibus per circuitum nostrum. Nunc ergo exaudi deus noster orationem serui tui: & preces eius: & ostende faciem tuam super sanctuarium tuum: quod desertum est. Propter temetipsum inclina deus meus aurẽ tuã & audi:

aperi oculos tuos: et uide desolationem nostram & ciuitatem super quam inuocatum est nomen tuum. Neq; enim in iustificationibus nostris prosternimus preces ante faciē tuā: sed in miserationibus tuis multis. Exaudi dñe placare domine: attende et fac. Ne moretis ꝓpter temetipsum deus meus: quia nomen tuum inuocatum est super ciuitatem: et super populum tuum domine deus noster.

In miseratiōibus dei prosternende sunt preces nostre.

℄ Feria tertia. Lectio libri Regum. iii. capi. xvii. b.

IN diebus illis. Factus est sermo domini ad helyam tesbitem dicens. Surge & uade in sareptam sydoniorum: & manebis ibi. Precepi enī ibi mulieri uidue ut pascat te. Surrexit: & abiit ī sareptā. Cumq; uenisset ad portam ciuitatis: apparuit ei mulier uidua colligens ligna. Et uocauit eam. dixitq; ei. Da mihi paululū aq in uase ut bibam. Cūq; illa pergeret ut afferret: clamauit post tergum eius dicens. Affer mihi obsecro et buccellā panis in manu tua. Que respōdit. Viuit dominus deus tuus quia non habeo panē: nisi quantū pugillus capere potest farine in hydria et paululum olei in lecitho. En colligo duo ligna: ut ingrediar & faciā illud mihi et filio meo: ut comedamus et moriamur. ad quā helyas ait. Noli timere: sed uade & fac sicut dixisti. Veruntamen fac mihi primum de ipsa farinula subcinericium panem paruulum: et affer ad me. Tibi autem & filio tuo facies postea. Hec autē dicit dominus deus israel. Hydria farine nō deficiet: & lecithus olei non minuetur usq; ad diem in qua daturus ē dominus pluuiā super faciē terre. Que abiit: & fecit iuxta uerbū helye. Et comedit ipse et illa: et domus eius. Et ex illa die hydria farine non defecit: & lecithus olei non est imminutus iuxta uerbum domini quod locutus fuerat in manu helye.

Iudi. iiij. c.

Eccle. xlviij. a.

℄ Feria quarta. lectio Hester. cap. xiii. c.

IN diebus illis. Orauit hester ad dominum: dicēs. Dñe domine rex omnipotens: in tua ditione cūcta sunt posita: & non est qui possit tue resistere uoluntati. Si decreueris saluare nos: cōtinuo liberabimur. Tu enim dñe fecisti celū & terram: & quicquid celi ambitu cōtinetur. Tu es dñs omnium: & non est qui resistat maiestati tue. Et nūc dñe rex regū deus abrahā miserere populi tui quia uolūt nos inimici nrī pdere: & hereditatē tuā delere. Ne despicias partē tuā quam redemisti tibi de egypto: sed exaudi depcationē nrām: & ꝓpitiꝰ esto sorti & funiculo hereditatis tue. Et cōuerte luctū nostrū in gaudiū ut uiuētes laudem ꝰnomē tuū. Et ne claudas ora canētiū te: dñe deꝰ nr̄.

Maiestati dei non est qui resistat.

℄ Feria quinta. lectio Hieremie cap. xvii. a.

HEc dicit dominus deus. Maledictus homo qui cōfidit in homine: & ponit carnem brachiū suū: & a domino recedit cor eiꝰ.

Maledictus homo qui confidit in homie.

erit enim quasi mirice in deserto: & non uidebit cum uenerit bonū: sed habitabit in siccitate in deserto in terra salsuginis & inhabitabili. Benedictus uir qui confidit in domino: & erit dominus fiducia eius. Et erit tanq̄ lignum quod transplantatur super aquas: quod ad humorem mittit radices suas: & non timebit cū uenerit estus. Sed erit folium eius uiride: & tempore siccitatis non erit solicitum: nec aliq̄n do desinet facere fructum. Prauum est cor hominis & inscrutabile. Quis cognoscet illud? Ego dominus scrutans corda & probans renes: qui do unicuiq; iuxta uiam suam: & iuxta fructum adinuentionum suarum. Dicit dominus omnipotens.

Bñdictus vir qui confidit in domino.

Prauum hois cor deus solus scrutatur.

¶ Feria sexta. Lectio libri Genesis cap. xxxvii. b.

IN diebus illis. Dixit ioseph fratribus suis. Audite somniū meū quod uidi. Putabant ligare nos manipulos in agro: & quasi cō surgere manipulum meum & stare: uestrosq; manipulos circunstantes adorare manipulū meum. Respōderūt fratres eius. Nūquid rex noster eris: aut subiiciemur ditioni tue? Hec ergo causa somniorum atq; sermonum inuidie & odii fomitem ministrauit. Aliud quoq; uidit somnium: quod narrans fratribus ait. Vidi per somnium quasi solem & lunam: & stellas undecim adorare me. Quod cum patri suo & fratribus retulisset: increpauit eum pater suus: & dixit. Quid sibi uult hoc somnium quod uidisti? Num ego & mater tua & fratres tui adorabimus te super terram? Inuidebant ei igitur fratres sui: pater uero rem tacitus considerabat. Cumq; fratres illius in pascendis ouibus patris: morarentur in sichen: dixit ad eum israel. Fratres tui pascunt oues in sichimis: ueni mittam te ad eos. Quo respōdente: presto sum ait. Vade & uide si cuncta prospera sint erga fratres tuos & peccora: & renūcia mihi quid agatur. Missus de ualle ebron uenit in sichē. Inuenitq; eum uir errātem in agro & interrogauit quid quereret. At ille respondit. Fratres meos quero indica mihi ubi pascant greges. Dixitq; ei uir. Recesserūt de loco isto. Audiui autē eos dicere. Eamus in dotaym. Perexit ergo ioseph post fratres suos & inuenit eos in dotaym. Qui cum uidissent eum procul: anteq̄ accederet ad eos: cogitauerunt illum occidere: & mutuo loquebantur. Ecce somniator uenit: uenite occidamus eum: & mittamus in cisternā ueterem. Dicemusq;. Fera pessima deuorauit eum: & tunc apparebit: quid illi prosint somnia sua. Audiens autem hec rubem: nitebatur liberare eum de manibus eorum: & dicebat. Non interficiamus animā eius: neq; effundamus sanguinem: sed proiicite eum in cisternā hāc que est in solitudine: manusq; uestras seruate innoxias. Hoc autē dicebat uolens eripere eū de manibus eoꝝ: & reddere patri suo.

Somnium ioseph primum.

Somnium ioseph secūdum.

Marci.xii.a.

¶ Sabbato. Lectio Genesis cap. xxvii. b.

IN diebus illis. Dixit rebeca filio suo iacob. Audiui patrem tuũ loquentem cum esau fratre tuo: & dicentem ei. Affer mihi de uenatione tua: & fac cibos ut comedam & benedicã tibi coram do/mino anteq̃ moriar. Nunc ergo fili mi acquiesce consiliis meis: & p gens ad gregem: affer mihi duos hedos optimos: ut faciam ex eis es cas patri tuo: quibus libenter uescitur. Quos cum intuleris & come derit: benedicat tibi priusq̃ moriatur. Cui ille respondit. Nosti quod esau frater meꝰ homo pilosus sit: & ego lenis: Si attrectauerit me pa ter meus & senserit: timeo ne putet me sibi uoluisse illudere: & indu/cat super me maledictionem pro benedictione. Ad quem mater. In me sit ait ista maledictio fili mi: tantum audi uocem meam & pergẽs

Audaciã mu- affer que dixi. Abiit: & attulit: deditq̃ matri. Parauit illa cibos sicut

lierum, nota. nouerat uelle patrem illius: & uestibus esau ualde bonis: quas apud se habeat domi induit eum. Pelliculasq̃ hedorum circundedit ma/nibus: & colli nuda protexit. Deditq̃ pulmentum: & panes quos co/xerat tradidit. Quibus illatis dixit. Pater mi. At ille respondit. Au/dio. Quis es tu fili mi? Dixitq̃ iacob. Ego sum esau primogenitus tuus: feci sicut precepisti mihi. Surge sede & comede de uenatione mea: ut benedicat mihi anima tua. Rursumq̃ ysaac ad filium suũ. Quomodo tam cito inquit inuenire potuisti fili mi? Qui respõdit. Voluntas dei fuit: ut cito mihi occurreret quod uolebam. Dixitq̃ ysa ac. Accede huc ut tangam te fili mi & probem utrum tu sis filius me us esau: an non. Accessit ille ad patrem: & palpato eo: dixit ysaac. Vox quidem uox iacob est. sed manus: manus sunt esau. Et non co/gnouit eum: quia pilose manus similitudinem maioris expresserãt. Benedicens ergo illi ait. Tu es filius meus esau? Respõdit. ego sum. At ille. Affer inquit mihi cibos de uenatione tua fili mi: ut benedi/cat tibi anima mea. Quos cum oblatos comedisset: obtulit ei etiã uinum. Quo hausto: dixit ad eum. Accede ad me: & da mihi obscu lum fili mi. Accessit & obsculatus est eum. Statimq̃ ut sensit uestimẽ torum illius fragrantiam: benedicens illi ait. Ecce odor filii mei si

Hebre. xi. d. cut odor agri pleni: cui benedixit dominus. Det tibi deus de rore ce li & de pinguedine terre abundantiam frumẽti uini & olei: & seruiãt tibi populi: & adorent te tribus. Esto dominum fratrum tuorum: & incuruẽtur ãte te filii matris tue. Qui maledixerit tibi sit ille maledi/ctus. Et qui benedixerit tibi: benedictiõibus repleatur. Vix ysaac ser monem impleuerat: & egresso iacob foras: uenit esau. Coctosq̃ de uenatione cibos intulit patri dicẽs. Surge pater mi: & comede de ue natione filii tui: ut bñdicat mihi anima tua. Dixitq̃ illi ysaac. Quis

enim es tu? Qui respondit. Ego sum filius tuus primogenitus esau. Expauit ysaac stupore uehementi: & ultra q̃ credi potest: admirans ait. Quis igitur ille est: qui dudum captam uenationem attulit mihi: & comedi ex omnibus priusq̃ tu uenires. Benedixitq; ei: & erit benedictus. Auditis esau sermonibus patris: irrugiit clamore magno: & consternatus ait. Benedic etiam & mihi pater mi. Qui ait. Venit germanus tuus fraudulenter: & accepit benedictionem tuã. At ille subiungit. Iuste uocatum est nomen eius iacob: supplantauit enim me in altera uice. Primogenita mea ante tulit: & nunc secunda surripuit benedictionem meam. Rursumq; ad patrem. Nunquid non reseruasti ait & mihi benedictionem? Respondit ei ysaac. Dominũ tuum illum constitui: & omnes fratres eius seruituti illius subiugaui. Frumento & uino & oleo stabiliui eum: & tibi post hec fili mi ultra quid faciam? Cui esau ait. Num unam inquit tãtum benedictionem habes pater. Mihi quoq; obsecro ut benedicas. Cumq; eiulatu magno fleret: motus ysaac dixit ad eum. In pinguedine terre: & in rore coeli desuper erit benedictio tua.

Iacob supplãtator interpretatur.

Hebre. x. c.

¶ Dominica tertia. Lectio epistole pauli ad Epheseos cap. quinto. a.

FRatres. Estote imitatores dei sicut filii charissimi: & ambulate in dilectione sicut & christus dilexit nos & tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam deo in odore suauitatis. Fornicatio autem & omnis immunditia: aut auaricia: nec nominetur in uobis sicut decet sanctos. Aut turpitudo: aut stultiloquium: aut scurrilitas: que ad rem nõ pertinet sed magis gratiarum actio. Hoc autem scitote intelligẽtes quod omnis fornicator: aut immundus: aut auarus quod est idolorum seruitus: non habet hereditatem in regno christi & dei. Nemo uos seducat inanibus uerbis. Propter hec enim uenit ira dei in filios diffidentie. Nolite ergo effici participes eorum. Eratis enim aliquando tenebre: nunc autem lux in domino: ut filii lucis ambulate. Fructus enim lucis est in omni bonitate et iusticia & ueritate.

Vitiosi nõ habent hereditatem in regno dei.

Fructus lucis in bonitate est &c.

¶ Feria secunda. Lectio libri regum. iiii. cap. v. a.

IN diebus illis. Naaman princeps militie regis syrie: erat uir magnus coram domino suo & honoratus: per illum enim dedit dominus salutem syrie. Erat autem uir fortis & diues: sed leprosus. Porro de syria egressi fuerant latrunculi: & captiuam duxerant de terra israel puellam paruulam: que erat in obsequio uxoris naamã. Que ait ad dominam suam. Vtinam fuisset dominus meus ad pro

phetam qui est in samaria: profecto curasset eum a lepra quam ha/
bet. Ingressus est itaq naaman ad dominum suum: & nunciauit ei
dicens. Sic et sic locuta est puella de terra israel. Dixitq ei rex syrie.
Vade et mittam litteras ad regem israel. Qui cum profectus esset:
& tulisset secū decem talenta argenti: & sex milia aureos: et decem
mutatoria uestimentorū: detulit litteras ad regem israel in hec uer/
ba. Cum acceperis epistolam hanc scito quod miserim ad te naamā
seruum meum: ut cures eum a lepra sua. Cūq legisset rex israel lit/
Deu.xxxij.f. teras: scidit uestimenta sua & ait. Nūquid deus sum ut occidere pos/
sim & uiuificare: quia iste misit ad me hominem: ut curem eum a le/
pra sua? Animaduertite & uidete: quod occasiões querat aduersum
me. Quod cum audisset heliseus uir dei: scidisse uidelicet regem is/
rael uestimenta sua: misit ad eum dicens. Cur scidisti uestimēta tua?
Veniat ad me: et sciat prophetam esse in israel. Venit ergo naaman
cum equis & curribus: et stetit ad ostium domus helysei. Misitq ad
eum helyseus nuncium dicens. Vade & lauare septies in iordane: &
recipiet sanitatem caro tua: atq mundaberis. Iratusq naaman: re/
cedebat dicens. Putabam q egrederetur ad me: et stans inuocaret
nomen domini dei sui: et tangeret manu sua locum lepre: & cura/
ret me. Nunquid non meliores sunt abana & pharfar fluuii damas/
ci omnibus aquis israel: ut lauer in eis & munder? Cum autem uer/
tisset se & abiret indignās: accesserunt ad eum serui sui: & locuti sūt
ei. Pater: & si rem grandem dixisset tibi propheta: certe facere debue/
ras. Quanto magis quia nunc dixit tibi lauare & mundaberis? Des/
cendit & lauit in iordane septies iuxta sermonem uiri dei: & restitu/
ta est caro eius sicut caro pueri paruuli: & mundatus est a lepra. Re/
uersusq ad uirum dei cum uniuerso comitatu suo: uenit: & stetit co
ram eo: & ait. Vere scio quia non est deus alius in uniuersa terra: ni/
si tantum dominus deus israel.

¶ Feria tertia. lectio Regum. iiii. cap. iiii. a.

IN diebus illis. Mulier quedam clamabat ad helyseum prophe/
tam dicens. Seruus tuus uir meus mortuus est: & tu nosti quia
seruus tuus fuit timens deum. Et ecce creditor uenit: ut tollat duos
filios meos ad seruiendum sibi. Cui dixit heliseus. Quid uis ut faciā
tibi? Dic mihi quid habes in domo tua? At illa respondit. Non ha/
beo ancilla tua quicq in domo mea: nisi parum olei quo ungar. Cui
ait. Vade & pete mutuo ab omnibus uicinis tuis uasa uacua non pau
ca: & ingredere & claude ostium. Cum intrinsecus fueris tu & filii tui:
mitte inde in omnia uasa hec: & cum plena fuerint tolles. Iuit itaq
mulier & clausit ostium super se & super filios suos. Illi offerebāt ua/

fa: & illa infundebat. Cũq; plena fuissent uasa: dixit ad filium suum: Affer mihi adhuc uas. Et ille respõdit. Non habeo. Stetitq; oleum. Venit autẽ illa: & indicauit homini dei. Et ille. Vade inquit uende oleum: & redde creditori tuo. Tu autẽ & filii tui: uiuite de reliquo.

¶ Feria quarta. Lectio Exodi cap̃. xx. b.

Hec dicit dominus. Honora patrem tuum & matrem tuam ut sis longeuus super terram: quam dominus deus tuus dabit tibi. Non occides. non mechaberis. non furtum facies. non loquaris contra proximum tuum falsum testimonium. Non concupisces rẽ proximi tui: nec desiderabis uxorem eius. Non seruum. non ancillam. non bouem. non asinum: nec omnia que illius sunt. Cunctus autem populus audiebat uoces & lampades: & sonitũ buccine: mon temq; fumantem. Et perterriti: ac pauore concussi: steterunt procul dicentes moysi. Loquere tu nobis: & audiemus. Non loquatur nobis dominus ne forte moriamur. Et ait moyses ad populum. Nolite timere. Vt enim probaret uos: uenit deus: et ut terror illius esset in uobis: & non peccaretis. Stetitq; populus a longe. Moyses autem accessit ad caliginem: in qua erat deus. Dixitq; prӕterea dominus ad moysen. Hęc dices filiis israel. Vos uidistis: quod de cęlo locut⁹ sum uobis. Non facietis deos argenteos nec deos aureos facietis uobis. Altare de terra facietis mihi et offeretis super eum holocausta: & pacifica uestra. Oues uestras & boues in omni loco in quo memoria fuerit nominis mei.

Precepta legis scriptura

Altare d terra petijt deus.

¶ Feria quinta. Hieremie cap̃. vii. a.

In diebus illis. Factum est uerbum domini ad me dicens. Sta in porta domus domini: & predica ibi uerbum istud: & dic. Audite uerbum domini omnis iuda qui ingredimini per portas has: ut adoretis dominum. Hęc dicit dominus exercituum: deus israel. Bonas facite uias uestras & studia uestra: & habitabo uobiscum in loco isto. Nolite confidere in uerbis mendacii: dicentes. Templum domini. templum domini. templum domini est. Quoniam si benedixeritis uias uestras: & studia uestra: si feceritis: iudicium inter uirum & proximum eius: aduene & pupillo: & uidue nõ feceritis calumniam: sanguinem innocentem non effuderitis in loco hoc: & post deos alienos nõ ambulaueritis in malum uobis metipsis: habitabo uobiscum in loco isto: in terra quam dedi patribus uestris a seculo & usq; in seculum. Ait dominus omnipotens.

Quid agendum vt deus habitet nobiscum.

¶ Feria sexta. Numeri cap̃. xx. a.

IN diebus illis. Conuenerunt filii ysrael aduersus moysen & aaron: et uersi in seditionem: dixerunt. Da nobis aquam ut bibamus. Ingressusq; moyses & aaron dimissa multitudine in tabernaculum federis: corruerunt proni in terram. Clamaueruntq; ad dominum: & dixerunt. Domine deus exaudi clamorem populi huius: & aperi eis thesaurum tuum fōtem aque uiue: ut saciati cesset murmuratio eorum. Et apparuit gloria domini super eos. Locutusq; est dominus ad moysen dicens. Tolle uirgam et congrega populum tu & aaron frater tuus: & loquimini ad petram coram eis. Et illa dabit aquas. Cumq; eduxeris aquam de petra: bibet omnis multitudo & iumenta eius. Tulit igitur moyses uirgam que erat in conspectu domini: sicut preceperat ei: congregata multitudine ante petram: dixitq; eis. audite rebelles & increduli. Nū de petra hac uobis aquā poterimus eiicere? Cumq; eleuasset moyses manum: percutiens uirga bis silicem: egresse sunt aque largissime: ita ut populus biberet & iumenta. Dixitq; dominus ad moysen & aaron. Quia non credidistis mihi: ut sanctificaretis me coram filiis israel: non introducetis hos populos in terram quam dabo eis. Hec est aqua contradictionis: ubi iurgati sunt filii israel contra dominū: et sanctificatus est eis.

Exodi .xvij. b.

¶ Sabbato Danielis pphete. cap. xiii. a.

IN diebus illis. Erat uir habitans in babylone & nomen eius ioachim. Et accepit uxorem nomine susannam filiam elchie: pulchram nimis: & timentem deum. Parentes enim illius cum essent iusti: erudierunt filiam suam secundum legem moysi. Erat autem ioachim diues ualde. Et erat ei pomarium uicinum domus sue: & ad ipsum confluebant iudei: eo q̄ esset honorabilior omnium. Et constituti sunt deo senes iudices in anno illo de quibus locutus est dominus. Quia egressa est iniquitas de babylone a senioribus iudicibus: qui uidebantur regere populum. Isti frequentabant domum ioachim: & ueniebāt ad eos omnes qui habebant iudicia. Cum autem populus reuertisset per meridiem: ingrediebatur Susanna: & deambulabat in pomario uiri sui. Et uidebant eam senes quotidie ingredientem & deambulantem: & exarserunt in concupiscentiam eius. Et auerterunt sensum suum: & declinauerunt oculos suos ut non uiderent coelum: neq; recordarentur iudiciorum iustorum. Factum est autem cum obseruarent diem aptum: quando eam possent inuenire solam: ingressa est aliquando sicut heri & nudiustertius cum duabus solis puellis: uoluitq; lauari in pomario. Estus quip

Die. xiij. a.

pe erat & non erat ibi quispiam pter duos senes absconditos contemplantes eam. Dixit ergo puellis. Afferte mihi oleum & smigmata: & ostia pomarii claudite ut lauer. Cum autem egresse essent puelle: surrexerunt duo senes: & occurrerunt ad illam: & dixerunt. Ecce ostia pomarii clausa sunt: & nemo nos uidet: & inconcupiscentia tui sumus. Quamobrem assentire nobis: & cōmiscere nobiscū. Quo si nolueris: dicemus contra te testimonium q fuerit tecum iuuenis: & ob hanc causam emisisti puellas a te. Ingemuit susanna & ait. Angustie mihi sunt undiq. Si enim egero hoc: mors mihi est. Si autem non egero: non effugiam manus uestras. Sed melius est mihi absq opere incidere in manus uestras: q̄ peccare in conspectu domini. Exclamauit uoce magna Susanna: exclamauerunt autem & senes aduersus eam. Cum autem audissent clamorem in pomario famuli domus: irruerunt per posticum: ut uiderent: quid nam esset. Postq̄ autem senes locuti sunt. erubuerunt serui uehementer: quia nunquam dictus fuerat sermo huiuscemodi de susanna. Et facta est dies crastina. Et cum uenisset populus ad uirum eius ioachim: uenerunt & duo presbyteri pleni iniqua cogitatione aduersus susannam ut interficerent eam. Et dixerunt coram populo. Mittite ad susannam filiam elchie uxorem ioachim. Et statim miserunt. Et uenit cum parentibus & filiis et uniuersis cognatis suis. Flebant igitur sui: & omnes qui nouerant eam. Consurgentes autem duo presbyteri in medio populi: posuerunt manus super caput eius. Que flens suspexit ad coelum. Erat autem cor eius fiduciam habens in domino. Et dixerunt presbyteri. Cum deambularemus in pomario soli ingressa est hæc cum duabus solis puellis: & clausit ostium pomarii: & dimisit a se puellas. Venitq ad eam adolescens qui erat absconditus: & concubuit cum ea. Porro nos cum essemus in angulo pomarii: uidentes iniquitatem cucurrimus ad eos: et uidimus eos pariter commisceri. Et illum quidem nequiuimus comprehendere: quia fortior nobis erat. Et aperto ostio: exiliuit. Hanc autem cum apprehēdissemus: interrogauimus quis nam esset adolescens: & noluit indicare nobis. Huius rei testes sumus. Credidit eis multitudo quasi senibus et iudicibus populi: & cōdemnauerunt eam ad mortem. Exclamauit uoce magna Susanna: & dixit. Deus eterne qui absconditorum es cognitor: qui nosti omnia anteq̄ fiant: tu scis quoniam falsum contra me tulerunt testimonium. Et ecce morior cum nihil horum fecerim: que isti malitiose composuerunt aduersum me. Et exaudiuit dominus uocem eius. Cumq duceretur ad mortem: suscitauit dominus spiritum pueri iunioris: iii. regū. xxiii. c.

iij.Reg.iij.f. cui nomen daniel. Et exclamauit uoce magna. Mundus ego sum a sanguine huius. Et conuersus omnis populus ad eum dixit. Quis est iste sermo quem tu locutus es? Qui cum staret in medio eorum: dixit. Sic fatui filii israel nō iudicantes: neq; quod uerum est cognoscētes: condēnastis filiam israel. Reuertimini ad iudicium: quia falsum testimonium locuti sunt aduersus eam. Reuersus est ergo populus cum festinatione: & dixit ad eos daniel. Separate eos ab inuicem procul: & diiudicabo eos. Cū ergo diuisi essent alter ab altero: uocauit unum de eis: & dixit ad eum. Inueterate dierum malorum: nunc inuenerunt te peccata tua que operabaris prius iudicās iudicia iniusta: Innocentes opprimēs: & dimitens noxios. Dicente domino. Innocentem & iustum non interficies. Nūc ergo si uidisti eos: dic sub qua arbore uideris eos pariter colloquentes sibi. Qui ait. Sub cyno. Dixit autē ei daniel. Recte mentitus es in caput tuum. Ecce enim angelus domini accepta sententia ab eo cinder te medium. Et amoto eo: iussit uenire alium. Et dixit ei. Semen chanaam & non iuda: species decepit te: & concupiscentia subuertit cor tuum. Sic faciebatis filiabus israel: & ille timentes loquebantur uobis. Sed non filia iuda sustinuit iniquitatem uestram. Nunc ergo dic mihi sub qua arbore comprehenderis eos colloquentes sibi. Qui ait. Sub pruno. Dixit autem ei daniel. Recte mētitus es & tu in caput tuum. Manet enim angelus domini gladium habens: ut secet te medium: & interficiat uos. Exclamauit itaq; omnis cętus uoce magna: & benedixerunt deum qui saluat sperantes in se. E consurrexerunt aduersus duos presbyteros. Conuicerat enim eos daniel ex ore suo falsum dixisse testimonium. Fecerunt q; eis sicut male egerant aduersus proximam: & interfecerunt eos. Et saluatus est sanguis innoxius in die illa.

Exodi.xxiij.a.

De' saluat sperantes in se.

¶ Dominica quarta. ad galatas cap. iiii. c.

FRatres. Scriptum est enim quoniam abraham duos filios habuit: unum de ancilla: & unum de libera. Sed qui de ancilla: secundū carnem natus est. qui aūt de libera: per repromissionem: que sunt per allegoriam dicta. Hec enim sunt duo testamenta. Vnū quidem in mōte syna in seruitutem generans: q̄ est agar. Syna eīm mōs est in arabia: qui cōiunctus est ei: qui nūc est hierusalē: & seruit cum filiis suis. Illa autem que sursum est hierusalem: libera est que est mater nostra. Scriptum est enim. Letare sterilis que nō paris: erumpe & clama q̄ non parturis: quia multi filii deserte: magis q̄ eius que habet uirū. Nos autem fratres secundū ysaac promissiōes filii sumus. Sed quomodo tūc is qui secundū carnem natus fuerat persequebatur eū qui secundū spiritū: ita & nunc. Sed quid dicit scriptura? Eiice ancil-

Gene.xxi.a. Unuz qdē &c. Valla sic legit Unū quidez a monte syna in ser. gen. qđ est agar nā agar syna mons est in arabia qđ cōiunctum est: q̄ nūc est hierusalē: seruit aūt cum filiis suis. alterum vero sursum hierusalem libera ē que est mater

lam & filium eius: non enim heres erit filius ancille cum filio libere. omnium nr̄m
Itaq; fratres: nō sumus ancille filii: sed libere. Qua libertate christus siue quod est.
nos liberauit. Sapien.iij.c.

ℂ Feria secunda. Lectio regum.iii.cap.iii.c. Esaie.lij.i.a

IN diebus illis. Venerunt due mulieres meretrices ad regem sa- Luce.xxiij.d.
lomonem: steteruntq; coram eo. Quarū una ait. Obsecro dn̄e Gene.xxj.a
mi: ego & mulier hec habitabamus in domo una: & peperi apud eā in cubiculo. Tertia uero die postq̄ ego peperi: peperit & hęc. Et eramus simul nullusq; alius in domo nobiscum: exceptis nobis duab⁹. Mortuus est aūt filius mulieris huius nocte: dormiens quippe oppressit eum. Et consurgens intempeste noctis silentio: tulit filium meum de latere meo ancille tue dormientis: & collocauit in sinu suo: suum autem filiū qui erat mortuus: posuit in sinu meo. Cūq; surrexissem mane ut darem lac filio meo: apparuit mortuus. Quem diligentius intuens: clara luce deprehendi non esse meum quē genueram. Respōditq; altera mulier. Non est ita ut dicis: sed filius tuus mortuus est meus autem uiuit. Econtrario illa dicebat. Mentiris. Filius quippe meus uiuit & filius tuus mortuus est. Atq; in hunc modum contēdebant coram rege. Tunc rex ait. Hęc dicit filius meus uiuit: & filius tuus mortuus est. Et illa respondit non: sed filius tuus mortuus est: meus autem uiuit. Dixit ergo rex. Afferte mihi gladium. Cumq; attulissent gladium coram rege: diuidite inquit infantem uiuū in duas partes: & date dimidiam partem uni: & dimidiam partem alteri. Dixit autem mulier: cuius filius erat uiuus ad regem. Commota sunt quippe uiscera eius super filio suo. Obsecro domine: date illi infantem uiuum: & nolite interficere eum. Econtrario illa dicebat. Nec mihi nec tibi sit: sed diuidatur. Respondit rex & ait. Date huic infantem uiuum: & nolite occidere eum. Hęc est enim mater eius. Audiuit itaq; omnis israel iudicium quod iudicasset rex: & timuerunt regem uidentes sapientiam dei esse in eo ad faciendum iudicium.

ℂ Feria tertia. Exodi cap. xxxii.b.

IN diebus illis. Locutus est dominus ad moysen dicens. Descende de monte: quia peccauit populus tuus quem eduxisti de terra egypti. Recesserunt cito de uia quam ostendisti eis: fecerūtq; sibi uitulum conflatilem: & adorauerunt atq; immolentes ei ostias: dixe-
runt. Isti sunt dii tui israel: qui te eduxerunt de terra egypti. Rursūq; iiij.regū.xij.d.
ait dominus ad moysen. Cerno quod populus iste dure ceruicis sit: dimitte me ut irascatur furor meus contra eum: & deleam eos: faciamq; te in gentem magnam. Moyses autem orabat dominum deum suum dicens. Cur domine irascitur furor tuus contra populum

tuum quem eduxisti de terra egypti in fortitudine magna & in manu robusta? Ne queso dicant egyptii: callide eduxit eos ut interficeret in montibus: & deleret e terra. Quiescat ira tua: & esto placabilis super nequitia populi tui. Recordare abrahã. & ysaac. & israel seruo

Exodi.xxxij.c. rum tuorum: quibus iurasti per temeipsum dicens. Multiplicabo semen uestrum sicut stellas celi: & uniuersam terram hãc de qua locutus sum dabo semini uestro: & possidebitis eam semper. Placatusq; est dominus: ne faceret malũ quod locutus fuerat aduersum populum suum. Et misertus est populo dominus deus noster.

¶ Feria quarta. Ezechielis cap. xxxvi. e.

Hec dicit dominus deus. Sanctificabo nomen meum magnum quod pollutum est inter gentes quod polluistis in medio earũ. ut sciant gentes quia ego dominus cum sanctificatus fuero in uobis coram eis. Tollam quippe uos de gentibus: & congregabo uos de uniuersis terris: & adducam uos in terram uestram. Et effundam super uos aquam mundam: & mundabimini ab omnibus inquinamẽtis uestris: & ab uniuersis ydolis uestris mundabo uos. Et dabo uobis cor nouum: & spiritum nouum ponam in medio uestri. Et auferam cor lapideum de carne uestra: & dabo uobis cor carneum: & spiritũ meum ponam in medio uestri. Et faciam ut in preceptis meis ambuletis: & iudicia mea custodiatis & operemini. Et habitabitis in terra quam dedi patribus uestris: & eritis mihi in populum: & ego ero uobis in deum. Dixit dominus omnipotens.

¶ Lectio Esaye prophete cap. i. e.

Hec dicit dominus deus. Lauamini: mundi estote. Auferte malum cogitationum uestrarum ab oculis meis. Quiescite agere peruerse. discite benefacere. Querite iudicium: subuenite oppresso. Iudicate pupillo: defendite uiduam: & uenite & arguite me dicit dominus. Si fuerint peccata uestra ut coccinum: quasi nix dealbabũtur. Et si fuerint rubra quasi uermiculus: uelut lana alba erunt. Si uolueritis & audieritis me: bona terre comedetis. Dicit dominus omnipotens.

¶ Feria quinta. Lectio regum quarto cap. iiii. d.

In diebus illis. Venit mulier sunamitis ad helyseum prophetam in montem carmeli. Cumq; uidisset eam uir dei de contra: ait ad giezi puerum suũ. Ecce sunamitis illa uenit. Vade in occursum eius: & dic ei. Recte ne agitur circa te: & circa uirum tuum: & circa filium tuum? Quid dixit. Recte. Cumq; uenisset ad uirũ dei in montem: apprehendit pedes eius. Et accessit giezi: ut ammoueret eam. Et ait homo dei. Dimitte illam: anima enim eius in amaritudine est

et dominus celauit a me: & non indicauit mihi. Que dixit illi. Numquid petiui filium a domino meo? Nunquid non dixit tibi: ne illudas me? et ille ait ad giezi. Accige lumbos tuos: tolle baculum meum in manu tua & uade. Si occurrerit tibi homo: non salutes eum. Et si salutauerit te quispiam non respondas ei. Et pones baculum meum super faciem pueri. Porro mater pueri ait. Viuit dominus & uiuit anima tua: non dimittam te. Surrexit ergo: & secutus est eam giezi autem precesserat ante eos: & posuerat baculum super faciem pueri et nõ erat ei uox neq; sensus. Reuersusq; est giezi in occursum eius: & nunciauit ei dicens. Non surrexit puer. Ingressus est ergo helyseus domum & ecce puer mortuus iacebat in lectulo eius. Ingressusq; clausit ostium super se & super puerum: et orauit ad dominũ. iiij.Re.xvij.d.
Et ascendit: & incubuit super puerum. Posuitq; os suum sup os eius: Actuum.xx.c.
et oculos suos super oculos eius: et manus suas super manus eius & incuruauit se super eum: & calefacta est caro pueri. At ille reuersus: deambulabat in domo semel huc & illuc. Et ascendit: et incubuit super eum: & oscitauit puer septies: & aperuit oculos. Et ille uocauit giezi: & dixit ei. Voca sunamitem hanc. Que uocata: ingressa est ad eum. Qui ait. Tolle filium tuum. Venit illa et corruit ad pedes eius: & adorauit super terram. Tulitq; filium suũ & ingressa est. Helyseus uero reuersus est in galgala.

¶ Feria sexta. Lectio libri regum tertio. cap. xvii. c.

IN diebus illis. Egrotauit filius mulieris matris familias: et erat langor fortissimus: ita ut non remaneret in eo halitus. Dixit ergo ad heliam. Quid mihi et tibi uir dei? Ingressus est ad me: ut recmemorarentur iniquitates mee: & interficeres filium meum. Et ait ad eam helyas. Da mihi filium tuum. Tullitq; eum de sinu illius: & portauit in cenaculum ubi ipse manebat: & posuit super lectum suum. Et clamauit ad dominum: & dixit. Domine deus meus etiam ne uiduam apud quam ego utcumq; sustentor afflixisti: ut interfice iiij.Re.iiij.f.
re filium eius? Et expandit se atq; mensus est super puerum tribus ui Actuum.xx.c.
cibus: clamauitq; ad dominum & ait. Domine deus meus reuertatur obsecro anima pueri huius in uiscera eius. Et exaudiuit dominus uocem helye: & reuersa est anima pueri intra eũ: & reuixit. Tullitq; helyas puerum: & deposuit eum de cenaculo in inferiorem domũ: et tradidit illum matri sue. Et ait illi. En uiuit filius tuus. Dixitq; mulier ad helyam. Nunc in isto cognoui: quoniam uir dei es tu: et uerbum domini in ore tuo uerum est.

¶ Lectio Esaye & prophete cap. xlix. c.

ij.cori.vi.a. Hec dicit dominus. In tempore placito exaudiui te: et in die salutis auxiliatus sum tui. Et seruaui te et dedi te in fedus populi: ut suscitares terram: & possideres hereditates iacob dissipatas. Ut diceres his qui uincti sunt exite: & his qui in tenebris sunt reuelamini. Super uias pascentur: & in omnibus planis erunt pascua eorũ. Non esurient neq; sitient amplius: & non percutiet eos estus & sol quia miserator eorũ reget illos: & ad fontes aquarum potabit eos. Et ponam omnes montes meos in uiam: & semite mee exaltabunt. Ecce isti de longe uenient: & ecce illi ab aquilone & mari: & isti de terra australi. Laudate coeli & exultet terra: iubilate montes laudem: quia consolatus est dominus populum suum: & pauperum suorum miserebitur. Et dixit syon. Dereliquit me dñs: & dñs oblitus est mei. Nũquid obliuisci potest mulier infantem suum: ut non misereatur filio uteri sui? Et si illa oblita fuerit: ego tamen non obliuiscar tui. Dicit dominus omnipotens.

¶ Esaye cap. lv. a.

Hec dicit dominus. Omnes sitientes uenite ad aquas: & qui non habetis argẽtũ ꝓperate emite & comedite. Venite emite absq; argento: & absq; ulla cõmutatiõe uinũ & lac. Quare appẽditis argentũ nõ in panibus: & laborẽ uestrũ nõ in saturitate? Audite audientes me & comedite bonũ: & delectabitur in crassitudine anima ur̃a. Inclinate aurẽ uestram & uenite ad me: audite & uiuet anima ur̃a. Et feriã uobiscũ pactũ sempiternũ: misericordias dauid fidelis. Ecce testẽ populis dedi eum: ducẽ ac ꝓceptorẽ gẽtibus. Ecce gẽtẽ quã nesciebas uocabis: & gentes q̃ nõ cognouerũt te ad te current: ꝓpter dñm deũ tuũ & sanctũ israel: quia glorificauit te. Querite dñm dũ inueniri potest: inuocate eũ dũ prope est. Derelinquat impius uiã suã: & uir iniquus cogitatiões suas: & reuertatur ad dominũ: & miserebit̃ ei: & ad deũ nr̃m quoniã multus est ad ignoscẽdum. Non enim cogitationes mee cogitatiões uestre: neq; uie mee uie uestre dicit domin⁹. Quia sicut exaltantur celi a terra: sic exaltate sunt uie mee a uiis uestris: & cogitationes mee a cogitationibus uestris. Et quomodo descendit hymber & nix de celo & illuc ultra non reuertitur: sed inebriat terram: & infundit eam & germinare eã fecit: & dat semẽ serẽti: et panem comedenti: sic erit uerbũ meũ quod egredietur de ore meo Non reuertetur ad me uacuũ: sed faciet quecũq; uolui: & prosperabitur in his ad que misi illud. Dicit dominus omnipotẽs.

¶ Dominica in passione ad Hebreos cap. ix. c.

Christus eris. valla nulla est ratio. Fratres. Christus autem existens pontifex futurorum bonorum: ꝑ amplius & ꝑfectius tabernaculũ non manu factũ: idest

nō huius creationis: neq; per sanguinem hyrcorum aut uitulorum: sed per proprium sanguinē introiuit semel in sancta: eterna redemptione inuenta. Si enim sanguis hyrcorum & taurorum: & cinis uitule aspersus inquinatos sanctificat ad emundationem carnis: quanto magis sanguis christi: qui per spiritum sanctum semetipsum obtulit inmaculatum deo emundabit conscientiam nostram ab operibus mortis: ad seruiendum deo uiuenti: Et ideo noui testamenti mediator est: ut morte intercedente: in redemptionem eatum preuaricationum q̄ erant sub priori testamento repromissionem accipiant qui uocati sunt eterne hereditatis: in christo iesu domino nostro.

cur sit hic assistenseꝯ vt ē grece veniens seu adueniens pōtifex ꝛc.

ſ. Joā ſ.c. Christus mediator est noui testamenti.

¶ Feria secunda. Lectio Ione prophete cap.iii.a

In diebus illis. Factum est uerbum domini ad ionam ꝓphetā secundo dicens. Surge & uade ad niniuem ciuitatem magnam: & predica in ea predicationem: quam ego loquar ad te. Et surrexit ionas & abiit in niniuem: iuxta uerbum domini. Et niniue erat ciuitas magna itinere dierum trium. Et cepit ionas introire in ciuitatem itinere diei unius. Et clamauit & dixit. Adhuc quadraginta dies & niniue subuertetur. Et crediderunt uiri niniuite in dn̄m: & predicauerūt ieiunium: & uestiti sunt saccis: a maiore usq; ad minorem. Et peruenit uerbum ad regē niniue. Et surrexit de solio suo: & abiecit uestimētum suum a se: & inductus est sacco. Et sedit in cinere: et clamauit: & dixit. In niniue ex ore regis & principū eius dicēs. Homines & iumēta: & boues & peccora nō gustēt quicquā nec pascātur: & aquā non bibāt. Et operiātur saccis homines: & iumēta clamēt ad dn̄m in fortitudine. Et cōuertatur uir a uia sua mala & ab iniquitate q̄ est in manibus eoꝝ. Quis scit si cōuertatur & ignoscat deus & reuertatur a furore ire sue: & non peribimus: Et uidit deus opa eorū: quia cōuersi sunt a uia sua mala & misertus est populo suo. Dn̄s deus noster.

Mat.xii. Luce.xi.d.

Joelis.ii.c.

¶ Feria tertia. lectio Danielis. cap.xiiii.f. uel cap.xv.b.

In diebus illis. Congregati sunt babyloni ad regem & dixerūt ei. Trade nobis danielem: qui bel destruxit: & draconem interfecit. Alio quin interficiemus te & domum tuam. Vidit ergo rex q̄ irruerent in eum uehementer & necessitate compulsus: tradidit eis danielem. Qui miserunt eum in lacum leonū: & erat ibi sex diebus. Porro in lacu erant leones septem: & dabantur eis quotidie duo corpora: & due oues. Et tunc non data sunt eis: ut deuorarēt danielem. Erat autem abacuc propheta in iudea. Et ipse coxerat pulmentum: & intriuerat panes in alueolo & ibat in campum: ut ferret messoribus. Dixitq; angelꝰ domini ad abacuc. Fer prandium quod habes in babylonem danieli: qui est in lacu leonum. Et dixit abacuc. Do-

mine babylonem nō uidi: & lacum nescio. Et apprehendit eum an gelus domini in uertice eius: & portauit eum capillo capitis sui: po/suit illū in babylone super lacū in impetu spiritus sui & clamauit aba cuc dicens. Daniel serue dei tolle prandium quod misit tibi deus. Et ait daniel. Recordatus enim es mei dñe deus meus: & nō dereliq/sti diligentes te. Surgensq; daniel comedit. Porro angelus domini re stituit abacuc confestim in loco suo. Venit ergo rex die septima ut lugeret danielem: & uenit ad lacū & introspexit: et ecce daniel sedēs in medio leonum. Et clamauit rex uoce magna dicens. Magnus es dñe deus danielis. Et extraxit eum de lacu leonū. Illos autē qui per/ditionis eius causa fuerant: intromisit in lacū & deuorati sunt in mo mento coram eo. Tunc rex ait. Paueāt habitantes in uniuersa terra deum danielis: quia ipse est liberator & saluator: faciens signa & mi rabilia in cęlo & in terra: qui liberauit danielem de lacu leonum.

¶ Feria quarta. lectio Leuitici. cap. xix. c.

IN diebus illis. Locutus est dominus ad moysen dicens. Loque re filiis israel: & dices ad eos. Ego dominus deus uester. Nō fa/cietis furtum: nō mentiemini nec decipiet unusquisq; proximum su um. Nō periurabis in nomine meo neq; polluęs nomen dñi dei tui. Ego dominus. Non facies calūniam proximo tuo: nec ui opprimes eum. Non morabitur opus mercenarii tui apud te usq; mane. Non maledices surdo: nec coram ceco ponas offēdiculū: sed timebis do/minū deū tuū: quia ego sum dominus. Non facis quod iniquū est: nec iniuste iudicabis. Nec cōsideres psonā paupis nec honores uul/tū potētis. Iuste iudica ꝓximo tuo. Non eris criminator: & susurro in populis. Non stabis cōtra sanguinem proximi tui. Ego domin⁹. Non oderis fratrem tuum in corde tuo: sed publice argue eum: nec habeas super illo peccatum. Non queras ultionem: nec memor eris iniurie ciuium tuoꝝ. Diliges amicū tuum sicut te ipsum. Ego domi nus. Leges meas custodite. Ego enim sum dñs deus uester.

¶ Feria quinta. Lectio Danielis cap. iii. d.

IN diebus illis. Orauit daniel dicens. Domie deus: ne despicias populum tuum: neq; auferas misericordiam tuam a nobis: ꝓp/ter abraham dilectum tuum. & ysaac seruum tuum: & israel sanctū tuū: quibus locutus es pollicens: q multiplicares semen eorum sicut stellas cœli: et sicut arenam que est in liuore maris. Quia domine im minuti sumus plusq; omnes gentes: sumusq; humiles in uniuersa ter ra hodie propter peccata nostra. Et non est in tempore hoc princeps & propheta et dux: neq; holocaustum. neq; sacrificiū. neq; oblatio. neq; incensum. neq; locus primitiarum coram te ut possimus inueni

re misericordiam tuam: sed in animo contrito: & spiritu humilitatis suscipiamur. Sicut in holocausto arietum & taurorum: & sicut in milibus agnorum pinguium: sic fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo hodie: ut placeat tibi: quia non est confusio cōfidentibus in te. Et nunc sequimur te in toto corde: & timemus te: & querimus faciem tuam. Non confundas nos: sed fac nobiscum iuxta mansuetudinem tuam: & secundum multitudinem misericordie tue. Et erue nos in mirabilibus tuis: & da gloriā nomini tuo domine. Et confundantur omnes qui orant seruis tuis mala. Confundantur in omni potentia: & robur eorum conteratur. Et sciant quia tu es dominus deus solus & gloriosus super omnem terram. Dñe deus noster.

¶ Feria sexta. lectio Hieremie. cap. xvii. b.

IN diebus illis: dixit hieremias. Domine omnes qui te derelinquunt: confundentur. Recedētes a te in terra scribentur: quoniam dereliquerunt uenam aquarum uiuentium dominum. Sana me domine & sanabor: saluum me fac & saluus ero: quoniam laus mea tu es. Ecce ipsi dicunt ad me. Ubi est uerbum domini: ueniat. & ego non sum turbatus: te pastorem sequens: & diem hominis nō desideraui: tu scis. Quod egressum est de labiis meis: rectum in conspectu tuo fuit. Non sis tu mihi formidini: spes mea tu in die afflictiōis. Confundantur qui me persequuntur: & non confundar ego. Paueant illi: & non pauea m ego. Induc super eos diem afflictionis: & duplici contritione contere eos. Domine deus noster.

¶ Sabbato lectio Hieremie cap. xviii. c.

IN diebus illis. Dixerunt impii iudei ad inuicem. Venite & cogitemus contra iustum cogitationes. Nō enim peribit lex a sacerdote: neq; consilium a sapiente: nec sermo a ppheta. Venite percutiamus eū lingua & non attendamus ad uniuersos sermōes eius. Attende domine ad me: & audi uocem aduersariorum meorū. Nūquid reddetur pro bono malum: quia foderūt foueam anime mee? Recordare q̄ steterim in conspectu tuo: ut loquerer pro eis bonum & auerterem indignationem tuam ab eis. Propterea da filios eorū in famen: & deduc eos in manus gladii. Fiant uxores eorum uidue absq; liberis: & uiri earum interficiantur morte. Iuuenes eorum cōfodiantur gladio in prelio: audiatur clamor de domibus eorū. Adduces enim super eos latronē repente: quia foderūt foueam ut caperent me: & laqueos abscōderūt pedibus meis. Tu autē dñe scis omne consilium eorum aduersum me in mortem. Ne ꝓpitieris iniquitati eorum: & peccatum eorum a facie tua non deleatur. Fiant corruentes in cōspectu tuo in tempore furoris tui domine deus noster.

¶ Dominica in ramis palmarum.
Beati pauli ad Philippēses.cap.ii.a.

Frattes. Hoc sentite in uobis: quod & in christo iesu. Qui cum in forma dei esset: non rapinam arbitratus est esse se equalem deo: sed semetipsum exinaniuit formam serui accipiens: in similitudinem hominum factus: & habitu inuētus ut homo. Humiliauit semetipsum factus obediens usq ad mortem: mortem autem crucis. Propter quod & deus exaltauit illum: & donauit illi nomē quod est super omne nomen: ut in nomine iesu omne genu flectatur: celestiū terrestrium & infernorum. Et omnis lingua confiteatur quia dominus noster iesus christus in gloria est dei patris.

Et omnis lingua cōfite.q̄ d̄ n.ie.chri.in.glo.est dei pat. ¶ al.grece.nō legitur est nec in gloria sed in gloriā.est aūt sententia q̄ oīs lingua cōfiteatur.q̄ dñs noster est iesus xp̄s & hoc in gloriam dei patris.siue q̄ iesus xp̄s est dñs noster in gloriam patris.

¶ Feria secunda.lectio Esaye.cap.l.c.

IN diebus illis. Dixit esayas. Domin⁹ deus apetuit mihi autem: ego autem non contradico: retrorsum non abii. Corpus meū dedi percutientibus: & genas meas uellentibus. Faciem meam non
Mat.xxvi.g. auerti ab increpantibus & conspuentibus in me. Dominus deus auxiliator meus: & ideo non sum confusus. Ideo posui faciem meam ut petram durissimam: & scio quoniam non confundar. Iuxta est q
Qui sperat in dño non confundetur. iustificat me: quis contradicet mihi? Stemus simul. Quis est aduersarius meus? Accedat ad me. Ecce dominus deus auxiliator me⁹: quis est qui condēnet me? Ecce omnes quasi uestimentum conterētur: tinea comedet eos. Quis ex uobis timens deum: audiens uocem serui sui? Quis ambulauit in tenebris: & non est lumen ei? Speret in nomine domini: & innitatur in domino deo suo.

¶ Feria tertia.lectio Hieremye prophete.cap.xi.d.

IN diebus illis. Dixit hieremias. Domine demonstrasti mihi: & ego cognoui: tu ostendisti mihi studia eorum: & ego quasi agnus mansuetus qui portatur ad uictimam: & nō cognoui: quia cogitauerunt super me cōsilia dicentes. Mittamus lignum in panē eius: & eradamus eum de terra uiuentium: & nomen eius nō memoretur amplius. Tu autem domine sabbaoth qui iudicas iuste & ꝓbas renes & corda: uideam ultionē tuam ex eis. Tibi enim reuelaui causam meam: domine deus meus.

¶ Feria quarta. Esaye prophete cap.lxii.d.& .lxiii.a.

Hec dicit dominus deus. Dicite filie syon: ecce saluator tuus uenit: ecce merces eius cum eo: & opus illius coram illo. Et uocabunt eos populus sanctus: redenti a domino. Tu autem uocaberis

quesita ciuitas: & non derelicta. Quis est iste qui uenit de edon tin/
ctis uestibus de bosra? Iste formosus in stola sua: gradiẽs in multitu/
dine fortitudinis sue. Ego q loquor iusticiã: & propugnator sum ad
saluãdũ. Quare ergo rubrũ est indumẽtũ tuũ: & uestimẽta tua sicut
calcãtiũ in torculari? Torcular calcaui solus: & de gẽtibus nõ est uir
mecũ. Calcaui eos in furore meo: & cõculcaui eos in ira mea. Et as/
persus est sanguis eoꝝ sup uestimẽta mea: & oĩa indumenta mea in/
quinaui. Dies enim ultiõis in corde meo: annus retributiõis mee ue/
nit. Circũspexi & nõ erat auxiliator: q̃siui & non fuit q adiuuaret. Et
saluauit mihi brachiũ meũ & indignatio mea ipsa auxiliata ẽ mihi.
Et cõculcaui populos in furore meo: & inebriaui eos in indignatio/
ne mea: & detraxi in terrã uirtutẽ eorũ. Miserationũ domini recor/
dabor. laudẽ dñi sup oĩbus q̃ reddidit nobis dñs deus noster.

¶ Lectio Esaye prophete cap. liii. a.

IN diebus illis. Dixit esayas. Dñe quis credidit auditui nostro:
& brachiũ dñi cui reuelatũ est? Et ascẽdit sicut uirgultũ coram
eo: & sicut radix de terra sitiẽti. Et nõ est species ei neq; decor. Et uidi *Joan. xii. f. Roma. x. c.*
mus eũ: & nõ erat aspectus: & desiderauimus eũ despectũ: & nouissi/
mũ uirorũ uirũ dolorũ: & sciẽtẽ infirmitatẽ. Et quasi abscõdit⁹ uul/
tus eius & despectus: unde neq; reputauimus eum. Vere languores *i. Pe. ii. d.*
nostros ipe tulit: & dolores nostros ipse portauit. Et nos reputauim⁹
eum quasi leprosum: & percussum a deo & humiliatum. Ipse autem
uulneratus est propter iniquitates nostras: attritus est propter scele/
ra nostra. Disciplina pacis nostre super eum: & liuore eius sanati su/
mus. Omnes nos quasi oues errauimus: unusquisq; in uiam suam de *Xp̃s q: uoluit passus est.*
clinauit. Et dñs posuit in eo iniquitatẽ omniũ nostrorum. Oblatus
est quia ipse uoluit: & nõ aperuit os suũ. Sicut ouis ad occisionẽ du/
cetur: & quasi agnus corã tõdẽte se obmutescet: & nõ aperiet os suũ.
De angustia & de iudicio sublatus est. Generationẽ illius quis enarra
bit? Quia abscisus est de terra uiuẽtium: ꝑpter scelus populi mei per
cussi eum. Et dabit impios pro sepultura: & diuites pro morte sua:
eo q iniquitatem non fecerit: nec dolus fuerit in ore eius: & domin⁹
uoluit conterere eum in infirmitate. Si posuerit pro peccato animã
suam: uidebit semen longeuũ: & uoluntas domini in manu eius di/
rigitur. Pro eo q tradidit in mortem animam suam: & cum scelera
tis reputatus est. Et ipse peccata multoꝝ tulit: & pro trãsgressoribus *Marci. xv. c. Luce. xxii. d.*
rogauit ut non perirent. dicit dominus omnipotens.

¶ Feria quinta. in cena domini. Ad corinthios. i. cap. xi. d.

FRatres. Conuenientibus ergo uobis in unum: iam non est do/
minicam cenam manducare. Vnusquisq; enim suam cenam

Presumit ad mâducandu3. Val.gre. est in manducando. Mat.xxvj.c. Luce.xxij.b. Itê aut eccle. rc. ego dicere3 a i potiꝰq̄ aut. Itê laudo vos grece ê laudabo vos. Itê et gratias agens gre. est. r cum grãs egisset. Itê nec est copula inter verba imperatiua sed tantû accipite comedite. nec sequentiu3 verborû idê ordo sed hic hoc meum est corpus3 qđ pro vobis frâgitur.

presumit ad manducandum. Et alius quidem esurit: alius autê ebriꝰ est. Nunquid domos non habetis ad manducandum & bibendum? Aut ecclesiam dei contênitis & côfunditis eos qui non habêt? Quid dicam uobis? Laudo uos: in hoc non laudo. Ego enim accepi a domino: quod & tradidi uobis. Quoniam dominus iesus in qua nocte tradebatur: accepit panem: & gratias agens fregit & dixit. Accipite & mâducate. Hoc est corpus meum: quod pro uobis tradetur. Hoc facite in meam cômemorationem. Similiter & calicem postq̄ cenauit dicês. Hic calix nouû testamentum est in meo sanguine. Hoc facite quotiescûq; sumitis in meam cômemorationê. Quotienscûq; enim manducabitis panem hunc & calicem bibebitis: mortem domini annunciabitis: donec ueniat. Itaq; quicûq; manducauerit panem: & biberit calicem domini indigne: reus erit corporis & sanguinis domini. Probet autem seipsum homo: & sic de pane illo edat: & de calice bibat. Qui enim manducat & bibit indigne: iudicium sibi manducat & bibit: nô diiudicâs corpus domini. Ideo inter uos multi infirmi & imbecilles: & dormiunt multi. Quod si nosmetipsos diiudicaremus non utiq; iudicaremur. Dum iudicamur autê: a domino corripimur: ut non cum hoc mundo damnemur.

Itê in meã cômemorationê. Nô sumitur hic p cômemoratione defunctorû. seu pro mitione vt omnes veteres accipiebant: sed pro recordatione. r melius esset dicere in mei memoriã: seu recordationê ad significãdû passionê. Itê quotienscûq; enim manducabitis. rc. r calicem bibetis. legendum est manducaueritis r biberitis. Item q̄ si nosmetipsos rc. grece est si enim nosmetip. Neq; addendum fuit vtiq;.

¶ Feria sexta. in parasceuê lectio Osee pphete cap. vi. a.

HEc dicit dominus. In tribulatione sua mane consurgêt ad me. Venite & reuertamur ad dominum quia ipse cepit & sanabit: nos: percutiet & curabit nos. Viuificabit nos post duos dies: & in die tertio suscitabit nos & uiuemus in conspectu eius & sciemus sequmurq; ut cognoscamus dominum. Quasi diluculû preparatus est egressus eius: & ueniet quasi hymber nobis temporaneus & serotinus terre. Quid faciam tibi efraym: quid faciam tibi iuda? Misericordia uestra quasi nubes matutina: & quasi ros mane pertransiens. Propter

Mat.ix.b.

hoc dolaui in pphetis: & occidi eos in uerbis oris mei: & iudicia tua quasi lux egredientur. Quia misericordiam uolui & non sacrificiû & scientiam dei: plusq̄ holocaustum.

¶ Exodi capitulo duodecimo. a.

IN diebus illis. Dixit dominus ad moysen & aaron in terra egypti. Mensis iste uobis principium mensium: primus erit in mensibus anni. Loquimini ad uniuersum cetum filiorum israel: & dicite eis. Decima die mensis huius: tollat unusquisq; agnum per familias

& domus suas. Sin autem minor est numerus ut sufficere possit ad uescendum agnum: assumet uicinum suum: qui coniunctus est domui eius iuxta numerum animarum: que sufficere possit ad esum agni. Erit autem agnus absq; macula: masculus anniculus. Iuxta quem ritum tolletis & hedum & seruabitis eum usq; ad quartamdecimam diem mensis huius. Immolabitq; eum uniuersa multitudo filiorum israel ad uesperam: et sument de sanguine eius: ac ponēt super utrumq; postem: & insuper liminaribus domorum: in quib⁹ comedēt illum. Et edent carnes nocte illa assas igni: & azimos panes cum lactucis agrestibus. Non comedetis ex eo crudum quid nec coctum aqua: sed assum tantum igni. Caput cum pedibus eius & intestinis uorabitis: nec remanebit quicq; ex eo usq; mane. Si quid residuum fuerit: igne comburetis: Sic autem comedetis illum. Renes uestros accingetis & calciamenta habebitis in pedibus tenentes baculos in manibus & comedetis festinanter. Est enim phase .idest transitus domini.

¶ Sabbato sancto pasche Genesis.
capitulo.i.a. capitulo.ii.a.

IN principio creauit deus coelum et terram. Terra autem erat inanis & uacua: & tenebre erant super faciem abyssi & spiritus domini ferebatur super aquas. Dixitq; de⁹. Fiat lux. Et facta est lux. Et uidit deus lucem q; esset bona: & diuisit lucem a tenebris. Appellauitq; lucem diem: & tenebras noctem. Factumq; est uespere & mane dies unus. Dixit quoq; deus. Fiat firmamentum in medio aquarum: & diuidat aquas ab aquis. Et fecit deus firmamentum. Diuisitq; aquas que erant sub firmamento: ab his, que erant supra firmamētum. Et factum est ita. Vocauitq; deus firmamentum coelum. Et factum est uespere & mane dies secundus. Dixit uero deus. Congregentur aque que sub coelo sunt in locum unum: & appareat arida. Factumq; est ita. Et uocauit deus aridam terram: congregationesq; aquarum appellauit maria. Et uidit deus quod esset bonum: & ait. Germinet terra herbam uirentem: & facientem semen: & lignum pomiferum faciens fructum iuxta genus suum: cuius semē in semet ipso sit super terram. Et factum est ita. Et protulit terra herbam uirētem: & afferentem semen iuxta genus suum: lignumq; faciens fructum: & habens unū quodq; sementem secundum speciem suam. & uidit deus q; esset bonū: factūq; est uespere & mane dies tercius. Dixitq; autem deus. Fiant luminaria in firmamento cęli: & diuidāt diē ac noctem: & sint in signa: & tempora & dies & ann os: ut luceant in firmamēto cęli: & illuminent terram. Et factum est ita. Fecitq; deus

Dies creationis mūdi primus. Hebre .xi.a. Dies secūdus. Dies tertius. Dies quart⁹.

duo magna luminaria. luminare mai⁹ ut preesset diei: & luminare minus ut preesset nocti: & stellas. Et posuit eas in firmamento coeli: ut lucerent super terram et preessent diei ac nocti: et diuiderēt lucē a tenebris. Et uidit deus quod esset bonum. Factumq; est uespere &

Dies quitus. mane dies quattus. Dixit etiam deus. Producant aque reptile animę uiuentis: & uolatile super terram sub firmamento celi. Creauitq; deus cete grandia: & omnem animam uiuentem atq; motabilem: quam produxerant aque in species suas & omne uolatile secundum

Pisciū ⁊ auiū gen⁹ vnū. genus suum. Et uidit deus q; esset bonum: benedixitq; eis dicēs. Crescite & multiplicamini: & replete aquas maris: auesq; multiplicētur super terram. Et factum est uespere & mane dies quintus. Dixit quoq;

Dies sextus. deus. producat terra animam uiuentem in genere suo: iumenta & reptilia & bestias terre secundum species suas. Factumq; est ita. Et fecit deus bestias terre iuxta species suas & iumenta & omne reptile terre in genere suo. Et uidit deus quod esset bonū: & ait. Faciam⁹ hoīem ad imaginē & similitudinē nostrā: & p̄sit piscibus maris & uolatilibus coeli: & bestiis uniuerse terre: oiq; reptili quod mouetur in

Ad imaginē suā creauit deus hominem Eccle. xvij. a. Mat. x. a. terra. Et creauit deus hoiem ad imaginē & similitudinē suā: ad imaginē dei creauit illū: masculū & fœminā creauit eos. Benedixitq; illis deus & ait. Crescite & multiplicamini & replete terram & subiicite eam: & dn̄amini piscibus maris & uolatilibus coeli: & uniuersis animātibus q̄ mouētur sup terrā. Dixitq; de⁹. Ecce uobis dedi oēm herbam afferētē semē super terre & uniuersa ligna q̄ habēt in semetipsis sementē generis sui: ut sint uobis in escā: cunctis animantibus terre: omniq; uolucri coeli et uniuersis q̄ mouētur in terra: & in quib⁹ est aīa uiuēs: ut habeāt ad uescēdum. Et factum est ita. Viditq; deus

Cūcta que fecit deus sunt valde bona. Eccle. xxxix. c. Marci. vij. d. cūcta que fecerat: & erāt ualde bona. Et factum est uespere & mane dies sextus. Igitur perfecti sunt coeli & terra: & oīs ornatus eorum. Compleuitq; deus die septimo opus suum quod fecerat: et requieuit die septimo ab uniuerso opere quod patrarat.

¶ Lectio exodi cap. xiiii. f.

IN diebus illis. Factum est in uigilia matutina: & ecce respiciens dominus super castra egiptiorum per colūnam ignis & nubis: interfecit exercitū eorū et subuertit rotas currum: ferebanturq; in profundum. Dixerunt ergo egyptiis. Fugiamus israelem: dominus enī

Iudi. ix. b. pugnat pro eis contra nos. Et ait dominus ad moysen. Extende manum tuam super mare: & reuertātur aque ad egyptios super currus & equites eorum. Cumq; extendisset moyses manum contra mare: reuersum est primo diluculo ad priorem locum. Fugiētibusq; egyptiis: occurrerunt aque: & inuoluit eos dominus in mediis fluctibus.

Reuerseq; sunt aque: & operuerunt currus & equites cuncti exerci/ rus pharaonis: qui sequentes ingressi fuerant mare: nec unus quidē superfuit ex eis. Filii autem israel perrexerunt per medium sicci ma/ ris: & aque eis erant quasi pro muro a dextris & sinistris. Liberauitq; dominus in die illa israel de manu egyptiorum: & uiderūt egyptios mortuos super littus maris: & manum magnā quā exercuerat dñs contra eos. Timuit populus dñm: & crediderūt dño & moysi seruo eius. Tūc cecinit moyses & filii israel carmen hoc dño et dixerunt. Psal.cv. Esaye.xi.d.

¶ Lectio Esaye prophete cap.iiii.a.

IN diebus illis. Apprehendent septem mulieres uirum unum in die illa: dicentes. Panem nostrum comedemus: & uestimentis nostris operiemur: tantūmodo inuocetur nomen tuum super nos: aufer opprobrium nostrum. In die illa erit germen domini in mag/ nificentia & gloria fructus terre sublimis: & exultatio his qui salua/ ti fuerint de israel. Et erit omnis qui relictꝰ fuerit in syon & residuꝰ in hierusalem: sanctus uocabitur omnis qui scriptꝰ est in uita in hie rusalem. Si abluerit dominus sordem filiarum syon & sanguinem hierusalem lauerit de medio eius: in spiritu iudicii & spiritu ardoris. Et creauit dominus super omnem locum montis syon: & ubi inuo catus est: nubem per diem & fumum & splendorem ignis flamman tis in nocte. Super omnem enim gloriam protectio: & tabernacu/ lum erit in umbraculum diei ab estu: in securitatem & absconsionē a turbine & a pluuia.

¶ Lectio Esaye cap.lv.

HEc est hereditas seruorum domini: & iustitia eorum apud me dicit dominus. Omnes sitientes uenite ad aquas: & qui nō ha/ betis argentum: properate emite & comedite. Require supra. om/ nes sitientes. fo. xxv.

¶ Ad colossenses cap.iii.a.

FRatres. Si consurrexistis cum christo: que sursum sunt querite ubi christus est in dexteram dei sedens. Que sursum sunt sapi/ te: non que super terram. Mortui enim estis: & uita uestra abscondi/ ta est cum christo in deo. Cum enim christus apparuerit uita uestra: tunc & uos apparebitis cum ipso in gloria.

¶ Dominica in resurrectione. Ad corinthios prima.cap.v.c.

FRatres. Expurgate uetus fermentū ut sitis noua conspersio: si/ cut estis azimi. Etenim pascha nostrū immolatus est christus. Itaq; epulemur: non in fermento ueteri: neq; in fermento malitie & nequitie: sed in azimis sinceritatis & ueritatis.

Pascha nr̄m immolatus est xp̄s. Ual. De est apud nos. ꝓ nobis. nam grece ē. dū pascha nr̄m pro nobis immolatus est xp̄s. Ite itaq; epulemur. non est in greco epulemur sed diē festum agamꝰ.

¶ Feria secunda. Actuū cap.x.f.

IN diebus illis. Stans petrus in medio plebis dixit. Viri fratres: uos scitis quod factũ est uerbum domini p̄ uniuersam iudeam Incipiẽs enim a galilea post baptismũ: quod p̄dicauit ioãnes iesum a nazareth: quomodo unxit eũ deus spiritu sancto & uirtute: qui p̄transiuit benefaciendo et sanando omnes oppressos a diabolo: quõ deus erat cum illo. Et nos testes sumus omniũ q̃ fecit in regione iudeoꝝ & hierusalẽ quem occiderunt suspẽdentes in ligno. Hũc deus suscitauit tertia die: & dedit eum manifestũ fieri non omni populo: sed testibus preordinatis a deo nobis qui mãducauimus & bibimus cũ illo postq̃ resurrexit a mortuis. Et p̄cepit nobis p̄dicare populo & testificari quia ipse est qui constitutus est a deo iudex uiuorũ & mortuorũ. Huic omnes ꝓphete testimoniũ peribent: remissionẽ peccatorum accipere per nomen eius: omnes qui credunt in eum.

Christus constitutus est iudex viuorum & mortuorum.

¶ Feria tertia. Actuũ apostolorũ cap̃. xiii. d.

IN diebus illis. Surgens paulus & manu silentium indicens ait. Viri fratres filii generis abraham: & qui in uobis timent deũ: uobis uerbum salutis huius missum est. Qui enim habitant hierusalem & principes eius ignorantes iesum: & uoces prophetarum que per omne sabbatum leguntur: iudicantes impleuerũt. Et nullã causam mortis inuenientes in eo: petierunt a pilato ut interficerent eũ. Cumq; consumassent omnia que de eo scripta sunt: deponentes eũ de ligno: posuerunt in monumento. Deus uero suscitauit eũ a mortuis tertia dei: qui uisus est per dies multos his qui simul ascenderant cum eo de galilea in hierusalem: qui usq; nũc sunt testes eius ad plebem. Et nos uobis annũciamus eam que ad patres nostros repromissio facta est: quoniam hanc deus adimpleuit filiis uestris resuscitans iesum christum dominum nostrum.

Luce. xxiiij. b.

¶ Feria quarta. Actuum cap̃. iii. c.

IN diebus illis. Apperiẽs petrus os suum dixit. Viri israelite & q̃ timetis deum audite. Deus abraham: & deus ysaac: & deus iacob: deus patrum nostrorũ glorificauit filiũ suum iesum: quem uos quidem tradidistis & negastis ante faciem pilati: iudicante illo dimitti. Vos autem sanctum & iustum negastis: & petistis uirum homicidam donari uobis: autorem uero uite interfecistis: quem deus suscitauit a mortuis cuius nos testes sumus. Et nunc fratres scio quia per ignorantiam fecistis: sicut & principes uestri. Deus autem qui p̄nunciauit per os omnium prophetarum pati christum suum: impleuit sic. Penitemini igitur & conuertimini: ut deleantur uestra peccata.

Ecclesi. xvij. c.

¶ Feria quinta. Actuum apostolorum. cap̃. viii. e.

IN diebus illis. Angelus domini locutus est ad philippū dicens. Surge & uade contra meridianū ad uiā q̄ descendit ad hierusalē in gazā. Hec est deserta. Et surgens abiit. Et ecce uir ethiops eunuchus potens candacis regine ethiopū: qui erat sup omnes gazas ei⁹ uenerat adorare in hierusalē. Et reuertebatur sedēs super currū suū: legēsq̄ esayam pphetā. Dixit aūt spūs philippo. Accede & adiunge te ad currū istū. Accurrēs aūt philipp⁹: audiuit illū legētē esayā prophetā. Et dixit. Putasne intelligis q̄ legis? Qui ait. Et quomodo possum intelligere: si aliqs nō ostēderit mihi? Rogauitq̄ philippū ut ascēderet: & sederet secū. Locus aūt scripture quā legebat erat hic. Tāq̄ ouis ab occisionē duct⁹ est: & sicut agn⁹ corā tondēte se sine uoce: sic ne aperuit os suū. In humilitate iudiciū ei⁹ sublatū est. Generationem eius quis enarrabit? Quoniā tolletur de terra uita eius. Respōdēs aūt eunuchus philippo dixit. Obsecro te: de quo propheta dicit hoc? De se an de alio aliquo? Apetiens autem philippus os suū: & incipiēs a scriptura ista: euangelizauit illi iesum. Et dū iret p uiā: uenerunt ad quādā aquam. Et ait eunuchus. Ecce aqua. Quis phibet me baptizari? Dixit aūt philippus. Si credis ex toto corde: licet. Et respōdens ait. Credo filium dei esse iesum christū. Et iussit stare currū. Et descenderunt uterq̄ in aquā philippus & eunuchus & baptizauit eū. Cū aūt ascēdissent de aqua: spūs domini rapuit philippū: & amplius nō uidit eum eunuchus. Ibat autē per uiā suā gaudēs. Philippus autem inuētus est in azoto. Et pertransiens euangelizabat ciuitatibus cunctis: donec ueniret cesaream nomen domini nostri iesu christi.

¶ Feria sexta. Lectio petri apostoli. i. cap. iii. c.

CHarissimi. Christus semel pro peccatis nostris mortuus est: iustus pro iniustis: ut nos offerret deo: mortificatos quidem carne: uiuificatos autem spiritu. In quo & his qui in carcere erant spiritualiter ueniens predicauit: qui increduli fuerant: aliquando expectabant dei patientiam in diebus noe: cū fabricaretur archa: in qua pauci idest octo anime salue facte sunt super aquam. Quod & nos nunc similis forme saluos facit baptisma: non carnis depositio sordium: sed consciētie bone interrogatio in deum. Per resurrectionē iesu christi domini nostri qui est in dextera dei patris.

¶ Sabbato lectio Petri apostoli. i. cap. ii. a.

CHarissimi. Deponētes omnē maliciā & omnē dolum: & simulationes: & inuidias: & omnes detractiones: sicut modo geniti infantes rationabiles & sine dolo: lac concupiscite: ut in eo crescatis in salutem: si tamen gustatis quoniā dulcis est dñs. Ad quem accedētes lapidē uiuū: ab hominibus quidē reprobatum: a deo aūt electū &

Surge τ vade Vall. grece nō est meridianū sed meridiem. nec contra sed versus vt fuerit transferendū surge τ vade meridiē versus. Ecce. vir. eth. eu. potens cand. reg. non est intelligēdū q̄ fuerit potēs candacis regine nam barbare ōr aliqs potens regine sed q̄ erat eunuchus qōq̄ potēs cand. reg. τ fuerit transferendum vt greca veritas patitur pretor aut pses seu magistratus cād. reg.

Esaye. liii. c.

Itē putans ne intel. grece potius sic est. nunquid intelligis que legis τc.

Item τ quomodo possum τc. grę. ad verbū sic est. Ille autē ait quo nā modo possim nisi quis duxerit me?

Luce. xviii. f.

Mat. xxiii. c.

Sicut modo geniti infa. valla. velut modo ge. potius q̄ sicut dixissem.

Item rationabiles. legēdū ē rationabile videlicet lac ⁊ illud ⁊ sine dolo ad lac refertur Item. domos spūales etiam ntō casu ⁊ numero singulari legēdū est domus spūalis. Esa.xxviij.d. Psal.cxvij. Mat.xxj.d.

honotificatum: & ipsi tanq̄ lapides uiui supet edificamini domos spirituales in sacerdotium sanctum: offerentes spirituales hostias: acceptabiles deo: per iesum christum. Propter quod continet scriptura. Ecce pono in syon lapidem summum angularem: ptobatum: electum: ptetiosum: & omnis qui crediderit in eum: non confundetur. Vobis igitur honor credentibus non credentibus autem lapis q̄ reptobauerunt edificantes: hic factus est in capud anguli. Et lapis offensionis: & petra scandali: his qui offendunt uerbo: nec credunt in quo & positi sunt. Vos autem genus electum regale sacerdotium: gens sancta. & populus acquisitionis: ut uirtutes annuncietis eiꝰ qui de tenebris uos uocauit in admirabile nomen suum. Qui aliquādo non populus dei: nunc autem populus dei. Qui non consecuti misericordiam: nunc autem misericordiam consecuti.

¶ Dominica in albis Ioannis apostoli.i.cap̄.v.a.

j.Corin.xv.g. Fides nr̄a vincit mundum.

CHatissimi. Omne quod natum est ex deo uincit mundum. Et hec uictoria que uincit mundum: fides nostra. Quis est autem qui uincit mundum: nisi qui credit quoniam iesus est filius dei? Hic est qui uenit per aquā & sanguinē iesus christus. Non in aqua solū: sed in aqua & sanguine & spititus est qui testificatur quoniā christus est ueritas. Quoniā tres sunt qui testimoniū dant in celo. Pater uerbum & spiritus sanctus. Et hi tres unū sunt. Et tres sunt qui testimonium dant in terra: spiritus: aqua & sanguis. Et hi tres unum sunt. Si testimonium hominum accipimus: testimonium dei maius est: quoniam hoc est testimonium dei quod maius est: quia testificatus est de filio suo. Qui credit in filium dei: habet testimonium dei in se.

Joan.iij.d.

¶ Feria quatta. Ad corinthios.i.cap̄.xv.b.

FRatres. Si autē christus predicatur ꝙ resurrexit a mortuis: quo modo quidam dicunt in uobis ꝙ resurrectio mortuotum non est? Si autem resurrectio mortuorum nō est nec christus resurrexit. Si autem christus non resurrexit inanis est ergo predicatio nostra: inanis est & fides uestra. Inuenimur autem & falsi testes dei: quoniā testimonium diximus aduersus deum ꝙ suscitauerit christū quē nō suscitauit: si mortui non resurgunt: nā si mortui non resurgunt: nec christus resurrexit. Quod si xp̄s non resurrexit uana est fides uestra. Adhuc enim estis in peccatis uestris. Ergo & qui dormierunt in xp̄o perierunt. Si in hac uita tantū in xp̄o sperantes sumus: miserabiliores sumus omnibus hominibus. Nūc aūt xp̄s resurrexit a mortuis: primitie dormiētiū: qm̄ quidē p hominē mors: & p hominē resurrectio mortuotū. Et sicut in adā oēs moriuntur: ita & in xp̄o omnes uiuificabuntur: unusquisq̄ autem in suo ordine primitie christus.

Xp̄s primitie dormiētiū surrexit. Colo.j.c. j.Thes.iiij.d.

¶ Feria sexta. Ad romanos cap. v. a.

FRatres. Cum adhuc essemus infirmi: christus secundū tempus pro impiis mortuus est: iustus pro iniustis. Vix enim pro iusto quis moritur. Nam pro bono forsitan quis audeat mori. Cōmendat autem suam charitatem deus in uobis quoniam si cum adhuc peccatores essemus secundū tempus: xp̄s pro nobis mortuus est: multo igitur magis iustificati nunc in sanguine ipsius salui erimus ab ira p ipsum. Si enim cum inimici essemus reconciliati sumus deo p mortem filii eius: multo magis recōciliati salui erimus in uita ipsius. Nō solum autem: sed gloriamur in deo. Per iesum xp̄m dn̄m nostrum.

¶ Dominica secunda post pascha beati Petri. i. cap. ii. d.

CHarissimi. Christus passus est pro nobis: uobis relinquēs exemplum: ut sequamini uestigia eius. Qui peccatum non fecit: nec inuentus est dolus in ore eius. Qui cum malediceretur nō maledicebat. Cum pateretur non cominabatur. Tradebat autem iudicanti se iniuste: qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignū ut peccatis mortui iustitie uiuamus cuius liuore sanati estis. Eratis enim sicut oues errantes. Sed conuersi estis nunc ad pastorem & episcopum animarum uestrarum. Xp̄s peccatuȝ non fecit.

¶ Feria quarta. Ad hebreos. cap. xiii. c.

FRatres. Obedite prepositis uestris & subiacete eis. Ipsi enim peruigilant quasi rationem pro animabus uestris reddituri: ut cū gaudio hoc faciant & non gementes. Hoc enim non expedit uobis. Orate pro nobis. Confidimus enim quia bonam conscientiam habemus in omnibus bene uolentes conuersari. Amplius autem deprecor uos hoc facere: quo celerius restituar uobis. Deus autor pacis q eduxit de mortuis pastorem magnum ouium in sanguine testamēti eterni dominum nostrum iesum christum aptet uos in omni opere bono: ut faciatis eius uoluntatem: faciens in uobis q͏̄ placeat coram se per iesum christum. Cui est gloria in secula seculorū. Amē. Prepositis nostris obedire tenemur.

¶ Feria sexta. Actuum apostolorum cap. iiii. c.

IN diebus illis. Multitudinis autem credentium erat cor unum & anima una. Nec quisq̄ eorū que possidebat aliquid suum esse dicebat: sed erant illis oīa cōmunia. Et uirtute magna reddebant apostoli testimoniū resurrectionis iesu christi domini nostri: & grā magna erat in omnibus illis. Neq̄ enim quisq̄ egēs erat inter illos. Quotquot enim possessores domorū aut agrorum erant uendentes: afferebant precia eorū que uendebant & ponebant ante pedes apostolorum. Diuidebantur autem singulis prout cuiq̄ opus erat.

¶ Dominica tertia. Petri apostoli. i. cap. ii. b.

Carnalia desideria militant aduersus aiaz. Q̄ detractāt de vobis ꝛc. Val. magis dicendū erat obtretant siue detrahunt siue vituperant. Itē in die visitationis melius ēēt inspectionis.
Item subditi estote magis ē grē. este siue sitis quā estote.

CHarissimi. Obsecro uos tanq̄ aduenas & peregrinos abstinete uos a carnalibus desideriis q̄ militant aduersus animā. Conuersationē uestrā inter gentes habētes bonam: ut in eo quod detractant de uobis tanq̄ de malefactoribus ex bonis operibus uos cōsiderātes: glorificēt deū in die uisitationis. Subiecti estote omni humane creature propter deum. Siue regi quasi precellenti. Siue ducibus tanq̄ ab eo missis ad uindictā malefactorū: laudē uero bonorū. Quia sic est uoluntas dei: ut bene facientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam. Quasi liberi: & non quasi uelamē habētes malitie libertatem: sed sicut serui dei. Omnes honorate. Fraternitatem diligite. Deum timete. Regē honorificate. Serui subditi estote in omni timore dominis. Non tantum bonis & modestis: sed etiam discholis. Hec est enim gratia. In christo iesu domino nostro.

¶ Feria quarta. Ad hebreos cap. ix. f.

Ad multoruz exhauri. pe. Val. g. est multorū referenda siue exhibēda peccata: videlicet vt remitterentur a patre. Statutum est hominibus semel mori.

FRatres. Non enim in manu facta sancta iesus introiuit exēplaria uerorum: sed in ipsum celum ut appareat nunc uultui dei ꝓ nobis. Neq; ut sepe offerat semetipsum quemadmo dum pōtifex intrat in sancta per singulos ānos in sanguine alieno. Alioquin oportebat eum pati frequenter ab origine mundi. Nunc autem semel in consumatione seculorum ad destitutionem peccati per hostiam suā apparuit. Et quemadmodum statutum est hominibus semel mori: post hec autem iuditium sic & christus semel oblatus est ad multorū exhaurienda peccata. secundo sine peccato apparebit omnibus expectantibus se in salutem.

¶ Feria sexta. Ad romanos cap. xiiii. b.

FRatres. Nemo nostrū sibi uiuit: & nemo sibi moritur. Siue enī uiuimus: domino uiuimus. Siue morimur dn̄o morimur. Siue ergo uiuimus siue morimur domini sumus: in hoc enim xp̄s mortuus est & resurrexit: ut mortuorū & uiuorū dominetur. Tu aūt quid iudicas fratrē tuum in māducādo: & quare spernis fratrē tuū in non edendo? Oēs enim stabimus ante tribunal dei. Sciptū est enim. Viuo ego dicit dn̄s: q̄m mihi flectetur omne genu: & oīs lingua cōfitebitur deo. Itaq; unusquisq; nostrum pro se rationem reddet deo.

Esaie. xlv. d.
Phili. ii. b.
Reddet pro se rationem. grē. est de se siue de seipso.
Apud deuz nō est transmutatio.
Prouer. xvii.
Eccle. v. c.

¶ Dominica quarta. Iacobi apostoli cap. i. c.

FRatres. Omne datum optimum & omne donū perfectum de sursum est: descendens a patre luminum. Apud quem non est transmutatio: nec uicissitudinis obumbratio. Voluntarie enim genuit nos uerbo ueritatis: ut simus initium aliquod creature eius. Scitis fratres mei dilectissimi. Sit autem omnis homo uelox ad audiendum: tardūs autem ad loquendum: & tardus ad iram. Ira enim uiri

iusticiam dei non operatur: propter quod abiicientes omnē immū/ditiam & abundantiam malitie in mansuetudine suscipite insitum uerbum. Quod potest saluate animas uestras.

Ira viri iusticiam dei non operatur.

Voluntarie enim ge.rc. Gal. Ego dixissem voles cōcepit nos verbo veritatis vt esse mus primitie quedā creaturarum eius seu suarum. Item scitis fratres mei dil. Erg ce est itaq̄ fratres mei.

¶ Feria quarta. Ad thesalonicenses.i.cap.v.b.

FRattes. Omnes enim uos filii lucis estis & filii dei. Non sumus noctis nec tenebrarum. Igitur non dormiamus sicut et ceteri: sed uigilemus & sobrii simus. Que enim dormiunt nocte dormiūt: & qui ebrii sunt: nocte ebrii sunt. Nos autem qui diei sumus sobrii simus induti loricā fidei & charitatis: & galeam spem salutis: quo/niā non posuit nos deus in iram: sed in acquisitionem salutis per do minum nr̄m iesum xp̄m qui mortuus est pro nobis. Vt siue uigile/mus siue dormiamus simul cum illo uiuamus. Propter quod conso/lamini inuicem & edificate alterutrum in xp̄o iesu dn̄o nr̄o.

¶ Feria sexta. Ad colossenses cap.i.b.

FRattes. Gratias agim⁹ deo & patri qui dignos nos fecit in par/tē sortis sanctorū in lumine. Qui etipuit nos de potestate tene brarum: & transtulit in regnum filii dilectionis sue: in quo habem⁹ redemptionem & remissionē peccatoꝝ. Qui est imago dei inuisibilis primogenitus oīs cteature. Quoniā in ipso condita sunt uniuersa in celis & in terra uisibilia & inuisibilia. Siue troni: siue dn̄ationes: si ue principatus: siue potestates: oīa p ipsum & in ipso cteata sunt. Et ipse ē ante oēs: & oīa i ipso cōstāt. Et ipse est caput corporis ecclesie: qui est principium primogenitus ex mortuis: ut sit in oībus ipse pri/matum tenēs. Quia in ipso cōplacuit oēm plenitudinē ueritatis ha/bitare corporaliter: & per eū reconciliari oīa in ipsum pacificans per sanguinem crucis eius: siue qui in celis sunt: siue qui in terra.

¶ Dominica quinta. Iacobi cap.i.d.

CHarissimi. Estote factores uerbi & non auditores tantū: fallē/tes uos metipsos. Quia si quis auditor ē uerbi & nō factor: hic cōparabitur uiro cōsideranti uultū natiuitatis sue in speculo. Cōside rauit eni se & abiit: & statī oblit⁹ est qualis fuerit. Qui aūt pspexerit in lege pfecte libertatis & pmāserit i ea: nō auditor obliuiosus fact⁹ sed factor opis: hic beat⁹ i facto suo erit. Si qs aūt putat se religiosū esse nō refrenās linguā suā: sed seducēs cor suū: huius uana ē religio. Religio munda & immaculata apud deum & patrem hec est. Visi/tare populos & uiduas in tribulatione eorū: & immaculatum se cu/stodire ab hoc seculo.

Que sit vera religio apud d um.

Et immaculatum se custo. ab hoc seculo. Grece est ab hoc mundo.

¶ Feria secunda. Rogationum. Iacobi apostoli cap. v. d.

CHarissimi. Cõfitemini alterutrum peccata uestra: & orate pro inuicem: ut saluemini. Multum enim ualet deprecatio iusti assidua. Helyas homo erat similis nobis passibilis: et oratione orauit ut non plueret super terram: & non pluit annos tres et menses sex. Et rursum orauit in cœlum: & dedit pluuiã & terra dedit fructũ suũ Fratres mei si quis autem ex uobis errauerit a ueritate: & conuerterit quis eũ: scire debet: qm̃ qui conuerti fecerit peccatorẽ ab errore uie sue: saluabit animã eius a morte. Et operit multitudinẽ peccatorũ.

Confitemini alterutrũ pctã vr̃a: ⁊ orate ꝓ inuicem. Val. Quis hãc sermonis barbariẽ ferat: ꝓ inuicẽ. Sic enim transferendũ erat. Confitemini mutuo peccata vestra et orate pro vobis mutuo.

Multũ valet depcatio iusti

Et saluabit animã eius a morte. Nõ legitur grece eiꝰ quod magis erat dicendum suam.

¶ Feria quarta. ad timotheum. i. cap. ii. a

CHarissimi. Obsecro uos: primum omnium fieri orationes: obsecrationes: postulationes: gratiarum actiones pro omnibus hominibus: & pro regibus & oĩbus qui in sublimitate sunt cõstituti: ut trãquillã & quietã uitã agamus in omni pietate & castitate. Hoc enim bonũ est & acceptũ coram saluatorẽ nostro deo: qui oẽs homines uult saluos fieri: & ad agnitionẽ ueritatis uenire. Vnus est enim deus: & unus mediator dei & hominũ: homo xp̃s iesus: qui dedit redẽptionem semetipsum pro oĩbus: cuius testimonium cõfirmatum est suis temporibus in quo positus sum ego predicator et apostolus. Veritatem dico non mentior: doctor gentium in fide & ueritate.

Itẽ in quo posi. sum ego p̃dicator ⁊ apostolus. magis dr̃ precor quã p̃dicator grece.

Obsecro vos. Valla potius legendum esse hortor autumat quã obsecro.

Itẽ ꝓ regibꝰ ⁊ oĩbꝰ q̃ in sub. sunt constituti Nec eleganter nũc dr̃ cõstituti nec grece legitur: sed tantum q̃ in sublimitate vel dignitate sunt.

¶ In uigilia ascensionis. Ad epheseos cap. iiii. b.

FRatres. Vnicuiq; nostrũ data est gratia secũdũ mensurã donationis christi. Propter quod dicit. Ascendens in altum captiuã duxit captiuitatem: dedit dona hominibus. Quod autem ascendit quid est: nisi quia & descẽdit primum in inferiores partes terre? Qui descendit ipse est: & qui ascendit super omnes coelos ut adimpleret omnia. Et ipse dedit quosdam quidẽ apostolos: quosdam autẽ prophetas. Alios uero euãgelistas: alios aũt pastores & doctores ad consumationẽ sanctoꝝ in opus ministerii in edificationẽ corporis xp̃i: donec occurramus omnes in unitatẽ fidei & agnitionis filii dei: in uirũ perfectum in mensuram etatis plenitudinis xp̃i dñi nostri.

Ioan. iii. b.

i. cori. xii. b.

¶ In die ascensionis. Lectio Actuũ ap̃lorum. cap. i. a

PRimum quidẽ sermonem fecit de omnibus o teophile: que cepit iesus facere & docere: usq; in diem qua precipiẽs apostolis p spiritum sanctum quos elegit: assũptꝰ est. Quibus & prebuit seipsũ uiuũ post passionẽ suã in multis argumẽtis p dies q̃dragita apparẽs

Et conuescens Laurẽ. Nõ le.

eis: & loquens de regno dei. Et conuescens precepit eis ab hierosolymis ne discederent: sed expectarent promissionem patris: quam audistis inquit per os meum. Quia ioannes quidem baptizauit aqua: uos autem baptizabimini spiritu sancto: non post multos hos dies. Igitur qui conuenerant interrogabant eum dicentes. Domine si in tempore hoc restitues regnum israel? Dixit autem eis. Non est uestrum nosse tempora uel momenta: que pater posuit in sua potestate. Sed accipietis uirtutem superuenientis spiritus sancti in uos: et eritis mihi testes in hierusalem: & in omni iudea & samaria: & usq; ad ultimum terre: & cum hoc dixisset uidentibus illis eleuatus est: & nubes suscepit eum ab oculis eorum. Cumq; intuerent in coelum euntem illum: ecce duo uiri astiterunt iuxta illos in uestibus albis: qui & dixerunt. Viri galilei quid statis aspicientes in celum? Hic iesus qui assumptus est a uobis in coelum: sic ueniet: quemadmodum uidistis eum euntem in coelum.

gere debemus cõuescens sed conuersans vt docet greca veritas.
Joan. j. d.
Eritis mihi testes ĩ hierusalem. &c. Val. deest hic vna copulatiua .s. et vt sit eritis mihi testes et in hierusalem & in oĩ iudea. Ita & supra cepit iesus facere & docere. vt sit cep. ie. & facere & docere. ita namq; apd grecos eleganter vsurpatur.

¶ Dñica post ascẽsionem. Lectio Petri apostoli. i. cap. iiii. b.

Charissimi. Estote prudentes: & uigilate in orationibus. Ante oĩa autẽ mutuã in uobis metipsis charitatẽ continuam habentes: quia charitas operit multitudinem peccatorum. Hospitales inuicem sine murmuratione. Vnusquisq; sicut accepit gratiam in alterutrum illam administrantes: sicut boni dispensatores multiformis gratie dei. Si quis loquitur quasi sermones dei. Si quis ministrat: tanq̃ ex uirtute quã administrat deus: ut in omnibus honorificetur deus per iesum christum dominum nostrum.

Charitas operit multitudinẽ pctõ℞.

¶ Feria sexta post octa. ascẽsionis. Ad hebreos cap. ii. b.

Fratres. Vidimus iesum christum propter passionẽ mortis: gloria & honore coronatum: ut gratia dei pro omnibus gustaret mortem. Decebat eum proter quem omnia: & per quem omnia: q multos filios in gloriam adduxerat autorem salutis eorum per passionem consumari. Qui enim sanctificat: & q sanctificatur ex uno omnes. Propter quã causam: nõ cõfunditur fratres eos uocare dicẽs. Narrabo nomen tuũ fratribus meis: in medio ecclesie laudabo te. Et iterum. Ego ero fidens in eũ. Et iterum. Ecce ego & pueri mei: quos dedit mihi deus. Quia ergo pueri communicauerunt carni & sanguini: & ipse similiter participauit eisdem ut per mortẽ destrueret eum qui habebat mortis imperiũ: idest diabolũ: & liberaret eos qui timore mortis per totã uitã obnoxii erant seruituti. Nusq̃ enim angelos apprehẽdit: sed semẽ habrae apprehẽdit. Vnde debuit per oĩa fratribus assimilari: ut misericors fieret: & fidelis põtifex ad deũ ut repropiciaret delicta populi. In eo enim in quo passus est ipse et

Psal. xxi.
Esa. viij. d.
j. Cor. xv. g

tentatus: potens est et eis qui tentatur auxiliari. Vnde fratres sancti uocationis celestis participes: considerate apostolum & pontificem confessionis nostre. Iesum christum dominum nostrum.

¶ Sabbato in uigilia penthecostes. Genesis cap. xxii. a.

Tentauit deus abraham: & dixit ad eum. Abraham Abraham. At ille respondit. Adsum. Ait illi. Tolle filium tuum unigenitum: quem diligis ysaac: & uade in terram uisionis atq; ibi offeres eũ in holocaustum super unum montium quem mõstrauero tibi. Igitur abraham de nocte consurgens strauit asinum suum: ducens secum duos iuuenes: & ysaac filium suum. Cumq; cõcidisset ligna in holocaustum: abiit ad locum quem preceperat ei deus. Die autem tertio eleuatis oculis: uidit locum procul. Dixitq; ad pueros suos. Expectate hic cum asino: ego & puer illuc usq; properantes: postq̃ adorauerimus reuertemur ad uos. Tulit quoq; ligna holocausti: & imposuit super ysaac filium suum. Ipse uero portabat ignem & gladium in manibus. Cumq; duo pergerent simul: dixit ysaac patri suo. Pater mi. At ille respondit. Quid uis fili? Ecce inquit ignis & ligna ubi est uictima holocausti? Dixit autem abrahã. Deus ꝓuidebit sibi uictimam holocausti fili mi. Pergebãt ergo pariter: & uenerunt ad locum quem ostẽderat ei deus: in quo edificauit altare: & desup ligna cõposuit. Cũq; alligasset ysaac filium suũ: posuit eũ in altare super struem lignorum. Extẽditq; manum & arripuit gladium: ut immolaret filium suũ. Et ecce angelus dñi clamauit de celo dicẽs. Abrahã abraham. Qui respondit. Adsum. Dixit ei. Non extendas manum

i. Mach. ii. f. tuã super puerum: nec facias illi quicq̃. Nũc cognoui q̃ timeas deũ: & non pepercisti filio tuo unigenito propter me. Leuauit abraham oculos suos: uiditq; post tergum arietem inter uepres herentem cornibus: quẽ assumẽs obtulit holocaustum ꝓ filio. Appellauitq; nomẽ loci illius: dñs uidet. Vnde usq; hodie dicitur: in monte dñs uidebit. Vocauit autem angelus dñi abraham secundo de celo: dicens. Per

Eccle. xliiii. d. me metipsum iuraui dicit dominus: quia fecisti hãc rẽ: & non peperBiere. xxiii. f. cisti unigenito filio tuo propter me: benedicã tibi: & multiplicabo

Hebre. vi. c. semen tuum sicut stellas celi: & uelut arenã que est in littore maris. Possidebit semen tuum portas inimicorum suorũ: & benedicentur in semine tuo oẽs gẽtes terre: quia obedisti uoci mee. Reuersusq; est abraham ad pueros suos: abieruntq; bersabee simul: & habitauit ibi.

¶ Lectio Deuteronomii. cap. xxxi. f.

Scripsit moyses canticum: & docuit filios israel. Precepitq; dominus iosue filio nun: & ait. Confortare: & esto robustus. Tu enim introduces filios israel in terram quã pollicitus sum eis: & ego

ero tecum. Postq̄ ergo scripsit moyses uerba legis huius in uolumine atq; compleuit: precepit leuitis qui portabant arcam fœderis domini dicens. Tollite librum istum: & ponite illum in latere arche fœderis domini dei nostri: ut sit ibi cōtra te in testimonium. Ego enim scio contentionem tuam: & ceruicem tuam durissimam. Adhuc uiuente me: & ingrediēte uobiscū: semper contentiose egistis contra dn̄m: quanto magis cum mortuus fuero? Cōgregate ad me omnes maiores natu per tribus uestras atq; doctores: & loquar audientibus eis in sermones istos: & inuocabo contra eos celum & terram. Noui enim q̄ post mortem meam inique agetis: & declinabitis cito de uia quā precepi uobis: & occurrent uobis mala in extremo tēpore: quando feceritis malū in cōspectu dn̄i: ut irritetis eū per opera manuū uestrarum. Locutus est ergo moyses audiēte uniuerso cetu filiorum israel uerba carminis huius: & ad finem usq; compleuit.

℄ Lectio Esaye prophete cap.iiii.a.

Apprehendent septem mulieres uirum unum in die illa dicētes. Require supra. Fo.xxx.

℄ Lectio baruch capitulo.iii.b.

Audi israel mandata uite & auribus percipe ut habeas prudentiam. Quid est israel q̄ in terra inimicorum tuorum es? Inueterasti in terra aliena: conquinatus es cum mortuis. Deputatus es cum his qui sunt apud inferos: quia dereliquisti fontem uite & sapientie. Si in uia domini ambulasses: inhabitares utiq; in eternum. Disce ubi sit sapiētia: & ubi sit fortitudo: & ubi prudentia: ut scias simul ubi sit longitudo uite & uictus: ubi sit lumen oculorum & pax. Quis inuenit locum eius? & quis intrauit in thesauros eius? Ubi sunt principes gentium: & qui dominantur feris. que sunt super terram? Qui in auibus cœli ludunt: qui argentum thesauTizant & aurum: in quo confidunt homines: & non est finis acquisitionis eorum? Qui argētum fabricant: & solliciti sunt nec est inuentio operum illorum. Exterminati sunt & ad infernos descenderunt: & alii in loco illorum surrexerunt. Iuuenes uiderunt lumen: & habitauerunt super terram. Uiam autem discipline nescierunt: neq; intellexerunt semitas eius: neq; susceperunt eam filii eorum: a facie ipsorum longe facta est. Non est audita in terra chanaam: neq; uisa est in themam. Filii quoq; agar qui exquisierunt prudentiam: que de terra est: negociatores terre & themam: & fabulatores & exquisitores prudentie & intelligentie: uiā autem sapiētie nescierunt neq; inuenerunt semitas eius. O israel quā magna est domus dei: & ingens locus possessionis eius. Magnus est & nō habet cōsumationem: excelsus & immensus

Ibi fuerunt gigantes nominati illi qui ab initio fuerunt statura ma/
gna cieres bellū. Nō hos elegit dñs: neq; uiā discipline inuenerunt:
propterea perierunt. Et qm̄ nō habuerūt sapiētiam interierunt pro/
pter suam insipientiam. Quis ascendit in celū & accepit eam: & edu
xit eam de nubibus? Quis trāsfretauit mare & inuenit illā: & attulit
eam super aurū electū? Non est qui sciat uiā eius: neq; qui excogitet
semitas eius. Sed qui scit uniuersa nouit illam: & adinuenit eam pru
dentia sua. Qui preparauit terram in eterno tempore: & repleuit eā
bipedibus & quadrupedibus. Qui emittit lumē & uadit: & uocauit il
lud: & obedit illi in tremore. Stelle autem dederunt lumen in custo/
diis suis: & letate sunt. Vocate sunt: & dixerunt. Adsumus. Et luxe/
runt ei cum iocunditate: qui fecit illa. Hic est deus noster: & non ex/
timabitur alius aduersus eum. Hic adinuenit oēm uiam discipline:
& dedit illam iacob puero suo: & israel dilecto suo. Post hec sup ter/
ram uisus est: & cum hominibus conuersatus est.

¶ Actuum apostolorum cap. xix. a.

IN diebus illis. Factum est cum apollo esset corinthi: & paulus
peragratis superioribus partibus ueniret ephesum: & inueniret
quosdam discipulos: dixitq; ad eos. Si spiritū sanctum accepistis cre/
dentes? At illi dixerunt ad eum. Sed neq; si spiritus sanctus est: audi/
uimus. Ille uero ait. In quo ergo baptizati estis? Qui dixerunt. In io
annis baptismate. Dixit autem paulus. Ioānes baptizauit baptismo
penitentie populum dicens: in eum qui uenturus esset post ipsum ut
crederent: hoc est in iesum. His auditis: baptizati sunt in nomine do
mini iesu. Et cum imposuisset illis manus paulus: uenit spūs sanctus
super eos: & loquebantur linguis & prophetabant. Erat autem om/
nes uiri: fere duodecim. Ingressus autem sinagogam: cum fiducia
loquebatur per tres menses. Disputans & suadens de regno dei.

Actuū. i. a.

¶ In die sancti spiritus. Lectio actuū apostolorū cap. ii. a.

IN diebus illis. Cum complerentur dies penthecostes erant om
nes pariter in eodem loco. Et factus est repente de celo sonus:
tanq; aduenientis spiritus uehementis: & repleuit totam domū: ubi
erant sedentes. Et apparuerunt illis dispertite lingue tanq; ignis: se/
ditq; supra singulos eorum. Et repleti sunt omnes spiritu sancto: &
ceperunt loqui uariis linguis: prout spiritus sanctus dabat eloqui il/
lis. Erant autem in hierusalē habitantes iudei uiri religiosi ex omni
natione que sub celo est. Facta aūt hac uoce conuenit multitudo: &
mēte cōfusa est: qm̄ audiebat unusquisq; lingua sua illos loquentes.
Stupebant aūt oēs: & mirabātur dicētes. Nōne ecce oēs isti q loqū/
tur galilei sunt: & quomodo nos audiuimus unusquisq; linguā no/

Cū complerentur dies pēthecho. Val. Cōpleretur legendū est. Nā dies numeri est singularis unus enim dies penthecos. i. quinquagesimus nō plures: nec a pascha usq; ad quīquaginta dies uocatur penthecoste sed ul=

stram in qua nati sumus? Parti: et medii: et elamite: & qui habitant mesopotaniam: iudeam: & capadociam: pontum: & asiam: frigiã & pãphiliam: egyptum: & partes libie: q̃ est circa cirenem & aduene: romani: iudee quoq̃: & proseliti: cretes: & arabes: audiuimus eos loquẽtes nostris linguis magnalia dei.

timã dice ẽ qn quaginta.

Item tanq̃ ignis. Ignis aũt gt̃iũs casus est qḋ sic transferret valla ad tollendam ambiguitatem. Et vise sunt dispertite illis lingue tanq̃ ex igne. Itẽ variis linguis legendum est aliis linguis nõ variis qḋ conuenit cũ illo loco marci linguis loquentes nouis nam noue lingue ↄ alie idem sunt. Item ↄ qui inhabitant mesopeta. grẽ e est inhabitantes vel inhabitamus ↄ sic erat transferendũ qꝛ dixit prius nos audiuim⁹. ↄc.

¶ Feria secũda. Actuum apostolorum cap̃. x. f.

IN diebus illis. Aperiens petrus os suum dixit. Viri fratres & patres: nobis precepit dominus p̃dicare populo & testificari: quia ipse est qui constitutus est a deo iudex uiuorum & mortuorum. Huic omnes prophete testimonium perhibẽt: remissionẽ peccatorũ accipere per nomẽ eius: omnes qui credũt in eũ. Adhuc loquente petro uerba hec: cecidit spũs sctũs sup oẽs qui audiebant uerbũ. Et obstupuerunt ex circũcisione fideles qui uenerãt cũ petro: quia & in nationes gratia spũs sancti effusa est. Audiebãt eni eos loqñtes linguis: & magnificantes deũ. Tũc respondit petrus. Nũquid aquã qs phibere potest: ut non baptizentur hi qui spiritum sanctũ acceperũt: sicut & nos? Et iussit eos baptizari ĩ nomine domini nostri iesu xp̃i.

¶ Feria tertia. Lectio actuũ apostolorum cap̃. viii. c.

IN diebus illis. Cum audissent apostoli qui erant hierosolimis: quia recepit samaria uerbum dei: miserũt ad eos petrũ & ioannẽ. Qui cũ uenissent: orauerũt p ipsis: ut acciperẽt spiritũ sctũ. Nõ dũ eni in quemq̃ illoꝶ uenerat: sed baptizati tãtũ erãt in nomine dñi iesu. Tunc imponebãt manus sup illos & accipiebãt spiritũ sanctũ.

Nõdum eni in quemq̃ illorũ venerat. Valla grẽ est deciderat non aũt venerat siue ꝯ lapsum siue illapsum: qꝛ spiritus grẽ. neutris generis ẽ.

¶ Feria quarta. Lectio sapientie cap̃. i. a.

IN diebus illis. Dixit salomon filiis israel. Diligite iustitiam qui iudicatis terram. Sentire de domino in bonitate: & in simplicitate cordis querite illum. Quoniã inuenitur ab his qui non tentant illum: apparet autem eis qui fidem habẽt in illũ. Peruerse enim cogitationes separãt a deo: ꝓbata autẽ uirtus corripit insipiẽtes. Quoniã in maliuolã aĩam nõ introibit sapientia: nec habitabit in corpore subdito pct̃is. Spũs eni sctũs discipline effugiet fictũ: & aufert se a cogitationibus que sunt sine intellectu: & corripientur a superueniẽte iniquitate. Benignus est enim spũs sapiẽtie: & nõ liberabit maledictũ a labiis suis. Quoniã renũ illius testis est deus: & cordis eius scrutator est uerus: & lingue illius auditor. Quoniam spũs dñi repleuit orbẽ terrarum: & hoc quod cõtinet omnia scientiã habet uocis.

Diligant iustitiam iudicantes terram.
In aĩam maliuolam non introibit sapientia.

¶ Actuum apostolorum cap. v. c.

IN diebus illis. Per manus apostolorum fiebant signa & prodigia multa in plebe. Et erãt unanimiter oẽs in porticu salomonis. Ceterorũ autẽ nemo audebat se cõiungere illis: sed magnificabat eos populus. Magis aũt augebatur credentium in dño multitudo uirorũ ac mulierum: ita ut in plateis eiicerẽt infirmos: & ponerẽt in lectulis & in grabatis: ut ueniente petro: saltem umbra illius obũbraret quemq̃ illorum: & liberarẽtur oẽs ab oĩbus infirmitatibus suis: cõcurrebat autem & multitudo uicinarum ciuitatũ in hierusalẽ: afferentes egros & uexatos a spiritibus imũdis: qui curabãtur oẽs.

Ita vt in plateis eiicerent infir. Valla. Durum est dicere eiicerent infirmos, cum grece sit efferrẽt infirmos.

¶ Feria quinta. Actuum apostolorum cap. viii. a.

IN diebus illis. Philippus descendens in ciuitatem samarie: predicabat illis xp̃m. Intẽdebãt aũt turbe his q̃ a philippo dicebantur unanimiter audiẽtes & uidẽtes signa & prodigia q̃ faciebat. Multi enim eorum qui habebant spiritus immundos: clamantes uoce magna exibant. Multi autem paralitici & claudi curati sunt. Factũ est enim gaudium magnum in illa ciuitate.

Multi eniz eorum qui habebant spũs immundos. &c. Grece est multorum eniz habẽtiũ spũs immũdi. spũs nã q3 exibant nõ homines.

¶ Feria sexta. Actuum apostolorum cap. ii. d.

IN diebus illis. Aperiẽs petrus os suum dixit. Viri israelite: audite uerba hec. Iesum nazarenum uirum approbatũ a deo in uobis uirtutibus & prodigiis & signis: q̃ fecit per illũ deus in medio uestri sicut uos scitis: hũc diffinito consilio & presentia dei: traditũ per manus iniquorum affligentes: interemistis. Quem deus suscitauit solutis doloribus inferni: iuxta quod impossibile erat teneri illũ ab eo. Dauid enim dicit in eum. Prouidebam dominum corã me semper: quoniam a dextris est mihi ne commouear. Propter hoc letatũ est cor meum & exultauit lingua mea insuper: & caro mea requiescet in spe. Quoniam non derelinques animã meam in inferno: nec dabis sanctum tuum uidere corruptionem. Notas mihi fecisti uias uite: replebis me iocunditate cum facie tua.

Psal. xv.

¶ Sabbato in uigilia penthecostes. Ioelis prophete cap. ii. g.

HEc dicit dñs deus. Effundã spiritum meũ super omnẽ carnẽ & prophetabunt filii uestri & filie uestre. Senes uestri somnia somniabunt: & iuuenes uestri uisiones uidebunt. Sed & sup seruos meos & ancillas meas in diebus illis effundam de spiritu meo & prophetabunt & dabo prodigia in celo sursum: & signa in terra deorsum: sanguinem & ignem & uaporem fumi. Sol conuertetur in tenebras & luna in sanguinem anteq̃ ueniat dies domini magnus & horribilis. Etenim omnis quicunq̃ inuocauerit nomen domini saluus erit.

Qui inuocauerit nomẽ domini saluus erit

¶ Leuitici cap. xxiii. b.

IN diebus illis. Locutus est dñs ad moysen dicens. Loquere filiis israel & dices ad eos. Cum ingressi fueritis terram quam ego dabo uobis:& messueritis segetem:feretis manipulos spicarum primitias messis uestre ad sacerdotem:qui eleuabit fasciculũ corã dño ut acceptabilis sit pro uobis altera die sabbati & sanctificabit illum. Numerabitis ergo ab ipso die in quo obtulistis manipulos primitiarum septem hebdomadas plenas usq; ad alteram diem expletionis hebdomade septime & sic offeretis sacrificium nouum domino: ex omnibus habitaculis uestris. Panes primitiarũ duos de duabus decimis simile fermentate:quos eleuabit sacerdos corã dño. Cũq; eleuauerit eos sacerdos cũ panibus primitiarũ coram dño cedẽt in usum eius. Et uocabitis hũc diem celebertimũ atq; sanctissimum. Omne opus seruile non facietis in eo. Legitimum sempiternũ erit in cũctis habitaculis & generationibus uestris. Dicit dominus omnipotens.

¶ Deuteronomii.cap.xvi.b.

IN diebus illis. Dixit moyses ad filios israel. Septem hebdomadas numerabis tibi ab ea die qua falcem in segetẽ miseris: & celebrabis diem festum hebdomadarum domino deo tuo: oblationẽ spontaneam manus tue:quam offeres iuxta benedictionem dñi dei tui:& epulaberis coram domino deo tuo tu & filius tuus & filia tua & seruus tuus & ancilla tua & leuites qui est intra portas tuas & aduena ac pupillus ac uidua: qui morantur uobiscum in loco:quẽ elegerit dominus deus tuus ut habitet nomẽ eius ibi. Et recordaberis quoniam seruus fueris in egyto: custodiesq; ac facies que tibi precepta sunt. Solẽnitatẽ quoq; tabernaculorum celebrabis per septem dies quãdo collegeris de area & torculari fruges tuas & epulaberis in festiuitate tuã tu & filius tuus & filia:& seruus tuus & ancilla tua: leuites quoq; & aduena & pupillus ac uidua & q intra portas tuas sunt: septẽ diebus dño deo tuo festa celebrabis:in loco quẽ elegerit dñs. Benedicetq; dñs deus tuus cũctis frugibus tuis: & in omni opere manuum tuarum:erisq; in letitia. Dicit dominus omnipotens.

¶ Lectio leuitici cap.xxvi.a.

IN diebus illis. Dixit dominus ad moysen. Loquere filiis israel. Si in preceptis meis ambulaueritis: & mandata mea custodieritis & feceritis ea:dabo uobis pluuias tẽporibus suis: & terra gignet germen suum:& pomis arbores replebũtur. Apprehẽdet messium tritura uindemiã:& uindemia occupabit semetẽ. Et comedetis panẽ uestrũ in saturitate:& absq; pauore habitabitis in terra uestra. Dabo pacẽ in finibus uestris:dormietis & nõ erit qui exterreat. Auferã malas bestias a uobis:& gladius nõ trãsibit terminos uros. Persequmini Iob.xi.d.

inimicos uestros & corruent coram uobis. Persequentur quinq; de uestris centum alienos: & centum ex uobis decem milia. Cadét inimici uestri in conspectu uestro gladio. Respiciam uos & crescere faciam. Multiplicabimini: & firmabo pactum meum uobiscum. Et comedetis uetustissima ueterum: & uetera nouis supetuenientibus proiicietis. Ponam tabernaculum meum in medio uestri: et nó abiiciet uos ultra anima mea. Ambulabo inter uos & ero uester deus uos q; eritis populus meus. Dixit dominus omnipotés.

¶ Lectio Danielis prophete cap. iii. e.

IN diebus illis. Angelus domini descendit cum azaria et sociis eius in fornacem: & excussit flammam ignis de fornace: et fecit medium fornacis quasi uentum roris flantem. Flamma autem diffusa est super fornacem cubitis quadraginta nouem: & incendit quos reperiit iuxta fornacem de chaldeis ministros regis qui eá incendebant. Et non tetigit eos omnino ignis: nec cótristauit: nec q́cquam molestie intulit. Tunc hi tres quasi ex uno ore laudabant & glorificabant & benedicebant deum in fornace dicétes. Benedictus es domine deus patrum nostrorum: & laudabilis & gloriosus & supexaltatus in secula. Et benedictum nomen glorie tue sanctum: & superexaltatum in omnibus seculis. Benedictus es domine in templo sancto glorie tue: & super laudabilis & supergloriosus in secula. Benedictus es in throno regni tui: & superlaudabilis et supexaltatus in secula. Benedictus es qui intueris abyssos: & sedes sup cherubin: & laudabilis & supexaltatus in secula. Benedictus es in firmaméto coeli: & laudabilis & gloriosus in secula. Benedicite omnia opera dñi dño: benedicite coeli dño. Benedicite angeli dñi dño: hymnum dicite & supexaltate eum in secula. Benedicite aque q́ super coelos sút dño: benedicite omnes uirtutes domini domino. Benedicite sol & luna dño hymnú dicite & superexaltate eum in secula. Benedicite stelle celi dño: benedicite hymber & ros dño. Benedicite oés spiritus dei dño: hymnú dicite & supexaltate eú in secula. Bńedicite ignis & estus dño: benedicite frigus & estas dño. Bńdicite rores & pruina dño: hymnum dicite & supexaltate eum in secula. Bńdicite glacies & niues dño: benedicite noctes & dies dño. Bńdicite tenebre & lumé domino: hymnú dicite & superexaltate eú in secula. Benedicite frigus & cauma domino. Benedicite pruina & niues domino. Benedicite fulgura & nubes dño: hymnú dicite & superexaltate eum in secula. Benedicat terra dominum: benedicite montes & colles domino. Benedicite omnia nascétia terre domino: hymnum dicite & superexaltate eum in secula. Benedicite maria & flumina domino: be

Psal. cxlviij.

nedicite fontes dño. Benedicite cete & omnia que mouētur in aquis domino: hymnū dicite & superexaltate eū i secula. Bñdicite omnes uolucres celi domino: benedicite bestie & uniuersa pecora domino. Benedicite filii hominū domino: hymnū dicite & superexaltate eū in secula. Benedicite israel domino: benedicite sacerdotes domini domino. Bñdicite serui domini domino: hymnū dicite & superexaltate eum in secula. Benedicite spiritus & anime iustorū domino: benedicite sancti & humiles corde domio: hymnū dicite & superexaltate eum in secula. Benedicite anania azaria misael domino: hymnum dicite & superexaltate eum in secula.

¶ Lectio actuum apostolorum cap. xiii. g.

IN diebus illis. Conuenit uniuersa ciuitas audire uerbum domini. Videntes aūt turbas iudei repleti sunt zelo & contradicebant his que a paulo dicebantur blasfemantes. Tūc constanter paulus & barnabas: dixerūt. Vobis oportebat primum loqui uerbum dei: sed quoniam repellitis illud & indignos uos iudicastis uite eterne: ecce conuertimur ad gentes. Sic enim precepit nobis dominus. Posui te in lucem gentium: ut sis in salutem usq ad extremum terre. Audientes autem gētes gauisi sunt: & glorificabant uerbum domini: & crediderunt quotquot erant preordinati ad uitam eternam. Disseminabatur autem uerbum domini per uniuersam regionē. Iudei autē concitauerunt religiosas mulieres & honestas: & primos ciuitatis & excitauerunt persecutionem in paulum & barnabā: & eiecerunt eos de finibus suis. At illi excusso puluere pedum in eos: uenerunt yconium. Discipuli autem replebantur gaudio & spiritu sancto.

Indignos vos iudicastis eterne vi. &c. Vall. M: grece gtūs casus est: oblitus est iterpres in ablatiuum mutare quem illi non habēt i dignus enī vita non vite dicitur.

¶ Dominica de trinitate. Apocalipsis cap. iiii. a.

IN diebus illis. Vidi ostium apertum in celo: & uox prima quam audiui tanq̄ tube loquentes mecum dicens. Ascēde huc & ostēdam tibi que oportet fieri cito. Post hec statim fui in spiritu: & ecce sedes posita erat in cœlo: & supra sedem sedes. Et qui sedebat similis erat aspectui lapidis iaspidis & sardinis. Et iris erat in circuitu sedis: similis uisioni smaragdinis Et in circuitu sedis sedilia uiginti quattuor: & supra thronos uigintiquattuor seniores sedentes circum amicti uestimētis albis: & in capitibus eorum coronas aureas. Et de throno procedebāt fulgura: & uoces & tonitrua. Et septem lampades ardentes ante thronum que sunt septē spiritus dei. Et in conspectu sedis tanq̄ mare uitreum: simile cristallo. Et in medio sedis & in circuitu sedis: quattuor animalia plena oculis ante & retro. Et aial primū simile leoni: & secūdum aial simile uitulo: & tertiū aial habens faciē quasi hominis: & quartum animal simile aquile uolāti. Et quattuor

animalia & singula eorum habebant alas senas: & in circuitu & intus plena sunt oculis. Et requiem nō habebant die ac nocte dicētia. Sanctus Sanctus Sanctus: dominus deus omnipotēs: qui erat: & qui
Esaye.vi.b. est: & qui uenturus est. Et cum darent illa animalia gloriam & honorem & benedictionem sedenti super thronum uiuenti in secula seculorum: procidebant uiginti quattuor seniores ante sedem in throno: & adorabant uiuentem in secula seculorum amen.

¶ Feria quarta. Actuum apostolorum cap.v.e.

IN diebus illis. Respondens autem petrus & apostoli: dixerunt ad plebem. Obedire oportet deo: magis q̄ hominibus. Deus patrum nostrorum suscitauit iesum: quem uos interemistis: suspendentes in ligno. Hunc principem & saluatorem deus exaltauit dextera sua ad dandam penitentiam israel: & remissionem peccatorum. Et nos sumus testes horū uerborū: & spiritus sanctus quē dedit deus omnibus obedientibus sibi. Hec cum audissent: dissecabātur: & cogitabant interficere illos. Surgens autem quidam in consilio phariseus nomie gamaliel legisdoctor: honorabilis uniuerse plebi: iussit foras ad breue homines fieri. Dixitq; ad illos. Viri israelite attendite uobis super omnibus istis quid acturi sitis. Ante hos enim dies extitit theodas: dicens se aliquem esse. Cui consensit numerus uirorum circiter quadringentorum: qui occisus est: & omnes qui credebant ei dissipati sunt & redacti ad nihilum. Post hunc extitit iudas galileus in diebus professionis: & auertit populum post se: & ipse periit: & omnes quotquot consenserunt ei dispersi sunt. Et nūc itaq; dico uobis: discedite ab omnibus istis: & sinite illos. Quoniā si est ex hominibus consilium hoc aut opus: dissoluetur. Si uero ex deo est: non poteritis dissoluere: ne forte & deo repugnare uideamini. Consenserunt autem illi: & conuocantes apostolos: cesis denunciauerunt ne omnino loquerentur in nomine iesu: & dimiserunt eos. Et illi quidem ibant gaudentes a conspectu consilii: quoniam digni habiti sunt ꝓ nomine iesu contumeliam pati. Omni autem die non cessabant in templo & circa domos docentes & euangelizantes iesum christum.

Deo obedire oportet magis q̄ hominibus.

¶ In festo corporis christi. Ad corinthios.i. cap.xi.e.

FRatres. Ego enī accepi a domino: quod & tradidi uobis. Quoniam dominus iesus in qua nocte tradebatur: accepit panē. Require supra in cena domini. Fo.xxviii.

¶ Dominica prima post festum trinitatis. Ioan.i.cap.iiii.b.

CHarissimi. Deus charitas est. In hoc apparuit charitas dei in nobis: qm̄ filium suum unigenitū misit deus in mundum: ut uiuamus per eum. In hoc est charitas non quasi nos dilexerimus deum:

ſed quoniam ipſe prior dilexit nos & miſit filium ſuum propitiatio-
nem pro peccatis noſtris. Chariſſimi: ſi dilexit nos deus: & nos debe
mus alterutrū diligere. Deum nemo uidit unq̄. Si diligamus inuicē
deus in nobis manet: charitas eiꝰ in nobis perfecta eſt. In hoc cog-
noſcimus quoniam in eo manemus: & ipſe in nobis: quoniā de ſpiri-
tu ſancto ſuo dedit nobis. Et nos uidimus & teſtificamur: quoniam
pater miſit filium ſuum ſaluatorem mūdi. Quiſquis confeſſus fue-
rit quoniam ieſus eſt filius dei: deus in eo manet & ipſe in deo. Et nos
cognouimus & credimus charitati: quā habet deus in nobis. Deus
charitas eſt: & qui manet in charitate in deo manet: & deus in eo.
In hoc enim perfecta eſt charitas dei uobiſcū: ut fiduciam habeamꝰ
in die iudicii: quia ſicut ille eſt: & nos ſumus in hoc mundo. Timor
non eſt in charitate ſed perfecta charitas foras mittit timorē. Quo
niam timor penam habet. Qui autē timet: non eſt perfectus in cha
ritate. Nos ergo diligamus deum: quoniam ipſe prior dilexit nos.
Si quis dixerit quoniam diligo deum et fratrem ſuum oderit: men-
dax eſt. Qui enim non diligit fratrem ſuum quem uidet: deum quē
non uidet quomodo poteſt diligere? Et hoc mandatum habemus a
deo: ut qui diligit deum: diligat & fratrem ſuum.

Joan.j.b. j.Timo.vj.e.

Charitas perfecta foras mittit timorem.

Joan.viij.d. Qui enim nō diligit fratrem ſuū quē videt &c. Valla. In vtroq; legendum eſt vidit de preterito.

¶ Feria.iiii. Beati pauli apoſtoli. Ad romanos. cap̄.vi.b.

FRattes. Non regnet peccatū in ueſtro mortali corpore: ut obe
diatis cōcupiſcentiis eius. Sed nec exibeatis membra ueſtra ar-
ma iniquitatis peccato ſed exhibere uos deo tanq̄ ex mortuis uiuen-
tes & membra ueſtra arma iuſtitie deo. Peccatum enim uobis non
dominabitur. Non enim ſub lege eſtis ſed ſub gratia. Quid ergo?
Peccabimus quoniā nō ſumus ſub lege ſed ſub gratia. Abſit. An ne
ſcitis quoniā cui exhibuiſtis uos ſeruos ad obediendum: ſerui eſtis eiꝰ
cui obediſtis ſiue peccati ad mortem: ſiue obeditionis ad iuſtitiam?
Gratias autem deo ꝙ fuiſtis ſerui peccati: obediſtis autē ex corde in
eam formam doctrine in quam traditi eſtis. Liberati autē a peccato
ſerui autem facti eſtis iuſtitie. Per ieſum chriſtum dominū noſtrum.

¶ Feria ſexta. Pauli ad epheſeos. cap̄.i.c.

FRatres. Non ceſſo gratias agens pro uobis memoriam ueſtri
faciens in orationibus meis: ut deus pater domini noſtri ieſu
chriſti pater glorie det uobis ſpiritum ſapientie & reuelationis in ag-
nitionem eius: illuminatos habere oculos cordis ueſtri: ut ſciatis q̄
ſit ſpes uocationis eius: que diuitie glorie hereditatis eius in ſanctis:
& q̄ ſit ſupereminēs magnitudo uirtutis eius in nos q credidimus ſe-
cūdum operationem potentie uirtutis eius quā operatus eſt in chri-
ſto ſuſcitās illū a mortuis: & conſtituens eum ad dexteram ſuam in

celestibus supra oēm principatū & potestatē: & uirtutem & dñatiōnē: & oē nomē quod nominat: nō solū in hoc sclo: sed etiā i futuro.

℄ Dominica secunda. Ioannis apostoli .i. cap. iii. c.

CHarissimi. Nolite mirari si odit uos mundus. Nos scimus quoniam trāslati sumus de morte ad uitam: quoniā diligim⁹ fratres. Qui non diligit: manet in morte. Omnis qui odit fratrem suū homicida est. Et scitis quoniam omnis homicida: non habet uitam eternam in se manentem. In hoc cognouimus charitatem dei: quoniam ille pro nobis animam suam posuit: & nos debemus pro fratribus animas ponere. Qui habuerit substantiam huius mundi: & uiderit fratrem suum necessitatem habere: & clauserit uiscera sua ab eo: quomodo charitas dei manet in eo? Filioli mei: non diligamus uerbo tantum nec lingua: sed opere & ueritate.

Leui. xix. d. Qui odit fratrem suum homicida est. Joan. xv. b.

℄ Feria quarta. Pauli ad colossenses cap. iii. a.

FRatres. Mortificate mēbra uestra que sunt super terram fornicationē: immūdiciā: libidinē: cōcupiscentiam malam & auariciā: que est simulachrorū seruitus. Propter que uenit ira dei sup filios incredulitatis: in quibus & uos ambulastis aliquando cū uiuerctis in illis. Nunc autē deponite & uos oīa: iram: indignationē: maliciā: blasphemiā: turpē sermonē de ore uestro. Nolite mentiri inuicē spoliantes uos uetetē hoiem cū actibus suis: & induētes nouū: eū q renouatur in agnitionē dei secundū imaginem eius qui creauit eum ubi nō est masculus & femina: gentilis & iudeus circūcisio & preputiū: barbarus & scyta seruus & liber. Sed oia & in oibus christus.

Auaricia est seruitus simulachrorum.

Spoliantes vos veterem. Valla. Grece est exuentes. Item induētes nouū eum qui &c. Valla non addidisset eū sed simpliciter induentes nouū quirenouatū &c.

℄ Feria sexta. Ioannis apostoli .i. cap. i. a.

CHarissimi. Hec est annūtiatio quā audiuimus ab eo: & ānūciamus uobis: quoniā deus lux est et tenebre in eo nō sunt ulle. Si dixerimus: quoniā societatē habemus cum eo et in tenebris ambulamus: mētimur & nō facimus ueritatem. Si autē in luce ambulam⁹ sicut & ipse est in luce: societatem habemus ad inuicem: & sanguis iesu filii eius emūdat nos ab oī peccato. Si dixerimus qm̄ peccatū non habemus: ipsi nos seducimus: & ueritas in nobis non est. Si confitemur peccata nostra: fidelis est et iustus ut remittat nobis peccata nr̄a & emūdet nos ab omni iniquitate. Si dixerimus qm̄ nō peccauimus: mendacem facimus eum: & uerbum eius in nobis non est.

℄ Dominica tertia. Petri apostoli .i. cap. v. b.

CHarissimi. Humiliamini sub potenti manu dei ut uos exaltet in tempore uisitationis. Omnem sollicitudinē uestrā proiicientes in eum: quoniam ipsi cura est de uobis. Sobrii estote: & uigilate: quia aduersarius uester diabolus tanq̄ leo rugiēs: circuit querēs quē

Ut nos exaltet in tempore visitationis in quibusdā codicibus est tribulationis grece. Uo neutrum ē.

deuoret: cui resistite fortes in fide: scientes eandem passionem ei qui in mundo est uestre fraternitatis fieri. Deus autem omnis gratie qui uocauit nos in eterná suam gloriam in christo iesu modicum passos: ipse perficiet: confirmabit solidabitq;. Ipsi gloria & impetium in secula seculorum.

Circuit querẽs quẽ deuoret. &c. Grece est circuit querẽs aliquem deuorare. non enim querit diabolus quem e multis deuoret. q2 oẽs querit deuorare sed cum oẽs deuorare non possit: querit aliquẽ ad deuorandum. Itẽ scientes eãdem passionẽ. Grece est easdem passiones siue idem passionum.

ℭ Feria quarta. Pauli ad colossenses cap. iii. c.

FRatres. Omne quodcũq; facitis in uerbo aut in opere: omnia in nomine domini iesu xpi facite: gratias agentes deo & patri per ipsum. Mulieres subdite estote uiris: sicut oportet in domino. Viri diligite uxores uestras: & nolite amari esse ad illis. Filii obedite parentibus per omnia: hoc enim placitum est in domino. Patres nolite ad indignationem prouocare filios uestros: ut non pusillo animo fiant. Serui obedite per omnia dominis carnalibus: non ad oculum seruientes quasi hominibus placẽtes: sed in simplicitate cordis timẽtes dominum. Quodcũq; facitis ex animo operamini sicut domino: & non hominibus. Scientes q2 a domino accipietis retributionẽ hereditatis. Per iesum christum dominum nostrum.

Mulie. subdite estote. &c. Val. Cur non potius vxores subdite estote viris.

ℭ Feria sexta. Petri apostoli. i. cap. i. b.

CHarissimi. Reportantes finem fidei uestre salutem animarũ. De qua salute exquisierunt atq; scrutati sunt prophete: qui de futura in uobis gratia prophetauerunt scrutantes quod uel quale tẽpus significaret in eis spiritus christi prenuncians eas que in christo sunt passiones & posteriores glorias. Quibus reuelatum est: quoniã non sibi metipsis: nobis autem ministrabant ea que nunc nunciata sunt uobis per eos: qui euangelizauerunt uobis spiritu sancto misso de coelo: in quem desiderant angeli pspicere. Propter quod succincti lumbos mentis uestre sobrii: perfecti: sperate in eam que offertur uobis gratiam: in reuelationem iesu christi. Quasi filii obedientie non configurati prioribus ignorantie uestre desideriis: sed secundum eum qui uocabit uos sanctum: ut ipsi sancti in omni conuersatione sitis. Quoniam scriptum est. Sancti eritis quoniam ego sanctus sum. Et patrem inuocatis eum qui sine acceptione personarum iudicat secundum uniuscuiusq; opus in timore incolatus uestri tempore quo conuersamini.

Quibus reuelatũ ẽ qm̃ non sibiipsis nobis aũt &c. Valla. Ego dixissem quibus reuelatũ est q2 nõ sibi ipsis sz nobis. Itẽ spũ sctõ misso de celo in quẽ dicendũ erat in spũ scõ misso de celo in quem. Leuiti. xvi. b

Item sobrii perfecti dicẽdũ est sobrii perfecte sperate. Itẽ quasi filii obe. tanq̃ fuit transferendum. Itẽ sancti eritis qm̃ ego sanctus. legẽdũ est sctĩ efficiamini siue estis

ℭ Dominica quarta. Pauli ad romanos cap. viii. d.

Vanitati oīs creatura subiecta est.

FRatres. Existimo enim q̄ non sint condigne passionis huius temporis ad futuram gloriam que reuelabitur in nobis. Nam expectatio creature reuelationem filiorum dei expectat. Vanitati enim creatura subiecta est non uolens sed propter eum qui subiecit eam in spe. Quia & ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptiōis in libertate glorie filiorum dei. Scimus enim q̄ omnis creatura ingemiscit & parturit usq̄ adhuc. Non solum autē illa sed & nos ipsi primitias spiritus habentes intra nos gemimus adoptionem filiorum dei: expectātes redemptionem corporis nr̄i. In xp̄o iesu dn̄o nostro.

¶ Feria quarta. Pauli ad romanos cap. v. d.

FRatres. Sicut per unius delictum omnes homines in cōdennationem. Require supra. Fo. xi.

¶ Feria sexta. Iacobi apostoli cap. v. b.

Donec accipiat temporaneum & serotiū. Val. grē. donec accipiat pluuiā matutinā & vespertinam.
Item ecce beatificabi. g. est beatū dicimus seu beatum facimus.
Quoniam misericors est dn̄s &c. Græce ē qui valde misericors est.

CHarissimi. Patientes estote usq̄ ad aduentū dn̄i. Ecce agricola expectat preciosum fructum terre: patienter ferēs donec accipiat temporaneū & serotinum. Patiētes igitur estote & uos confirmate corda uestra: quia aduentus domini appropinquabit. Nolite ingemiscere fratres in alterutrum ut nō iudicemini. Ecce iudex ante ianuā assistit. Exemplū accipite fratres exitus mali & lōganimitatis & laboris et patientie prophetas qui locuti sunt in nomine domini. Ecce beatificamus eos qui sustinuerūt. Sufferentiam iob audistis & finem domini uidistis. Quoniam misericors est deus & miserator.

¶ Dominica quinta Petri apostoli. i. cap. iii. b.

Coerceat linguā suā a ma. & labia eius. dicendum est labia sua vt ait Valla.

CHarissimi. Omnes unanimites in oratione estote compatiētes confraternitatis amatores: misericordes modesti humiles. Nō redentes malum pro malo nec maledictum pro maledicto: sed eōtrario benedicentes. Quia in hoc uocati estis ut benedictionem hereditate possideatis. Qui enim uult uitam diligere & uidere dies bonos: coerceat linguam suam a malo & labia eius ne loquantur dolum. Declinet autem a malo & faciat bonum: inquirat pacem & sequatur eā. Quia oculi domini super iustos: & aures eius in preces eorum. Vultus autem domini super facientes mala. Et quis est qui uobis noceat si boni emulatores fueritis? Sed & si quid patimini ꝓpter iustitiam: beati. Timorem autem eorū ne timueritis: ut nō cōturbemini. Dominum autem christum sanctificate in cordibus uestris.

¶ Feria quarta. Pauli ad romanos cap. iii. d. & . iiii. a.

Unus deus q̄ iustificat . grēce est iustificabit.

FRattes. Arbitramur enim iustificari hominem per fidem sine operibus legis. An iudeorum deus tantum. Nōne & gentium? Immo & gentium. Quoniam quidem unus deus qui iustificat circūcisionem ex fide: & preputium per fidem. Legem ergo destruim⁹

per fidem. Absit. Sed legem statuimus. Quid ergo dicimus inuenisse abraham patrem nostrum secundum carnem? Si enim abraham ex operibus legis iustificatus est: habet gloriam sed nõ apud deum. Quid enim scriptura dicit? Credidit abraham deo & reputatum est illi ad iustitiã. Ei autem qui operatur merces non imputatur secũdũ gratiam: sed secundum debitum. Ei uero qui non operatur credenti autem in eum qui iustificat impium reputat fides eius ad iustitiam. Gene.xv.b. Gala.iii.a.

¶ Feria sexta. Lectio malachie prophete cap.iii.b.

Hec dicit dominus deus. Accedam ad uos in iudicio & ero testis uelox maleficis & adulteris & periuris & qui calũniantur mercedem mercenarii: & humiliant uiduas & pupillos: & colaphizant capita populorum: & opprimunt peregrinos: nec timuerunt me dicit dominus exercituum. Ecce ego mittam uobis helyam prophetam anteq̃ ueniat dies domini magnus & horribilis. Et conuertet corda patrum ad filios: & cor filiorum ad patres eorum. Dicit dominus. Malac.iiii.b.

¶ Dominica sexta. Pauli ad romanos cap.vi.a.

Fratres. Quicunq̃ baptizati sumus in christo iesu: in morte ipsius baptizati sumus. Consepulti enim sumus cũ illo per baptismum in mortem: ut quomodo christus resurrexit a mortuis per gloriam patris: ita & nos in nouitate uite ambulemus. Si enim cõplantati facti sumus similitudini mortis eius simul & resurrectiõis erim⁹. Hoc scientes quia uetus homo noster simul crucifixus est ut destruatur corpus peccati: ut ultra non seruiamus peccato. Qui enim mortuus est: iustificatus est a peccato. Si autem mortui sumus cum christo: credimus quia etiam simul uiuemus cum christo. Sciẽtes q̃ christus resurgens ex mortuis: iam non moritur mors illi ultra non dominabitur. Quod enim mortuus est peccato: mortuus est semel. Quod autem uiuit: uiuit deo. Ita & uos estimate uos mortuos quidem esse peccato: uiuẽtes autem deo. In christo iesu dño nostro. Qd enim mortuus est: pecca to mortu⁹ est. &c. In neutro genere legẽdũ est mortuũ nõ in masculino mortu⁹. est enĩ utrũq̃ qd rela tiuum non cõ iunctio.

¶ Feria quarta. Pauli ad hebreos cap.xii.g.& .xiii.a.

Fratres. Habemus gratiam per quã seruiamus placentes deo: cum metu & reuerentia. Etenim deus noster ignis consumens est. Charitas fraternitatis maneat in uobis & hospitalitatem nolite obliuisci. Per hãc enim placuerunt quidã angelis hospicio receptis. Mementote uinctorum tanq̃ simul uincti: & laborãtiũ tãq̃ & ipsi in corpore morantes. Honorabile connubiũ oibus & thorus immaculatus. Fornicatores eñ & adulteros iudicabit deus. Sint mores sine auaricia: cõtenti presentibus. Ipse eñ dixit non te deseram nec derelinquã: ita ut confidẽter dicamus. Dñs mihi adiutor est: nõ timebo Roma.xii.c. Gene.xix.a. Josue.i.a. Psal.cxvii.

quid faciat mihi homo. Mementote prepositorum uestrorū qui uobis locuti sunt uerbum dei. Quorum intuentes exitum conuersationis imitamini fidem. Iesus christus heri & hodie ipse & in secula seculorum amen.

Per hanc enim placuerunt. Vall. latuerunt legendum est per hanc latuit quosdam angelos in hospicium accepisset.

℄ Feria sexta. Ioannis apostoli cap. ii. a.

Charissimi. Hec scribo uobis: ut non peccetis. Sed si quis peccauerit: aduocatum habemus apud patrem iesum christum iustum: & ipse est propiciatio pro peccatis nostris. Non pro nostris autem tantum: sed etiam pro totius mundi. Et in hoc scimus quoniā cognouimus eum si mandata eius obseruamus. Qui dicit se nosse eum & mandata eius non custodit: mēdax est & in eo ueritas nō est. Qui autem seruat uerbum eius uere in hoc charitas dei perfecta est. In hoc scimus quoniam in ipso sumus. Qui dicit se in christo manere: debet sicut ille ambulauit & ipse ambulare. Charissimi non mandatum nouum scribo uobis: sed mādatum uetus quod habuistis ab initio: mandatum uetus est uerbum quod audistis. Iterum mandatum nouum scribo uobis quod est uerum & in ipso & in uobis. Quoniam tenebre transierunt & lumen uerum iam lucet.

Qui dicit se nosse eum. Vall. Grece ē. Qui dicit noui eum.

℄ Dominica septima. Pauli ad romanos cap. vi. d.

Frattes. Humanum dico propter infirmitatem carnis uestre: sicut enim exhibuistis membra uestra seruire immundicie & iniquitati ad iniquitatem: ita nunc exhibere membra uestra seruire iustitie in sanctificationem. Cum enim serui essetis peccati: liberi fuistis iustitie. Quem ergo fructum habuistis tunc in illis in quibus nūc erubescitis? Nam finis illorum mors est. Nunc uero liberati a peccato: serui autem facti deo: habetis fructum uestrum in sanctificationem: finem uero uitam eternam. Stipendia enim peccati mors. Gratia autem dei uita eterna. In christo iesu domino nostro.

Cum enim serui essetis peccati. vall. Eratis legendum est.

℄ Feria quarta. Pauli ad romanos cap. viii. a.

Frattes. Nihil nūc dānationis est his qui sunt in xpo iesu: q non secūdum carnē ambulāt. Lex enim spūs uite in xpo iesu liberauit me a lege peccati & mortis. Nā quod impossibile erat legi in quo infirmabatur per carnē: deus filiū suū mittens in similitudinem carnis peccati: & de peccato dānauit peccatū in carne: ut iustificatio legis impleretur in nobis: qui nō secundū carnem ambulamus sed secundū spiritum. Qui enim secūdū carnē sunt: q carnis sunt sapiunt. Qui uero secūdū spiritū q sunt spūs sentiunt. Nam prudētia carnis mors est. Prudentia autē spiritus uita & pax. In xpo iesu dño nostro.

Qui enim secundū &c. Sic legitur grece, qui enim scdm carnem sunt: ea que sūt carnis sentiunt. Qui vero secūdum spūm: ea que sunt spūs.

¶ Feria sexta. Pauli ad romanos cap. viii. b.

FRatres. Sapientia carnis inimica est deo. Legi enim dei non su
biicitur nec potest. Qui autem in carne sunt : deo placere non
possunt. Vos autem in carne non estis sed in spiritu : si tamen spiri/
tus dei habitat in uobis. Si quis autem spiritum christi nō habet : hic
non est eius. Si autem christus in uobis est : corpus quidē mortuū est
propter peccatum : spiritus uero uiuit propter iustificationē. Quod
si spiritus eius qui suscitauit iesum a mortuis habitat in uobis q susci
tauit iesum christum a mortuis uiuificabit & mortalia corpora ue/
stra propter inhabitantem spiritum eius in uobis.

Sapientia carnis inimica est deo. Val. grece non legitur sapientia sed prudētia.
Spūs vero vivit ꝓpter iustificationē grece non legitur vivit sed vita vt repetatur superius verbū est.

¶ Dominica octaua. Pauli ad romanos cap. viii. c.

FRatres. Debitores sumus non carni : ut secundum carnem ui/
uamus. Si enim secundum carnem uixeritis moriemini. Si au/
tem spiritu facta carnis mortificaueritis uiuetis. Quicūq enim spi/
ritu dei aguntur : hi filii sunt dei. Non enim accepistis spiritum serui/
tutis iterum in timore : sed accepistis spiritum adoptionis filiorum :
in quo clamamus abba pater. Ipse enim spiritus testimonium reddi
dit spiritu nostro quod sumus filii dei. Si autem filii : & heredes. He/
redes quidem dei : coheredes autem christi.

In quo clamamus abba pater. Val. Vox greca ꝓbat nō esse pater vocatiui casꝰ sed nominatiui.

¶ Feria quarta. Pauli ad corinthios. i. cap. i. c.

FRatres. Non enim misit me christus baptizare : sed euangeliza
re. Non in sapientia uerbi : ut non euacuetur crux christi. Ver/
bum enim crucis pereuntibus quidem stultitia est his autem qui sal/
ui fiunt. i. nobis uirtus dei est. Scriptum est enim. Perdam sapientiā
sapientium & prudentiam prudentium reprobabo. Vbi sapiēs : ubi
scriba : ubi inquisitor huius seculi? Nonne stultam fecit deus sapien
tiam huius mundi? Nam quia in dei sapientia non cognouit mūdus
per sapientiam deum : placuit deo per stultitiā predicationis saluos
facere credentes. Quoniam & iudei signa petunt : & greci sapientia
querunt. Nos autem predicamus christum crucifixum : iudeis quidē
scandalum : gentibus autem stultitiam. Ipsis autē uocatis iudeis atq
grecis : xp̄m dei uirtutem & dei sapiētiam. Quia quod stultū est dei :
sapientius est hominibus. Et quod infirmū est dei : fortius est oibꝰ.

Esaie. xxix. e.
Abdie. i. c.
Et prudentiā prudentiū reproba. Valla grece est intelligētiam intelligentiū. Ubi īquisitor huiꝰ sec. Val. Cur nō potius disputator huius seculi.

¶ Feria sexta Pauli ad corinthios. i. cap. i. d.

FRatres. Videte uocationem uestram : quia nō multi sapientes
secūdū carnē : nō multi potētes : non multi nobiles. Sed q̄ stul/
ta sunt mūdi elegit deus ut cōfundat sapientes. Et infirma mūdi ele
git deus ut cōfundat fortia. Et ignobilia mūdi & cōtēptibilia elegit
deus : & ea q̄ nō sunt : ut ea q̄ sunt destrueret : ut nō glorietur ois caro
in cōspectu eius. Ex ipso aūt uos estis in xp̄o iesu uocati : q factus est sa

Videte uocationē vestrā. Val. Potius dicendum erat videtis qꝛ sequitur cōiunctio causalis. s. qꝛ.

ij.Corin.x.d. pientia nobis a deo: & iustitia & sanctificatio: & redemptio: ut queād modum scriptum est. Qui gloriatur in domino glorietur.

¶ Dominica nona. Beati pauli ad corinthios.i.cap.x.b.

Exo.xxxij.b. Fratres. Nō simus cōcupiscentes malorum: sicut & illi cōcupie runt. Nec idolatre efficiamini sicut quidam ex ipsis queadmo-
Nume.xxv.b. dum scriptum est. Sedit populus manducare & bibere: & surrexerunt ludere. Nec fornicemur sicut quidam ex ipsis fornicati sunt: & ceci-
Judi.viij.e. derūt una de uigiti tria milia. Nec tētemus xp̄m: sicut quidā eorū tē tauerunt: & a serpentibus perierunt. Nec murmurauetitis: sicut qui dā eorū murmurauerūt & perierunt ab exterminatore. Hec aūt om nia in figura contingebāt illis. Scripta sūt aūt ad correptionem no- strā in quos fines seculorū deuenerūt. Itaq; qui se existimat stare ui deat ne cadat. Tentatio uos nō apprehēdat nisi humana. Fidelis au tem deus est: qui non patietur uos tētari super id quod potestis. Sed faciet cum tentatione etiam prouentum ut possitis sustinere.

Tentatio vos non apprehendat nisi hum. Valla. Apprehendit legēdū est tpis pretēriti nō apprehendat.

¶ Feria quarta. Pauli ad corinthios.i.cap.xv.f.

Alia claritas solis. &c. Grece vtrobiq; ē gloria & nusq; claritas.

Fratres. Non omnis caro eadem caro: sed alia hominum: alia peccorum: alia uolucrū: alia piscium: & corpora celestia & cor pora terrestria. Sed alia quidem celestium gloria: alia autē terrestri um: alia claritas solis: alia claritas lune: & alia claritas stellarū. Stel- la enim a stella differt in claritate. Sic et resurrectio mortuorum. Se minatur in corruptione: surget in incorruptiōe. Seminatur in igno bilitate: surget in gloria. Seminatur in infirmitate surget in uirtute. Seminatur corpus animale: surget spirituale. Si est corpus animale:
Gene.ij.b. est & spirituale: sicut scriptum est. Factus est primus homo adam. in animam uiuentem: nouissimus adam in spiritum uiuificantem. Sed nō prius quod spirituale est sed quod animale: deinde quod spiri tuale. In christo iesu domino nostro.

¶ Feria sexta. Pauli ad corinthios.i.cap.xv.c.

Deinde hi qui sunt xp̄i. &c. Grece non est bis qui necere diderunt: sz sic deinde hi qui sunt xp̄i in ad uētu ei⁹ deinde finis.
Psal.cix.
Hebre.ij.c.

Fratres. Sicut in adam omnes moriuntur: ita et in christo oēs uiuificabuntur. Unusquisq; autem in suo ordine primitie chri- stus. Deinde hi qui sunt christi: qui in aduentum ei⁹ crediderūt. De- inde finis cum tradiderit regnum deo et patri: cum euacuauerit om- nem principatum & potestatem et dominationem & uirtutē. Opor- tet autem illum regnare donec ponat omnes inimicos sub pedibus eius. Cum autem dicat omnia subiecta sunt ei: sine dubio preter eū qui subiecit ei omnia. Oīa enim subiecit sub pedibus ei⁹. Nouissime autem inimica destruetur mors. Cum autē subiecta illi fuerint oīa: tunc et ipse filius subiectus erit illi qui subiecit sibi omnia: ut sit do- minus omnia in omnibus. In christo iesu domino nostro.

Nouissime autem inimica destruetur mors. Maluisset valla dicere. Nouissimus autem inimicus: q2 solidior et consuetior sermo est inimicus q inimica aut sic elegantius profligabitur nouissimus hostis. mors namq3 non potest dici inimicus sed hostis nō enim potest mors hauere amorem aut odium: sed oppugnare quod est hostium.

¶ Dominica .x. Pauli ad corinthios.i.cap.xii.a.

Frattes. Scitis quoniam cum gentes essetis ad simulachra muta prout ducebamini euntes. Ideo notum uobis facio q nemo in spiritu dei loquens dicit anathema iesu. Et nemo potest dicere dominus iesus nisi in spiritu sancto. Diuisiones uero gratiarum sunt: idem autem spiritus. Et diuisiones ministrationum sunt: idem autē dominus. Et diuisiones operationū sunt: idem uero deus: qui operatur omnia in omnibus. Vnicuiq3 autem datur manifestatio spiritus ad utilitatem. Alii quidem per spiritum datur sermo sapientie. Alii autem sermo scientie secundum eūdem spiritum. Alteri fides in eodem spiritu. Alii gratia sanitatum in uno spiritu. Alii operatio uirtutum. Alii prophetia. Alii discreptio spirituum. Alii genera linguarum. Alii interpretatio sermonum. Hec autē omnia operatur unus atq3 idem spiritus. Diuidens singulis prout uult.

¶ Feria quarta. Pauli ad corinthios.ii.cap.v.a.

Frattes. Scimus quoniam si terrestris domus nostra huius habitationis dissoluatur: q edificationem ex deo habemus domum non manufactam: sed eternam in coelis. Nam & in hoc ingemiscimus habitationem nostram que de coelo est superindui cupientes: si tamen uestiti & non nudi inueniamur. Nam & qui sumus in hoc tabernaculo ingemiscimus grauati: eo q nolumus spoliati: sed superuestiri ut absorbeatur quod mortale est a uita. Qui autē efficit nos in hoc ipsum deus: qui dedit nobis pignus spiritus. Audentes igitur semper & scientes: quoniam dum sumus in hoc corpore peregrinamur a domino. Per fidem enim ambulamus & non per speciem. Audemus autem & bonam uoluntatem habemus: magis peregrinati a corpore & presentes esse ad dnm. Et ideo cōtendimus siue absentes siue presentes placere illi. Oēs enim nos manifestari oportet ante tribunal christi ut referat unusquisq3 propria corporis prout gessit siue bonum siue malum. Scientes ergo timorem dñi: hominibus suademus: deo autem manifesti sumus. Speto autem & in conscientiis uestris manifestos nos esse. Per iesum christum dominum nostrum.

¶ Feria sexta. Beati pauli ad romanos cap.viii.c.

Frattes. Sepe enim salui facti sumus. Spes autē que uidetur nō est spes. Nam quod uidet quis: quid sperat? Si autem quod non uidemus speramus per patientiam expectamus. Similiter autē & spiritus adiuuat infirmitatem nostram. Nam quid oremus sicut opor-

Dicit anathema iesu: et nemo potest dicere dñs iesus nisi in spū sancto Valla. Grece et pro iesu et p dominus iesus vtrobiq3 est casus actūs et sic debet et hic Alii genera linguarū. alii interpretatio sermo. Gre. vtrobiq3 legitur linguarū nō sermonū Audemus aūt &c. Corā istaz clausulam sic transfert Val. Et illam ideo contendimus. Confidim9 autem et p2eoptamus peregrinari a corpore et non peregrinari a dño siue foris esse a corpore et domi esse apud deum. Ideoq3 studemus siue nō peregrinantes siue peregrinantes illi placere. Deo sūt manifesti sum9 Grece est manifestati preteriti temporis. Spes que videtur non est spes.

Scit quid desideret spiritus. Grece est. Nouit quid sensit spus siue quid sentiat spus.

tet nescimus. Sed ipse spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Qui autem scrutatur corda: scit quid desideret spus: quia secundum deum postulat pro sanctis.

¶ Dominica.xi. Beati pauli ad Corinthios.i.ca.xv.a.

Fratres. Notum uobis facio euangelium: quod predicaui uobis: quod & accepistis in quo & statis: per quod & saluamini. Qua ratione predicaueri uobis si tenetis: nisi frustra credidistis. Tradidi enim uobis in primis quod & accepi: quoniã christus mortuus est pro peccatis nostris secundum scripturas. Et quia sepultus est: & quia resurrexit tertia die secundum scripturas. Et quia uisus est cephe: & post hec undecim. Deinde uisus est plusq̃ quingentis fratribus simul ex quibus multi manent usq̃ adhuc: quidam autem dormierunt. Deinde uisus est iacobo. Deinde apostolis omnibus. Nouissime autem omnium tanq̃ abortiuo uisus est mihi. Ego em̃ sum minimus apostolorum: qui non sum dignus uocari apostolus: quoniam persecutus sum ecclesiam dei. Gratia autem dei sum id quod sum. Et gratia eius in me uacua non fuit.

Et gratia eius in me uacua nõ fuit. Gre. est et gratia eius q̃ in me est inanis non fuit.

¶ Feria quarta. Beati pauli ad corinthios.i.cap.vi.d.

Fratres. Nescitis q̃m corpora uestra mẽbra christi sunt? Tollẽs ergo membra christi: faciam membra meretricis? Absit. An nescitis quoniam qui adheret meretrici: unũ corpus efficitur? Erunt inquit duo in carne una. Qui autem adheret dño: unus spiritus est. Fugite fornicationẽ. Omne enim peccatũ quodcũq; fecerit homo: extra corpus est. Qui autem fornicatur in corpus suum peccat. An nescitis quoniam membra uestra templum est spiritus sancti qui in uobis est: quem habetis a deo: & non estis uestri? Empti enim estis p̃cio magno: glorificate & portate deum in corpore uestro.

Gene.ii.d. Mat.xix a.

i.Corint.vi.e.

¶ Feria sexta. Pauli ad corinthios.i.cap.v.c.&.a.

Fratres. Scripsi uobis in epistola ne cõmisceamini fornicariis. Nõ utiq; fornicariis huius mundi: aut auaris: aut rapacib⁹: aut idolis seruientibus. Alioquin debueratis de hoc mundo exisse. Nũc autem scripsi uobis non commisceri. Si is qui frater inter uos nominatur est fornicator: auarus: aut idolis seruiens: aut maledicus: aut ebriosus: aut rapax: cum huiusmodi nec cibum sumere. Quid enim mihi de his qui foris sunt iudicare? Nonne de his que intus sunt uos iudicatis? Nam eos qui foris sunt: deus iudicabit. Auferte malum ex uobis ipsis. Audet aliquis uestrum habens negocium aduersus alterum: iudicare apud iniquos & nõ apud sanctos. An nescitis quoniã sancti de hoc mundo iudicabunt? Et si in uobis iudicabitur mũdus: indigni estis qui de minimis iudicetis? Nescitis quoniam angelos iu

dicabimus: quãto magis secularia? Secularia igitur iudicia si habueritis cõtẽptibiles qui sunt in ecclesia: illos constituite ad iudicandũ. Ad uerecũdiã uestrã dico. Sic nõ est iter uos sapiens quisq̃ qui possit iudicare inter fratrem suum: nec frater cũ fratre iudicio cõtẽdit: & hoc apud ĩfideles. Iã quidẽ oĩno delictũ est in uobis ꝙ iudicia habetis inter uos. Quare non magis iniuriam accipitis? Quare non magis fraudẽ patimini? Sed uos iniuriã facitis & fraudatis: & hoc fratribus.

¶ Dominica. xii. Pauli ad corinthios. ii. cap. iii. b.

FRatres. Fiduciam talem habemus per xp̃m ad deũ nõ ꝙ sufficientes simus aliquid cogitare a nobis quasi ex nobis: sed sufficientia nostra ex deo est. Qui & idoneos nos fecit ministros noui testamenti: non littera sed spũ. Littera enim occidit: spiritus aũt uiuificat. Quod si ministratio mortis litteris deformata in lapidibus fuit in gloria: ita ut non possent intẽdere filii israel in faciẽ moysi: ꝓpter gloriam uultus eius que euacuatur: quomodo non magis ministratio spiritus erit in gloria. Nam ministratio damnationis est in gloria multo magis abundat ministerium iustitie in gloria.

Quasi ex nobis. Val. Tan ꝗ ex nobis legẽdũ erat proprius.

Qui & idoneos nos fe. mini. no. testa. nõ litte. sed spiritu. Valla Dicendũ est qui fecit nos ministros nõ littere qḋ est vetus testamentũ. sed spũs quod est nouũ testamẽtũ: q̃ lr̃a veteris testamenti occidebat: spũ eiusdẽ qḋ est nouũ testamentum viuificat Itẽ litteris deformata de preposition hic nõ auget ſʒ pro simplici valet: scʒ formata. Hꝛce tamen est litteris informata.

¶ Feria quarta. Pauli ad corinthios. ii. cap. iiii. b.

FRatres. Non predicamus nosmetipsos sed iesum christum dominũ nostrũ. Nos autem seruos uestros per iesum. Quoniam deus qui dixit de tenebris lumẽ splẽdescere ipse illuxit in cordibus nostris: ad illuminationem scientie claritatis dei in faciem christi iesu. Habemus autem thesaurũ istũ in uasis fictilibus: ut sublimitas sit uirtutis dei & nõ ex nobis. In oĩbus tribulationem patimur: sed non angustiamur. Aporiamur: sed non destituimur. Persecutionem patimur: sed non derelinquimur. Humiliamur: sed non cõfundimur. Deiicimur: sed nõ perimus. Semper mortificationẽ iesu in corpore nr̃o circũferentes: ut & uita iesu in corporibus nostris manifestetur.

Ut sublimitas sit virtutis dei nõ sic est legẽdum sed sic. vt sublimitas virtutis .s. nostre sit dei.

Item in oĩbus tribu. patimur. nõ est grẽ. sic: sed per participium & in sequẽtibus. scʒ in oĩbus tribulati sed non angustiati. Aporiati sed non destituti per se. patientes sed non derelicti. deiecti sed non pereuntes.

¶ Feria sexta. Pauli ad corinthios. ii. cap. iiii. c.

FRatres. Semper nos qui uiuimus propter iesum: in mortẽ tradimur: ut & uita iesu manifestetur in carne nostra mortali. Ergo mors in nobis operatur: uita autem in uobis. Habentes autẽ eundem spiritum fidei sicut scriptum est. Credidi propter quod locutus

Psal. cxv. Ut gr̃a abundans &c. Hꝛc.

sum: & nos credimus propter quod et loquimur. Scientes quoniã qui suscitauit iesum et nos cum iesu suscitabit: & cõstituet uobiscũ. Oia enim propter uos: ut gratia abundãs per multas gratiarũ actiones abundet in gloriam dei. Propter quod nõ deficimus. Sed licet is qui foris est noster homo corrũpatur: tamẽ is qui intꝰ est renouatur de die in diẽ. Id enim quod in presenti est momẽtaneũ & leue tribulationis nostre: supra modũ in sublimitate eternũ glorie põdus operatur in nobis. Nõ cõtemplãtibus nobis que uidentur: sed q̃ nõ uidẽtur. Que uidentur tẽporalia sunt: que autẽ nõ uidẽtur eterna sunt.

Sic habetur vt gr̃a multiplicata propter pluriũ gratiarum actiones abũdet in gloriam dei. Itẽ momentaneum ⁊ leue. Non legit̃ grece momentaneũ sꝫ tm̃ leue.

ℭ Dominica. xiii. Pauli ad galathas cap. iii. c.

FRatres. Abrahe dicte sunt promissiones & semini eius. Non dicit ex seminibus quasi in multis sed quasi in uno: & semini tuo qui est christus. Hoc autem dico testamentum cõfirmatum a deo: q̃ post quadringentos & triginta annos facta est lex: non irritum facit ad euacuandam promissionem. Nam si ex lege hereditas iã non ex promissione. Abrahe autem per repromissionem donauit deus. Quid ergo? Lex propter transgressionem posita est donec ueniret semen cui promiserat ordinata p angelos in manu mediatoris. Mediator autem unius non est: deus autem unus est. Lex ergo aduersus promissa dei? Absit. Si enim data esset lex que posset uiuificare: uere ex lege esset iustitia. Sed conclusit scriptura omnia sub peccato: ut promissio ex fide iesu christi daretur credentibus.

Sed quasi in vno. Valla. Non recte dicitur q̃si in vno p in de casi non esset re vera in vno dicendum igit̃ velut sentã q̃. grece est in vtroq; vt. Testamẽtum confirmatuꝫ a deo. Deest in xp̄m vt sit cõfirmatũ a deo in xp̄m.

ℭ Feria quarta. Pauli ad romanos. cap. vii. a.

FRatres. Mortificati estis legi per corpus christi: ut sitis alterius qui ex mortuis resurrexit: ut fructificetis deo. Cum enim essemus in carne: passiones peccatorum que per legem erant operabãtur in membris nostris ut fructificarent morti. Nunc autem soluti sumus a lege mortis in qua detinebamur: ita ut seruiamus in nouitate spiritus: & non in uetustate littere. Quid ergo dicemus? Lex peccatum est. Absit. Sed peccatum non cognoui nisi per legem. Nam concupiscentiam nesciebam nisi lex diceret: non concupisces. Occasione autem accepta: peccatũ per mãdatum operatum est in me omnem concupiscentiam. Sine lege enim peccatum mortuũ erat. Ego autem uiuebam sine lege aliquando: sed cum uenisset mandatum: peccatum reuixit. Ego autem mortuus sum et inuentũ est mihi mandatum quod erat ad uitam: hoc esse ad mortem. Nã peccatum occasione accepta per mandatum seduxit me: et per illud occidit. Itaq; lex quidem sancta & mandatum sanctum et iustum & bonum. Quod ergo nouum est mihi factum est mors? Absit. Sed peccatum ut appareat peccatum per bonum mihi operatũ est mortẽ.

Ante legẽ peccatũ erat mortuum. Ego aũt mortuus suꝫ. Vall. legẽdũ est fui. Operatuꝫ est mihi mortem Valla. Grece non est opatũ sed operãs qd ego transtulisse operando sive perpetrando.

¶ Feria sexta. Pauli ad romanos cap. vii. c.

FRatres. Scimus quia lex spiritalis est. Ego autem carnalis sum uenundatus sub peccato. Quod enim operor non intelligo. Non enim quod uolo bonum hoc ago: sed quod odio malum illud facio. Si autem quod nolo illud facio consentio legi quoniam bona est. Nunc autem iam nõ operor illud: sed quod habitat in me peccatum. Scio enim quia nõ habitat in me. Hoc est in carne mea bonũ. Nam uelle adiacet mihi: perficere autẽ bonũ nõ inuenio. Non enim quod uolo bonũ hoc facio: sed quod nolo malũ hoc ago. Si aũt ꝙ nolo illud facio: iam non ego operor illud: sed quod habitat in me peccatum. Inuenio legẽ uolenti mihi facere bonum: quoniã mihi malum adiacet. Condelector enim legi dei secundum interiorem hominem. Video autem aliam legẽ in mẽbris meis repugnantem legi mentis mee. Et captiuantem me in lege peccati: que est in mẽbris meis. Infelix ego homo: quis me liberabit de corpore mortis huius? Gratia dei. Per iesum christum dominum nostrum.

Repugnantez le. mẽtis mee. Græce est. militantẽ contra legem mentis.

Item gratia dei. Græce non est dei sed deo. hoc est gratia sit deo. qđ sic exponitur gratia deo ꝙ ipse liberauit nos per iesum christum dominum nostrum.

¶ Dominica. xiiii. Pauli ad galathas cap. v. c.

FRatres. Spiritu ambulate & desideria carnis non perficietis. Caro enim concupiscit aduersus spiritum: spiritus autem aduersus carnem. Hęc enim sibi inuicẽ aduersantur: ut nõ ꝗcũqȝ uultis illa faciatis. Quod si spũ ducimini nõ estis sub lege. Manifesta aũt sunt opa carnis. Que sunt fornicatiões: imũdicie: ipudicitie: luxurie: idoloꝝ seruitꝰ. Veneficia: inimicitie: cõtẽtiões: emulatiões: ire: rixe: dissensiones: secte: inuidie: homicidia: ebrietates: cõmessationes & his similia que pręd ico uobis sicut pręd ixi. Quoniã qui talia agunt regnũ dei nõ cõsequũtur. Fructus aũt spiritꝰ est. Charitas: gaudiũ: pax: patiẽtia: lõganimitas: bonitas: benignitas: mansuetudo: fides: modestia: continentia: castitas. Aduersus huiusmodi non est lex. Qui autẽ sunt christi carnẽ suam crucifixerunt cũ uitiis & cõcupiscẽtiis.

Opa carnis.

Opera spũs.

¶ Feria quarta. Pauli ad corinthios. ii. cap. vi. c. vii. a.

FRatres. Nolite iugum ducere cum infidelibus. Que enim participatio iusticie cum iniquitate? Aut que societas luci ad tenebras? Que autem conuentio christi ad belial? Aut que pars fideli cũ infideli? Que autem consensus templo dei cum idolis? Vos enim estis templum dei uiui: sicut dicit deꝰ. Quoniã inhabitabo in illis: & inambulabo inter eos: & ero illorum deus: ipsi erũt mihi populus. Propter quod exite de medio eorum: & separamini dicit dñs. Et immundum nõ tetigeritis & ego recipiam uos. Et ero uobis in patrẽ &

i. Corin. iii. c.

Esaye. lii. c.

nos eritis mihi in filios & filias: dicit dñs omps. Has igit̃ pmissiones habétes charissimi: mũdemus nos ab omni inquinamento carnis & spũs: pficiētes sanctificationē i timore dei. Per iesum xpm dñm nrm

ℭ Feria sexta. Pauli ad corinthios.i.cap.vi.b.

FRatres. Nescitis quia iniqui regnum dei non possidebũt. Nolite errare nec fornicarii: nec idolis seruiētes. Nec adulteri: nec molles: nec masculorũ cõcubitores: nec fures: nec auari: nec ebriosi: nec maledici: nec rapaces regnum dei possidebunt. Et hec aliquãdo quidem fuistis: sed abluti estis sed sanctificati estis: sed iustificati estis. In nomine domini nostri iesu xpi: & in spiritu dei nostri. Omnia mihi licent sed non omnia expediunt. Omnia mihi licēt sed ego sub nullius redigar potestate. Esca uentri: & uenter escis. Deus autē & hunc & hanc destruet. Corpus autem non fornicationi sed domino & dominus corpori. Deus uero & dominum suscitauit: & nos suscitabit per uirtutem suam.

Eccle.xxxvij.d

Et aliquando quidem fuistis. Valla. Non ait apostolus corinthios fuisse illa omĩa scʒ fornicarios molles.ʀc. tanq̃ omnes tales fuissent: sed quosdam ʀ idcirco legẽdũ est quidam non quidem.

ℭ Dominica.xv. Pauli ad galathas cap.vi.a.

FRatres. Si spiritu uiuimus: spiritu & ambulemus. Non efficiamur inanis glorie cupidi: inuicem prouocantes: inuicem inuidentes. Fratres: & si preocupatus fuerit homo in aliquo delicto: uos qui spiritales estis: huiusmodi instruite in spiritu lenitatis. Cõsiderãs teipsum ne & tu tenteris. Alter alterius onera portate: & sic adimplebitis legem xpi. Nã si quis existimat se aliquid esse cũ nihil sit: ipse se seducit. Opus autē suum probet unusquisq̃ & sic in semetipso tantũ gloriã habebit & non in altero. Vnusquisq̃ eñ onus suum portabit. Cõmunicet aũt is qui cathetizatur uerbo ei qui se cathetizat in omnibus bonis. Nolite errare: deus nõ irridetur. Que enim seminauerit homo: hec & manet. Qm̃ qui seminat in carne sua: de carne & metet corruptionē. Qui autem seminat in spiritu: de spiritu & metet uitam eternam. Bonum autem facientes non deficiamus: tempore enim suo metemus: nõ deficientes. Ergo dum tempus habemus operemur bonum ad omnes. Maxime autem ad domesticos fidei.

Si spiritu viuimus spiritu et ambulemus. Valla. Immo spiritu contenti simus. hoc ē sine lege ʀ circuncisione. Itē alter alterius.ʀc. Nõ dicitur latine de multis alter alterius sʒ ð duobus. latinius ʀ verius dicetur mutua onera portate: nec ad implebitis sed adimplete.

Itē in semetipso tantũ gloriã ha. ʀ nõ in altero. grece est in seipsum ʀ nõ in alterum. Cõmunicet aũt is qui catechizatur.ʀc. Laborat valla sic trãsferẽdũ fuisse: scʒ cõmunicet autē is qui docetur verbũ cum eo qui ipsum docet in omnibus bonis. Itē non deficiamus. grece est non defatigemur. Item illud tpe suo. grece est tēpore proprio.

ℭ Feria quarta. Pauli ad timotheum.i.cap.

CHarissime. Quicumq̃ sunt sub iugo serui: dominos suos omni honore dignos arbitrentur ne nomen domini & doctrina

blasfemetur. Qui autem fideles habent dominos non contēnant: quia fratres sunt sed magis seruiant: quia fideles sunt & dilecti: quia beneficii participes sunt: hec docet exhortare. Si quis aliter docet & nō aquiescit sanis sermonibus domini nostri iesu christi: & ei qui secundū pietatem est doctrine superbus nihil sciens sed languens circa questiones & pugnas uerborū: ex quibus oriuntur inuidie: cōtentiones: blasfemie: suspiciones: male conflictationes hominū mente corruptorū. Et quia ueritate priuati sunt: existimantium questū esse pietatem. Est autem questus magnus pietas cum sufficientia.

Qz beneficij participes sūt Valla. Grece est q̄ ꝛ non qz beneficij.

Verborū pugna quid generatur.

Pietas que sit magnꝰ est.

¶ Feria sexta. Pauli ad timotheum.i.cap.vi.b.

CHarissime. Nihil intulimus in hunc mundum haud dubium: quia neqꝫ afferre quod possumus. Habentes autem alimēta & quibus tegamur his cōtenti simus. Nam qui uolūt diuites fieri: incidunt in tentationē & in laqueum diaboli & desideria multa inutilia & nociua: que mergunt homines in interitum & perditionem. Radix enim omnium malorum est cupiditas. Quam quidem appetentes errauerunt a fide: & inseruerunt se dolotibus multis. Tu autem o homo dei hec fuge. Sectare uero iusticiam: pietatem: fidem: charitatem & patientiam: mansuetudinem. Certa bonum certamen. apprehende uitam eternam in qua uocatus es: & confessus bonam cōfessionem coram multis testibus. Precipio tibi coram deo qui uiuificat omnia & xpo iesu qui testimonium reddidit sub pontio pilato: bonam confessionem ut serues mandatum sine macula: irreprehēsibile usqꝫ in aduentū dn̄i nostri iesu xp̄i. Quem suis temporibꝰ ostēdet beatꝰ & solus potēs: rex regū & dn̄s dominātium. Qui solus habet immortalitatē: & lucē habitat inaccessibilē. Quē nullus hoim uidet nec uidere potest. Cui honor & imperium in secula seculorum.

Cupiditas est radix omniuꝫ maloꝝ. ꝛ grec. non est cupiditas sed pecunia quia paulus eos hic reprehēdit q̄ volūt diuites fieri.

Apoca.xix.c.

¶ Dominica.xvi. Pauli ad ephesios cap.iii.c.

FRatres. Obsecro uos ne deficiatis in tribulationibus meis pro uobis que est gloria uestra. Huius rei gratia flecto genua mea ad patrem domini nostri iesu christi ex quo omnis paternitas i celis & in terra nominatur. Vt det uobis secūdum diuitias glorie sue uirtutem corroborari per spiritum eius: in interiore homine habitare christum per fidem in cordibus uestris. In charitate radicati: & fundati. ut possitis comprehendere cum omnibus sanctis que sit latitudo: longitudo: sublimitas & profundum. Scire etiam supereminētē sciētie charitatē christi ut impleamini in omnem plenitudinem dei. Ei autē qui potens est omnia facere superabundāter quā petimus aut intelligimus: secūdū uirtutem q̄ operatur in nobis. Ipsi gloria in ecclesia & in christo iesu: in omnes generationes seculi seculoꝝ amen.

Ex quo oīs paternitas. Grece est oīs familia.

Itē illud oīa facere supabūdāter quā pe. legēdū est que petimus vt air valla.

¶ Feria quarta. Pauli ad colossenses cap. ii. b.

Fratres. Videte ne quis uos decipiat per philosophiam & inanem fallaciam secundum traditionem hominum: secundum elementa mūdi & nō secundum christum: quia in ipso ihabitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter: & estis in illo repleti qui est caput omnis principatus & potestatis. In quo & circumcisi estis: cir cuncisione nō manufacta in spoliatione corporis carnis: sed in circūcisione christi. Conse pulti ei in baptismo: in quo & resurrexistis per fidem operationis dei: qui suscitauit illū a mortuis. Et uos cum mortui essetis in delictis & preputio carnis uestre: conuiuificauit cum illo donans uobis omnia delicta. Per iesum christum dominum nostrum.

Ois principatus ⁊ potestatis caput est christus.

Sphe. ii. a.

¶ Feria sexta. Pauli ad colossenses cap. iii. d. & iiii. a.

Fratres. Quicumq̄ iniuriam facit recipiet id quod iniq̄ gessit. Et non est personarū acceptio apud deum. Dñi quod iustum est & equum seruis prestate: scientes quoniā & uos dūm habetis in celo. Orationi instate uigilantes in ea in gratiarum actione. Orātes simul & pro nobis ut deus aperiat nobis ostium sermonis ad loquendum misterium christi. Propter quod etiam uinctus sum ut manifestem illud: ita ut opotet me loqui. In sapientia ambulate ad eos qui foris sunt tempus redimentes. Sermo uester semper in gratia sale sit cōditus: ut sciatis quomodo oportet uos unicuiq̄ respondere.

Cōdit⁹ penultimā acuit.

¶ Dominica. xvii. Pauli ad epheseos cap. iiii. a

Fratres. Obsecro uos ego uinctus in domino ut digne ambuletis uocatiōe qua uocati estis. Cum omni humilitate & mānsuetudine: cum patientia supportantes inuicem in charitate. Solliciti seruare unitatem spiritus in uinculo pacis. Vnum corpus & unus spiritus: sicut uocati estis in una spe uocationis uestre. Vnus dominus: una fides unum baptisma: unus deus & pater omnium: qui sup oēs et per oīa & in oībus nobis. Qui est benedictus in secula seculorum.

¶ Feria quarta in quattuor tēporū. Lectio amos ꝓphete. c. ix. d.

Hec dicit dominus. Ecce dies ueniunt: & comprehendet arator messorem: & calcator uue mittentem semen. & stillabūt mōtes dulcedinem: & omnes colles culti erunt. Et conuertent captiuitatem populi mei israel: & edificabunt ciuitates desertas & habitabunt in eis. Et plantabunt uineas & bibent uinum earum: & faciēt hortos: & comedēt fructus eoꝝ. Et plantabo eos super humū suam: & nō euellā eos ultra de terra sua quā dedi eis: dicit dñs omnipotēs.

¶ Lectio neemie prophete cap. viii. a.

Esdre. iii. a.

In diebus illis. Congregatus est omnis populus quasi uir unus ad plateā q̄ est ante portā aquarū. Et dixerunt esdre scribe: ut

afferret librum legis moysi: quem precepit dñs israeli. Attulit ergo esdras sacerdos librũ coram multitudine uirorũ ac mulierũ: cuntis qui poterant intelligere in die prima mensis septimi. Et legit in eo in platea que erat ante portam aquarũ a mane usq; ad mediã diẽ in cõspectu uirorũ & mulierũ & sapientium. Et aures oẽs populi erant erecte ad librum. Stetit autẽ esdras scriba sup gradum ligneũ quẽ fecerat ad loquẽdum. Et aperuit esdras librũ corã omni populo: & benedixit esdras dño deo magno. Et respõdit omnis populus amẽ. Et eleuãs oĩs populus manus suas: incuruati sunt & adorauerunt deũ proni in terra. Porro leuite silẽtium faciebãt in populo ad audiendũ legẽ. Populus autẽ stabat in gradu suo. Et legebãt in libro legis dei distincte: & aperte ad intelligendum. Dixit autẽ neemias & scribe & leuite. Dies sanctificatus est dño deo nostro: nolite lugere & nolite flere. Et dixit eis. Ite & comedite pinguia & bibite mulsum: & mittite partes eis que non preparauerunt sibi: quia sanctus dies dñi est: & nolite contristari. Gaudium etenim domini est fortitudo nostra. *Gaudium domini est fortitudo nostra.*

¶ Feria sexta. Lectio osee prophete cap. xiiii. a.

Hec dicit dominus deus. Conuertere israel ad dominum deum tuum quoniam corruisti in iniquitate tua. Tollite uobiscũ uerba: & conuertimini ad dñm & dicite ei. Oẽm aufer iniquitatẽ & accipe bonũ: & reddemus uitulos labiorum nostrorum. Assur non saluabit nos. Super equũ nõ ascẽdemus: nec dicem⁹ ultra dii nr̃i opa manuum nostrarũ: quia eius qui in te est miserebitis populi. Sanabo cõtritiones eoꝝ: diligã eos spontanee: quia auersus est furor meus ab eis. Ego quasi ros. Et israel germinabit quasi lilium. Et erumpet radix eius ut libani. Ibũt rami eius & erit quasi oliua gloria ei⁹: & odor eius ut libani. Conuertentur sedentes in umbra eius: uiuent tritico & germinabũt quasi uinea. Memoriale eius sicut uinũ libani. Effraim quid mihi ultra idola? Ego exaudiam & dirigam eum: ego ut abietem uirentem: ex me fructus tuus inuentus est. Quis sapiens & intelliget ista: intelligens & sciet hec. Quia recte uie domini & iusti ambulabunt in eis. Preuaricatores uero corruent in eis. *Idolis penul. acuit.* *Hiere.ix.d.*

¶ Sabbato. Lectio libri leuitici cap. xxiii. e.

In diebus illis. Locutus est dñs ad moysen dicens. Decimo die mensis huius septimi: dies expiationum erit celeberrim⁹: & uocabitur sanctus: affligetisq; animas uestras in eo: & offeretis holocaustũ dño. Omne opus seruile nõ facietis in tempore diei huius: qa dies propiciationis est: ut propicietur uobis dñs deus uester. Omnis aia que afflicta non fuerit die hoc peribit de populis suis: & que operis quidpiam fecerit: delebo eam de populo suo. Nihil ergo operis

facietis in eo. Legitimum sempiternum erit uobis in cunctis generationibus & habitaculis uestris. Sabbatum requietionis est: affligetisque animas uestras. Diei nono mensis a uespero usque ad uesperū celebrabitis sabbata uestra. Dicit dominus omnipotens.

¶ Lectio libri leuitici cap. xxiii. f.

IN diebus illis. Locutus est dominus ad moysen dicens. Quintodecimo die mensis septimi: quando cōgregaueritis omnes fructus terre uestre: celebrabitis ferias domini septem dieb⁹. Die primo & die octauo erit sabbatū. i. requies. Sumetisque uobis die primo fructus arboris pulcherrime: spatulasque palmarū & ramos ligni densatum frondium & salices de torrēte: & letabimini coram domino deo uestro. celebrabitisque solēnitatem eius septem diebus per annū. Legitimum sempiternū erit in generationibus uestris. Mense septimo festa celebrabitis: & habitabitis in umbraculis septem diebus. Omnis qui de genere est israel manebit in tabernaculis: ut discāt posteri uestri quod in tabernaculis habitare fecerim filios israel: cum educerem eos de terra egypti. Ego dominus deus uester.

¶ Lectio michee prophete cap. vii. c.

DOmine deus noster: pasce populum tuum in uirga tua: gregē hereditatis tue habitantes solos in saltu iuxta dies antiquos. Videbunt gentes & confundētur super omni fortitudine sua. Quoniam quis deus similis tui qui aufers iniquitatem & transfers peccatu reliquiarum hereditatis tue? Nō immittet ultra furorem suum: quoniam uolens misericordiam est & reuertetur & miserebitur nostri. Deponet iniquitates nostras: & proiiciet in profundū maris omnia peccata nostra. Dabis ueritatem iacob: misericordiam abrahā: que iurasti patribus nostris a diebus antiquis domine deus noster.

Misericordiam vult deus.

¶ Lectio Zacharie cap. viii. c.

IN diebus illis. Factū est uerbū dñi ad me dicens. Hec dicit dñs exercituū. Sicut cogitaui ut affligerē uos cū ad iracūdiam me prouocassent patres uestri: & non sum misertus: sic cōuersus cogitaui in dieb⁹ istis ut benefaciā hierusalem & domui iuda. Nolite timere. Hec ergo sunt uerba que facietis. Loquimini ueritatē unusquisque cū proximo suo. Veritatē & iudicium pacis iudicate in portis uestris Et unusquisque malū cōtra amicū suū ne cogitetis i cordibus uestris. & iuramentum mendax ne diligatis. Oīa enim hec sunt que odi: dicit dñs. Et factū est uerbum dñi exercituū ad me dicēs. Hec dicit dominus exercituū. Ieiuniū quarti & ieiuniū quinti: & ieiuniū septimi & ieiuniū decimi: erit domui iuda in gaudiū & leticiā: & in solēnitates pclaras. Veritatē tātum & pacē dilige. Hec dicit dñs exercituū.

Ephe. iiij. f.

¶ Lectio danielis prophete. cap. iii.

IN diebus illis. Angelus domini descendit cum azatia & sociis eius in fornacem: & excussit flammam ignis de fornace: & fecit medium fornacis quasi roris flantem. Require supra in uigilia natalis domini. Fo. vii.

¶ Pauli ad Hebreos cap. ix. a.

FRatres. Tabernaculum factũ est primũ in quo erãt cãdelabra & mẽsa & propositio manuũ q̃ dicitur sancta. Post uelamentũ autẽ: secũdũ tabernaculũ quod dicitur sc̃tã sanctorũ: aureũ habens testamẽti thuribulũ & archam circũtectã ex omni parte auro: in qua erat urna aurea habẽs mãna & uirga aarõ que fronduerat & tabule testamẽti. Sup que erãt cherubin glorie obũbrãtia propitiatoriũ: de quibꝰ nõ est modo dicẽdũ per singula. His uero ita cõpositis: in priori quidẽ tabernaculo semp introibãt sacerdotes sacrificiorũ officia cõsumãtes. In secũdo uero semel in anno solus põtifex: nõ sine sanguine quẽ offert ꝓ sua & populi ignorãtia. Hec significãte spũ sc̃tõ: nõdũ ꝓpalatã esse sc̃tõrum uiã: adhuc priore tabernaculo habẽte statũ. Que parabola est tẽporis instãtis. Iuxta quã munera & hostie offerũtur: q̃ nõ possunt iuxta cõsciẽtiã pfectũ facere seruientẽ. Solum modo in cibis & in potibus: & in uariis baptismatibus & iusticiis carnis: usq; ad tẽpus correptionis impositis. Christus aũt assistẽs põtifex futurorꝫ bonorũ p amplius & pfectiꝰ tabernaculũ nõ manufactũ. i. nõ huius creationis. Nec p sanguinẽ hircorũ aut uitulorꝫ: sed p propriũ sanguinẽ introiuit semel in sancta: eterna redẽptione inuẽta. Xp̃s assistens pontifex. Val. Non ẽ legẽdũ assistens sed ueniens seu aduenĩẽs.

¶ Dominica. xviii. Pauli ad corinthios. i. cap. i. a.

FRatres. Gratias ago deo meo semp pro uobis in gratia dei q̃ data est uobis in xp̃o iesu. Quia in omnibꝰ diuites facti estis in illo in omni uerbo & in omni sciẽtia. Sicut testimoniũ xp̃i cõfirmatum est in uobis: ita ut nihil desit uobis in ulla gratia: expectantibus reuelationem dñi nostri iesu christi. Qui et confirmauit uos usq; in finem sine crimine. In die aduentus domini nostri iesu christi.

¶ Feria quarta. Pauli ad corinthios. i. cap. iii. c.

FRatres. Nescitis quia templũ dei estis: & spũs dei habitat in uobis? Si quis aũt tẽplũ dei uiolauerit disperdet illum deus. Templũ enim dei sanctũ est: quod estis uos. Nemo se seducat. Si quis uidetur inter uos sapiens esse in hoc seculo: stultus fiat ut sit sapiens. Sapientia enim huius mundi: stultitia est apud deum. Scriptum est enim. Comprehendã sapientes in astutia eorum. Et iterum. Dominus nouit cogitationes sapiẽtium: quoniam uane sunt. Itaq; nemo glorietur in hominibus: sed in omnibus iesus christus.

Violauerit Grece ẽ violat de pñti sꝫ per aliud verbũ geminatũ. s. Si qs aũt tẽplum dei destruit destruet hũc de. Roma. j. c. Ioan. v. b. Psal. xciij

¶ Feria sexta. Pauli ad corinthios.i. cap.iiii.d.&.v.a.

Regnū dei nō in sermone sed in virtute est.

FRatres. Non enim in sermone est regnum dei: sed in uirtute. Quid uultis? In uirga ueniam ad uos an in charitate & spiritu mansuetudinis? Omnino auditur fornicatio inter uos: & talis fornicatio: qualis nec inter gētes: ita ut uxorem patris sui aliquis habeat. Et uos inflati estis & non magis luctum habuistis: ut tollatur de medio uestrum qui hoc opus fecit. Ego quidē absens corpore: presens autē spiritu: iā iudicaui ut presens eum qui sic operatus est: in nomine domini nostri iesu christi: congregatis uobis & meo spiritu cum uirtute domini iesu tradere huiusmodi hominē sathane in interitū carnis: ut spiritus saluus sit in die domini nostri iesu christi.

¶ Dominica.xix. Pauli ad ephesios cap.iiii.f.

FRatres. Renouamini spiritu mentis uestre: & induite nouū hominē: qui secundū deū creatus est in iusticia & sanctitate ueritatis. Propter quod deponētes mēdaciū: loquimini ueritatē unusquisq; cū proximo suo: qm̄ sumus inuicē mēbra. Irascimini & nolite peccare. Sol nō occidat sup iracūdiā uestrā. Nolite locū dare diabolo. Qui furabatur: iā non furetur. Magis aūt laboret operādo manib⁹ suis quod bonum est ut habeat unde tribuat necessitatem patienti.

Irascimini & nolite peccare

¶ Feria quarta. Pauli ad thessalonicēses.ii. cap.ii.d.&.iii.a.

FRatres. State & tenete traditiones quas didicistis siue per sermonem: siue per epistolam nostram. Ipse autem dominus noster iesus: & deus & pater noster qui dilexit nos: & dedit consolationē eternam: & spem bonam in gratia exhortetur corda uestra: & cōfirmet in omni opere bono & sermone. De cetero fratres orate pro nobis: ut sermo dei currat & clarificet sicut & apud uos: & ut liberemur ab importunis & malis hominibus. Non enim omnium est fides. Fidelis autem deus est qui conformabit uos: & custodiet a malo. Confidimus autem fratres de uobis in domino quoniam quecunq; precepimus & facitis & facietis. Dominus autem dirigat corda & corpora uestra in charitate dei & patientia christi.

¶ Feria sexta. Pauli ad romanos cap.xiii.a.

Ōis potestas a deo est.

FRatres. Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas nisi a deo. Que aūt sunt a deo ordinata sunt. Itaq; qui resistit potestati: dei ordinationi resistit. Qui autem resistūt ipsi sibi damnationem acquirunt. Nam principes non sunt timori boni operis: sed mali. Vis autem non timere potestatem? Bonum fac & habebis laudem ex illa. Dei enim minister est tibi in bonum. Si autem male feceris time. Non enim sine causa gladium portat. Dei enim minister est: uindex in iram ei qui malum agit.

Sibi dānatio nē acquirunt. Valla. Græc. nō ē acquirūt sꝫ accipiet.

Nam principes non sunt timori boni operis.&c. Melius foret datiuũ.s.bono operi ad verbũ tñ sic est grece. Non sunt terror bonorũ sed malorum.

ℭ Dominica.xx. Pauli ad epheseos cap.v.d.

FRatres. Videte quomodo caute ambuletis: non quasi insipientes: sed ut sapientes. Redimentes tempus quoniam dies mali sunt propterea nolite fieri imprudentes sed intelligentes que sit uoluntas dei. Et nolite inebriari uino in quo est luxuria: sed implemini spiritu sancto loquentes uobis metipsis in psalmis & hymnis & canticis spiritualibus: cantantes & psallentes in cordibus uestris domino. Gratias agentes semper pro omnibus in nomine domini nostri iesu christi deo & patri: subiecti inuicem in timore christi.

Luxuria est in vino.

ℭ Feria quarta. Pauli ad thessalonicenses.ii.cap.iii.b.

FRatres denũciamus uobis in nomine dñi nostri iesu christi: ut subtrahatis uos ab omni fratre ambulãte inordinate: & nõ secũdũ traditionem: quã accepetũt a nobis. Ipsi enim scitis queadmodum oporteat imitari nos. Quoniã nõ inquieti fuim⁹ inter uos: nec gratis panem mãducauimus ab aliquo: sed in labore & fatigatione nocte & die operans ne quẽ uestrum grauaremus. Nõ quasi non habuerimus potestatẽ sed ut nosmetipsos formã datem⁹ uobis ad imitãdũ nos. Nã et cũ essemus apud uos: hec denũciabamus uobis: qm̃ siquis nõ uult operari nec mãducet. Audiuimus eñi inter uos: quosdã ambulantes inquiete: nihil operantes: sed curiose agẽtes. His autẽ qui eiusmodi sunt denũciamus & obsecramus in dño iesu christo: ut cum silentio operantes suum panẽ manducent. Vos autẽ fratres nolite deficere benefacientes in christo iesu domino nostro.

Quasi non inde ti. Valla. Melius foret in cõpositi.

Nihil operãtes sed curiose agẽtes. castigat. valla. interpretẽ q2 non seruauit venustatẽ pauliane elocutionis vt saltem diceret nihil agentes s3 curiose agentes.

ℭ Feria sexta. Pauli ad timotheum.i.cap.vi.d.

CHarissime. Precipe diuitibus huius seculi: non sublime sapere: nec sperare in incerto diuitiarum sed in deo uiuo qui prestat nobis oĩa abunde ad fruendum bene agere diuites fieri in operibus bonis. Facile tribuere: communicare: thesaurizare sibi fundamẽtũ bonum in futurum: ut apprehendant uitam eternam.

ℭ Dominica.xi. Pauli ad ephesios cap.vi.b.

FRatres. Cõfortamini in dño & in potentia uirtutis eius. Induite uos armaturam dei: ut possitis stare aduersus insidias diaboli quia non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinẽ: sed aduersus principes & potestates: aduersus mundi rectores tenebrarum harum: contra spiritalia nequitie in celestibus. Propterea accipite armaturam dei: ut possitis resistere in die malo: et in omnibus perfecti stare. State ergo succincti lumbos uestros in ueritate: et induti loricã iusticie: & calciati pedes in preparationem euãgelii pacis.

Colluctatio xpianorũ non est cũ visibilibus.

Gladius spūs verbum dei ē.

In oībus sumētes scutū fidei: in quo possitis oīa tella neqssimi ignea extīguere. Et galeā salutis assumite: & gladiū spūs quod ē uerbū dī.

℄ Feria quarta. Ad timotheum. i. cap. i. b.

Leges in se bo ne sunt: ex par te autem vsus male.
Iusto lex non est posita sed iniustis.
i. Pet. iij. a.

Charissime. Finis precepti est charitas de corde puro: & cōscientia bona: & fide nō ficta. A quibus quidam aberrantes: conuersi sunt in uaniloquiū uolentes esse legis doctores nō itelligētes: nec q̄ loquūtur nec de quibus affirmant. Scimus aūt quia bona est lex: si quis ea legitime utatur. Sciētes hoc quia iusto lex nō est posita sed iniustis & nō subditis: impiis & peccatoribus: sceleratis: & cōtaminatis patricidis: matricidis: homicidis: & fornicariis: masculorū cōcubitorib⁹: plagiariis: mēdacib⁹: piuriis. Et si qd aliud sane doctrine aduersatur: que est secundū euangeliū glorie beati dei: quod creditum est mihi. Gratias ago ei qui me confortauit: in christo iesu dño nostro.

℄ Feria sexta. Pauli ad timotheum. i. cap. ii. c.

Mulieres non debent docere.

Charissime. Veritatem dico non mentior: doctor gentiū in fide & ueritate. Volo ergo uiros orare in omni loco: leuantes puras manus sine ira & disceptatione. Similiter & mulieres in habitu ornato cum uerecundia & sobrietate ornantes se: non in tortis crinibus aut auro: aut margaritis uel ueste p̄ciosa: sed quod decet mulieres promittentes pietatē per opera bona. Mulier in silentio discat cum omni subiectione. Docere autem mulieri nō permitto nec dominari in uirum: sed esse in silentio. Adam enim primus formatus est deinde eua: & adam non est seductus: mulier autē seducta in preuaricatione fuit. Saluabitur autem per generationem filiorum: si permanserit in fide & delectatione & sanctificatione cum sobrietate.

Sine ira & disceptatione. Valla, sine dubitatione atq̄ hesitatione fortasse meli⁹ fuerat dicendum. Itē cū verecundia & sobrietate dicendum erat secūdū hieronimū. Cū verecundia & pudicitia & paulo etiā post ibi cū sobrietate. dicendū est cū pudicitia.

℄ Dominica. xxii. Pauli ad philippenses. cap. i. a.

Sincerus. a. um. & sinceris e. penultimam producit semper.

Fratres. Confidimus in dño iesu: quia q̄ cepit in uobis opus bonū perficiet usq̄ in diē xp̄i iesu. Sicut est mihi iustum hoc sentire pro omnibus uobis: eo quod habeā uos in corde & in uinculis meis: & i defēsiōe: & cōfirmatiōe euāgelii: socios gaudii mei oēs uos esse. Testis ē mihi est deus quomodo cupiā oēs uos esse in uiscerib⁹ xp̄i iesu. Et hoc oro ut charitas uestra magis abundet in oī scientia: & in omni sensu: ut pberis potiora: & sitis sinceres & sine offensa in diem xp̄i: repleti fructu iusticie per iesum xp̄m in gloriam & laudem dei.

℄ Feria quarta. Pauli ad timotheum. i. cap. iii. d. & iiii. a.

Charissime. Manifestum est magnum pietatis sacramētū quod manifestum est in carne: iustificatum est in spiritu: apparuit an

gelis:predicatum est gentibus: creditum est in mundo: assumptum
est in gloria. Spiritus autem manifeste dicit: quia in nouissimis tem/
poribus discedent quidam a fide: attendentes spiritibus erroris & do/ ij.Pet.iij.a.
ctrinis demoniorum in hypocresi loquentium mendatium & caute/ Jude.f.f.
riatam habentium suam conscientiam: prohibentiū nubere: absti/
nere a cibis quos deus creauit ad percipiendum cum gratiarū actio/
ne fidelibus: & his qui cognouerunt ueritatem. Quia omnis creatu/ Omnis creatura dei bona
ra dei bona: & nihil reiiciendum: quod cum gratiarum actione per/ est & nihil rei/
cipitur. Sanctificatur autem per uerbum dei & orationem. Hec propo/ ciendū ex ea.
nens fratribus: bonus eris minister christi iesu: enutritus uerbis fidei:
& bone doctrine quam assecutus es. Ineptas autem aurinanes fabu/
las deuita. Exerce autem teipsum ad pietatem. Nam corporalis exer/
citatio ad modicum utilis est pietas autē ad omnia utilis est promis/
sionem habens uite que nunc est & future.

Manifestū est magnū pietatis.&c. Val. quod neutraliter legitur masculine legendū est addendum deus: sic enim est grece. Et sine controuersia magnū est pietatis sacramētū.i.mysteriū: deus manifestatus est in carne: iustificatus in spū: apparuit angelis: predicatus est in gentibus: creditus est in mundo assumptus est in gloria.

¶ Feria sexta. Pauli ad timotheum.i.cap.iiii.c.&.v.a.

CHarissime. Fidelis sermo & omni acceptione dignus. In hoc
enim laboramus maledicimur & diiudicamur. quia speramus
in deum uiuum qui est saluator omnium hominum maxime fideli/
um. Precipe hec & doce. Nemo adolescentiam tuam contēnat: sed
exemplum esto fidelium in uerbo: in conuersatione: in charitate: in
fide: in castitate. Dum uenio attende lectioni: exhortationi: & do/
ctrine. Noli negligere gratiam que est in te: que data est tibi per pro/
phetiam cum impositione manuum presbyterii. Hec meditare: in
his esto: ut profectus tuus manifestus sit omnibus. Attēde enim tibi
& doctrine insta in illis. Hoc enim faciens & teipsum saluum facies:
& eos qui te audient. Seniorē ne increpaueris: sed obsecra ut patrē.
Iuuenes ut fratres. Anus ut matres. Iuuenculas ut sorores in omni ca/ Sed obsecra
stitate. Viduas honora que uere uidue sunt. Si qua autem uidua fili/ ut patrez.vall.
os aut nepotes habet: discat primum domum suam regere: & mutu/ putat dicēdu3
am uicem reddere parentibus. Hoc enim acceptum est coram deo. fuisse hortare.

Si qua autē vidua.&c. Hoc preceptū nō vidue datur sed filijs ac nepotibus. ideoqз sic legendum. discant primum suam domum pie tractare.&c.

¶ Dominica.xxiii. Pauli ad philippenses cap.iii.d.

FRatres. Imitatores mei estote: & obseruate eos qui ita ambu/
lant: sicut habetis formam nostrā. Multi enim ambulant quos
sepe dicebā uobis. Nunc autem dico inimicos crucis christi: quorū/ Roma.xvj.c.
finis interitus: quorum deus uenter est: & gloria in confusione ipso/

rum qui terrena sapiant. Nostra autem conuersatio in celis est. Vnde etiam saluatoré expectamus dñm nostrum iesum christū: qui reformabit corpus humilitatis nostre: configuratum corpori claritatis sue: secundum operationem qua possit & subiicere sibi omnia: in christo iesu domino nostro.

Qui reformabit. &c. Sic trāsferendum putat Valla. Qui transfigurabit corpus humi. nostre: vt sit configuratum glorie corporis eius.

Feria quarta. Ad timotheum. ii. cap. ii. b.

Cōtēdere verbis ad nihilum est vtile. Noli verbis cōtēdere. Nō est grece imperatiuū sed infinitiuū nō cōtēdere verbis depēdet enim a superiori cōmone nō cōtendere verbis. &c. Cognouit dominus qui sunt eius. Valla. Qui sunt sui dicendum est.

CHarissimi. Fidelis sermo. Nam si cómortui sumus: & conuiuemus. Si sustinebimus: & conregnabimus. Si negauerimus: & ille negabit nos. Si non credimus: ille fidelis permanet: negare seipsum non potest. Hec commone testificans coram deo. Noli uerbis contēdere. Ad nihilum enim utile est: nisi ad subuersionem audientium. Sollicite autem cura teipsum probabilem exhibere deo operarium inconfusibilem: recte tractantem uerbum ueritatis. Prophana autem & inaniloquia deuita: multū enim proficiūt ad impietatē: & sermo eorū ut cancer serpit. Ex quibus est hymeneus & philetus quia ueritate exciderūt dicētes resurrectionē iā factā & subuerterunt quorūdā fidē. Sed firmū fundamētum dei stat: habens signaculum hoc. Cognouit dñs qui sunt eius. Et discedit ab iniquitate ois qui inuocat nomen dñi. In magna autē domo nō solū sunt uasa aurea & argenrea: sed etiam lignea & fictilia. Et quedā quidē in honorē quedam in contumeliā. Si quis ergo mūdauerit se ab istis: erit uas in honorem sanctificatum & utile dño ad omne opus bonum paratum.

Feria sexta. Pauli ad philippenses cap. iii. d.

FRatres. Imitatores mei estote & obseruate eos qui ita ambulāt. Require supra in isto folio.

Dominica. xxiiii. Pauli ad colossenses. cap. i. b.

FRatres. Non cessamus pro uobis orantes: & postulantes ut impleamini agnitione uoluntatis dei in omni sapientia & intellectu spirituali: ut ambuletis digne deo per omnia placentes. In omni opere bono fructificantes & crescentes in scientia dei. In omni uirtute confortati: secundum potentiam claritatis eius: in omni patientia & longanimitate cum gaudio. In christo iesu domino nostro.

Feria quarta. Pauli ad hebreos cap. iii. c. & iiii. a.

FRatres. Videte itaq; ne forte sit in aliquo uestrum cor malum incredulitatis discedendi a deo uiuo: sed adhortamini uosmet ipsos per singulos dies: donec hodie cognominetur: ut non obduretur quis ex uobis fallacia peccati. Participes enim christi effecti sumus: si tamen initium substantie eius: usq; ad finem firmum retinea

mus dum dicitur. Hodie si uocem eius audieritis: nolite obdurare corda uestra: quemadmodum in illa exacerbatiõe. Quidam enim audiẽtes exacerbauerũt: sed non uniuersi: qui profecti sunt ab egypto per moysen. Quibus autem infensus est quadraginta annis. Nõ ne illis qui peccauerũt: quorum cadauera prostrata sunt in deserto? Quibus autem iurauit non introire in requiem ipsius: nisi illis q increduli fuerunt & uidemus quia non potuerunt introire propter incredulitatem. Timeamus ergo ne forte relicta policitatiõe introeũdi in requiem eius existimetur aliquis ex nobis deesse. Etenim & nobis nunciatum est: quemadmodum et illis. Sed non profuit illis sermo auditus non admixtus fidei ex his qui audierunt. Ingrediemur enim in requiem qui credidimus in dñm iesum christum. Psal.xciiij.

¶ Dominica.xxv. Lectio hieremie prophete cap.xxiii.a.

Ecce dies ueniunt dicit dominus: & suscitabo dauid germen iustum: & regnabit rex & sapiens erit: & faciet iudicium & iustitiam in terra. In diebus illis saluabitur iuda: & israel habitabit confidenter. Et hoc est nomen quod uocabunt eum dominus iustus noster. Propter hoc ecce dies ueniunt dicit dominus: & non dicent ultra uiuit domin⁹: qui eduxit filios israel de terra egypti. Sed uiuit dominus qui eduxit et adduxit semẽ domus israel de terra aquilonis: & de cunctis terris ad quas eieceram eos illuc. Et habitabunt in terra sua dicit dominus omnipotens. De.xxiij.d.

¶ Feria quarta. Pauli ad thessalo.ii.cap.i.a.

Fratres. Gratias agere debemus deo semper ꝓ uobis: ita ut dignum est. Quoniam super crescit fides uestra & abundat charitas: uniuscuiusq̃ omniũ nostrum inuicem ita nosipsi in uobis gloriemur in ecclesiis dei pro patientia uestra & fide: in omnibus persecutionibus & tribulationibus uestris: quas sustinetis in exẽplum iusti iudicii dei ut digni habeamini in regno dei: pro quo & patimini. Si tamen iustum est apud deum retribuere retributionem his q uos tribulant: & uobis qui tribulamini requiem uobiscum in reuelatione domini nostri iesu christi: de celo cum angelis uirtutis eius in flamma ignis dantis uindictam his qui non nouerunt deum: & qui non obediunt euangelio domini nostri iesu christi. Qui penas dabũt in interitu eternas: a facie domini & gloria uirtutis eius: cum uenerit glorificari in sanctis suis: & admirabilis fieri in omnibus qui crediderunt iesum christum dominum nostrum. Qui penas dabit in interitu eternas. Grece est interitũ eternum appo sitiue.

¶ Feria sexta. Beati petri apostoli.ii.cap.iii.b.

Charissimi. Nõ lateat uos quia un⁹ dies apud dominũ sicut mille ãni: & mille ãni sicut dies unus. Non tardat dñs ꝓmissa sicut

quidam existimant: sed patienter agit propter uos nolés aliquos pe-
Apoca.iii.a Dies dñi sicut fur adueniet. rire: sed oés ad penitentiam reuerti. Adueniet autem dies dñi ut fur:
in quo celi magno impetu transient. Elementa uero calore soluen-
tur. Et terra auté & ea que in ipsa sunt opera exurétur. Cum hec igi-
tur omnia dissoluenda sint: quales oportet uos esse in sanctis con-
uersationibus & pietatibus: expectantes & properantes in aduentũ
diei domini nostri iesu xpi. Per qué celi ardentes soluentur: & elemẽ
ta ignis ardore tabescét. Nouos uero celos & nouã terrã: & promis-
sa ipsius expectamus: in quibus iustitia habitat. Propter quod charis-
simi hec expectantes satagite immaculati & inuiolati apud eũ inue-
niri in pace. Et domini nostri lõganimitatem: salutẽ arbitramini.

¶ In dedicatione ecclesie. Lectio libri apoca. cap. xxi. a.

IN diebus illis. Vidi ciuitatem sanctã hierusalé nouã descéden-
tem de celo a deo paratã: sicut spõsam ornatam uiro suo & au-
diui uocem magnã de throno dicenté. Ecce tabernaculũ dei cũ ho-
minibus: & habitabit cum eis: & ipsi populus eius erunt: & ipse de' cũ
eis erit eorũ deus. Et absterget omnẽ lachrimam ab oculis eorum: &
mors ultra nõ erit: nec luctus: nec clamor: nec dolor erit ultra: quia
Esa.xli.c. prima abierũt. Et dixit qui sedebat in throno. Ecce noua facio oia.

¶ Finis.

¶ Incipiunt epistole proprie sanctorum.

¶ In uigilia sancti Andree. Lectio libri sapientie.
Ecclesiastici. Cap. xliiii. d. & .xlv. a.

Iusti retributio qualis. BEnedictio domini super caput iusti. Ideo dedit illi hereditaté: &
dimisit ei patré intribubus duodecim: & inuenit gratiã in cons-
pectu omnis carnis. Magnificauit eũ in timore inimicorũ: & in uer-
Exodi.xx.a. bis suis monstra placauit. Glorificauit illũ in cõspectu regũ. & osten-
dit illi gloriam suam. In fide & lenitate ipsius sanctũ fecit illũ: & ele-
git eum ex omni carne. Et dedit illi cor ad precepta & legem uite &
discipline: & excelsum fecit illum. Statuit ei testamentum eternũ:
& circũcinxit eum zona iustitie. Et induit eũ dñs corona glorie.

¶ In die sancti andree. Pauli ad romanos. cap. x. b.

FRatres. Corde enim creditur ad iustitiam: ore autem confessio
fit ad salutẽ. Dixit enim scriptura. Omnis qui credit in illum:
non cõfundetur. Non enim est distinctio iudei: & greci. Nã idem do
i. corin. viii. b. Non est distinctio iudei et greci. minus omnium: diues in omnibus qui inuocant illum. Omnis enĩ
quicũq; inuocauerit nomẽ domini saluus erit. Quomodo ergo in-
uocabunt in qué non crediderunt. Aut quomodo credẽt ei: qué nõ
audierũt? Quomodo auté audiét sine predicante? Quomodo uero

predicabũt: nisi mittãtur? Sicut scriptũ est. Quã speciosi pedes euangelizãtiũ pacẽ: euãgelizãtium bona. Sed nõ oẽs obediũt euãgelio. Esayas aũt dicit. Dñe qs credidit auditui nr̃o? Ergo fides ex auditu: audit⁹ aũt ꝑ uerbũ xp̃i. Sed dico. Nũquid nõ audierũt? Et quidem in omnem terrã exiuit sonus eorum: & in fines orbis terre uerba eorũ. Sed non omnes obediunt euangelio. Valla. obedierunt legendum est.

Esa. liij. b.
Naum. j. d.
Esa. liij. a.
Joan. xij. f.
Psal. xviij.

In festo Barbare uirginis. Eccle. cap. li. a.

COnfitebor tibi domĩe rex: & collaudabo te deũ saluatorẽ meũ. Cõfitebor nomini tuo: quoniam adiutor & protector factus est mihi: & liberasti corpus meũ a perditiõe: a laqueo lingue inique: & a labiis operantiũ mendacium. Et in conspectu persequẽtium factus est mihi adiutor: & liberasti me secundum multitudinem misericordie nominis tui: a rugientibus preparatis ad escam: de manibus querẽtium aĩam meã: & de multis tribulationibus q̃ circundederũt me: a pressura flãme que circundedit me: & in medio ignis non sum estuata. De altitudine uẽtris inferi: & a lingua coinquinata: & a uerbo mẽdacii. A rege iniquo: & a lĩgua iniusta. Laudabit usq; ad mortem anima mea dñm: & uita mea appropinquãs erat in inferno deorsum. circũdederũt me undiq; & nõ erat qui adiuuaret. Respiciens eram ad adiutorium hominũ: & nõ erat. Memorata sum misericordie tue dñe: & cooperationis tue que a seculo sunt. Quoniam eruis sustinentes te: & liberas eos de manu angustie domine deus noster.

Liberat deus sustinentes illum.

Sancti nicolai episcopi. Ad hebreos cap. vii. d.

FRatres. Plures facti sũt sacerdotes secũdũ legẽ. Iccirco ꝙ morte prohiberẽtur permanere. Iesus autẽ eo ꝙ maneat in eternũ: sempiternum habet sacerdotiũ. Vnde & saluare in perpetuũ potest: accedẽs per semetipsum ad deum: semper uiuens ad interpellandũ pro nobis. Talis enim decebat ut nobis esset pontifex: sanctus: innocens: & impollutus: segregatus a peccatoribus: & excelsior coelis factus. Qui non haberet necessitatem quotidie quemadmodum alii sacerdotes: prius pro suis delictis hostias offerre: deinde pro populo. Hoc enim fecit semel se offerendo dominus noster iesus christus.

Eternũ & sempiternũ. Idest significant ambo & pene idem vocabulũ sunt at grece diuersa sunt enim sempiternũ incommutabile siue intrãsgressibile siue impreuaricabile. Itẽ accedẽs ꝑ semetipsum legendum est ꝑ ipsum.

In cõceptione beate marie. Sapiẽtie prouerbio. cap. viii. c.

DOminus possedit me in initio uiarum suarum anteq̃ quicq̃ faceret a principio. Ab eterno ordinata sum: & ex antiquis ante q̃ terra fieret. Nondum erant abyssi: & ego iam cõcepta eram. Nec dum fontes aquarum eruperant. Nec dum montes graui molle cõstiterant. Ante omnes colles ego parturiebar. Adhuc terram non fecerat: & flumina & cardines orbis terre. Quando preparabat coelos aderã: quãdo certa lege & gyro uallabat abyssos: quãdo ethera

fitmabat sursum & librabat fontes aquarum. Quando circūdabat mari terminum suum: & legem ponebat aquis: ne transirent fines suos. Quando appendebat fundamenta terre: cum eo eram cuncta componens. Et delectabar per singulos dies: ludens coram eo omni tempore. Ludēs in orbe terrarum: & delitie mee esse cum filiis hominū. Nunc ergo filii audite me. Beati qui custodiūt uias meas. Audite disciplinam & estote sapientes: & nolite abiicere eam. Beat⁹ homo qui audit me: & qui uigilat ad fores meas quottidie: & obseruat ad postes ostii mei. Qui me inuenerit inueniet uitam: & hauriet salutem a domino.

¶ Leocadie uirginis. Pauli ad corinthios. ii. cap. x. d. xi. a.

FRatres. Qui gloriatur: in domino glorietur. Non enim qui se ipsum commendat: ille probatus est: sed quem deus commendat. Vtinam sustineretis modicum quid insipientie mee: sed & supportate me. Emulor enim uos dei emulatione. Despondi enim uos uni uiro: uirginem castam exhibere christo.

Utinam susti. modicum quid. ꝛc. Alia. Non legitur grece quid. hoc autem totum sic transferrem. Utinam susciperetis parumper insipientiam meam. vel vtinam susciperetis me parumper propter insipientiam meam.

¶ Eulalie uirginis. Lectio libri sapientie cap. vii. d. viii. a.

Maliciam sapientia uincit. SApiētia uincit maliciā. Attingit ergo a fine usq; ad finem fortiter: & disponit oīa suauiter. Hāc amaui: & exquisiui a iuuentute mea. Et quesiui spōsam mihi assumere: & amator fact⁹ sum forme illius. Generositatem illius glorificat: contubernium habēs dei: sed & dominus omnium dilexit eam. Doctrix enim est discipline dei.

¶ Damasi pape. Lectio sapientie. Eccle. cap. xliiii. d. & xlv. a.

ECce sacerdos magnus qui in diebus suis placuit deo: & inuētus est iustus: & in tēpore iracūdie factus est recōciliatio. Non est inuētus similis illi: qui conseruaret legē excelsi. Ideo iureiurando fecit illū dñs crescere in plebē suā. Benedictionem omniū gētium dedit illi: & testamentū suū cōfirmauit super caput eius. Cognouit eum in benedictionibus suis: cōseruauit illi misericordiā suā: & inuenit gratiam corā oculis dñi. Magnificauit illum in cōspectu regū: & dedit illi coronā glorie. Statuit illi testamētum sempiternū: & dedit illi sacerdotiū magnū: & beatificauit illū in gloria. Fūgi sacerdotio: & habere laudē in noīe ipsi⁹ & offerre illi icēsū dignū in odorē suauitatis.

¶ Lucie uirginis. Lectio sapientie. Ecclesiastici cap. li.

COnfitebor tibi domine rex & collaudabo te saluatorem meū. Require supra in festo sancte barbare. Fo. xlix.

¶ In commemoratione annunciationis beate Marie.

Lectio esaye prophete cap. vii. b.

IN diebus illis. Locutus est dominus ad achaz dicens. Pete tibi signum. Require supra feria. vi. ante natalē xpi. fo. .vi.

¶ Dnici abbatis & cōfesso. Lectio sapiētie. Ecclesia. cap. xxxix. a.

IVstus cor suum tradidit ad uigilandum diluculo ad dnm qui fecit illum: & in cōspectu altissimi deprecabitur. Aperiet os suū in oratione: & pro delictis suis deprecabitur. Si enim dns magnꝰ uoluerit spiritu intelligētie replebit illū: & ipse tanq̄ imbres mittet eloquia sapiētie sue: & in oratiōe cōfitebitur dno. Et ipse diriget consiliū eius & disciplinā: & in abscōditis suis cōsiliabit. Et ipse palā faciet disciplinā doctrine sue: & in lege testamēti dni gloriabitur. Collaudabūt multi sapiētiā eius: & usq̄ in seculū nō delebitur. Nō recedet memoria eius: & nomē eius reqretur a generatiōe in generationē.

¶ Thome apostoli. Pauli ad ephesios cap. ii. d.

FRatres. Iam non estis hospites & aduene: sed estis ciues sanctorum & domestici dei. Superedificati supra fundamētum apostolorū & prophetarū. Ipso summo angulari lapide xpo iesu: in quo ois edificatio constructa crescit in templum sanctum in domino. In quo & uos coedificamini in habitaculum dei in spiritu sancto.

¶ Sancti Isidori. Lectio libri sapientie cap. vii. a.

OPtaui. Et datus est mihi sensus. Et inuocaui: & uenit in me spiritus sapientie: & proposui illam regnis & sedibus: & diuitias nihil esse dixi in cōparatione illius. Nō cōparaui illi omnē lapidem preciosum: q̄m omne aurū in cōparatione illius arena est exigua. Et tanq̄ lutum estimabitur argentum in cōspectu illius. Super salutem & speciem dilexi illam: & proposui pro luce habere illam quoniam inextinguibile est lumen illius. Venerunt aūt mihi oīa bona pariter cum illā: & innumerabilis honesta per manus illius. Et letatus sum in oībus: quoniā antecedebat me ista sapientia: & ignorabam quoniam oīm bonorū mater est: quā sine fictione fidei didisci: & sine inuidia cōmunico bonis illius: & honestatem illius non abscondo.

Isidorus penultauit. Sapientia nihil preciosius. Oim bonorū mater est sapientia.

¶ Stephani pthomar. Lectio actuū apostoloꝝ ca. vi. b. vii. g.

IN diebus illis. Stephanus plenus gratia & fortitudine: faciebat prodigia & signa magna in populo. Surrexerunt autem quidam de synagoga que appellabatur libertinorum & cyrenentium & alexandrinorum: & eorum qui erāt a cilicia & asia disputantes cū stephano: & non poterāt resistere sapiētie & spiritui qui loquebatur. Audiētes aūt hec: dissecabātur cordibus suis: & stridebāt dētibus in eū. Cū aūt esset stephanus plenus spiritu sancto: intendēs in cęlum uidit gloriam dei & iesum stantē a dextris. Et air. Ecce uideo cœlos apertos: & filium hominis stantē a dextris uirtutis dei. Exclamantes

iiij. Reg. xxj. d. autem uoce magna cõtinuerũt aures suas: & impetũ fecerũt unanimiter i eũ. Et eiiciẽtes eũ extra ciuitatem lapidabant. Et testes deposuerunt uestimenta sua secus pedes adolescentis: qui uocabatur saulus: & lapidabãt stephanum inuocantem & dicentem. Dñe iesu accipe spiritũ meũ. Positis aũt genib⁹ clamauit uoce magna dicẽs. Dñe ne statuas illis hoc peccatum. Et cũ hoc dixisset obdormiuit in dño.

¶ In natali sancti Ioãnis euangeliste. Lectio epistole Pauli ad Ephesios cap. i. a.

Fratres. Benedictus deus & pater domini nostri iesu xp̃i: qui benedixit nos in omni benedictione spiritali in celestibus in xp̃o. Sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionẽ: ut essemus sancti & immaculati in cõspectu eius in charitate. Qui predestinauit nos in adoptionem filiorum per iesum christum in ipsum secundum ꝓpositũ uoluntatis sue. In laudẽ glorie & gratie sue: in qua gratificauit nos in dilecto filio suo in quo habemus redemptionem per sanguinem eius remissionem peccatorum secũdũ diuitias gratie eius: que superabundauit in nobis per iesum christum dominũ nostrum.

Secũdum propositũ uolũtatis sue. Grece est secũdũ beneplacitũ uolũtatis sue.

¶ Ad missam maiorẽ. Lectio libri sapientie. Ecclesia. cap. xv. a.

Qui timet dñm faciet bona: & q cõtinens est iustitie apprehendet illã: & obuiabit illi quasi mater honorificata. Cibauit illũ pane uite & intellectus: & aqua sapiẽtie salutaris potabit illum. Et firmabitur in illo & nõ flectetur: & cõtinebit illũ: & nõ confundetur: & exaltabit illũ apud proximos suos: & in medio ecclesie aperiet os eius: et implebit eum dñs spiritus sapiẽtie & intellectus: & stolã glorie induet eum. Et nomine eterno hereditabit illũ dñs deus noster.

¶ Sanctoꝝ innocentũ. Lectio libri apoca. bti ioãnis aplĩ ca. xiiii. a.

In diebus illis. Vidi supra montẽ syõ agnũ stantẽ: & cũ eo cẽtũ quadraginta quattuor milia habẽtes nomẽ eius: & nomen patris eius scriptũ in frõtibus suis. Et audiui uocẽ de celo tanq̃ uocem aquarum multarũ: & tanq̃ uocẽ tonitrui magni. Et uocẽ quã audiui sicut cytharedorum cytharizãtium in cytharis suis. Et cantabãt quasi cãticum nouũ ante sedẽ: & ãte quattuor animalia & seniores. Et nemo poterat dicere cãticum: nisi illa centum quadraginta quattuor milia: qui empti sunt de terra. Hi sunt q cũ mulieribus nõ sunt coinquinati: uirgines enim sunt. Hi sequuntur agnũ quocũq̃ ierit. Hi empti sunt ex omnibus primitie deo & agno: & in ore ipsorũ nõ est inuẽtum mendacium. Sine macula enim sunt ante thronũ dei.

¶ Thome archiepiscopi. Lectio libri sapiẽtie cap. iii. b.

Iustus si morte preoccupatus fuit: in refrigerio erit. Senectus enim uenerabilis est nõ diuturna: nec numero annorum cõpu

tata. Cani sunt autem sensus hominis: & etas senectutis uita immaculata. Placens deo: factus dilectus: & uiuens inter peccatores translatus est. Raptus est ne malicia mutaret intellectum illius: aut fictio deciperet animã illius. Consumatus in breui: expleuit tẽpora multa. Placita enim deo erat anima illius: propter hoc properauit educere illum de medio iniquitatum. quoniam gratia dei & misericordia est in sanctos illius: et respectus in electos illius. Cani sunt sensus hominis

¶ Trãslatio scti Iacobi apli. Sapie Eccli. cap. xliiii. d. &. xlv. a.

Benedictio domini super caput iusti. Ideo dedit illi hereditatẽ. Require supra in uigilia sancti andree. fo. xlviii.

¶ Siluestri pape. Lectio pauli ad Hebreos cap. vii.

Frattes. Plures facti sunt sacerdotes secũdum legem: iccirco q morte. Require supra in festo sancti nicolai. fo. xlix.

¶ Hylarii episcopi & doctoris. Lectio sapientie cap. vii.

Optaui: & datus est mihi sensus. Et inuocaui & uenit in spũs sapiẽtie. Require supra in festo sancti isidori. fo. l.

¶ Mauri abbatis. Sapiẽtie ecclsiastici cap. xiiii. d. xv. a.

Beatus uir qui in sapiẽtia morabitur: & qui in iusticia meditabitur: & in sensu cogitabit circũspectionẽ dei. Cibauit illum pane uite & intellectus: & a qua sapientie salutaris potabit illum: & firmabitur in illo & nõ flectetur & continebit illum & non confundetur: & exaltabit illum apud proximos suos: & nomine eterno heteditabit illum dominus deus noster.

¶ Marcelli pape & martyris. Sapientie. Ecclesiastici cap. xliiii.

Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis placuit deo: & inuentus est iustus: & in tempore iracundie factus est reconciliatio. Require supra in festo sancti damasi pape. fo. xlix.

¶ Anthonii abbatis. Lectio sapiẽtie ecclesiastici. cap. xlv. a.

Dilectus deo & hoibus: cuius memoria in benedictione est. Similẽ fecit illũ in gloria sanctorum & magnificauit eum in timore inimicorum: & in uerbis suis monstra placauit. Glorificauit eum in conspectu regum: & iussit illi stare cotam populo suo: & ostẽdit illi gloriam suam. In fide & lenitate ipsius sanctum fecit illum: et elegit eum ex omni carne. Audiuit enim uocẽ ipsius & induxit illum in nube: & dedit illi cor ad precepta: & legem uite & discipline.

¶ Prisce uirginis & martyris. Lectio sapientie cap. viii.

Sapientia uincit maliciam: attingit ergo a fine usq; ad finem fortiter & disposuit omnia suauiter. Require supra in festo sancte eulalie. fo. xlix.

¶ Fabiani & sebastiani martyrũ. Pauli ad hebreos cap. xi. f.

FRatres. Sancti per fidem uicerunt regna: operati sunt iustitiā: adepti sunt repromissiones. Obturauerunt ora leonū: extinxerunt impetum ignis: effugauerunt aciē gladii. Conualerunt de infirmitate: fortes facti sunt in bello. Castra uerterūt exterorū: acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos. Alii aūt distenti sunt: non suscipientes redemptionem: ut meliorem inuenirēt resurrectionem. Alii uero ludibria & uerba experti: insuper et uincula et carceres. Lapidati sunt: secti sunt: tentati sunt: in occisione gladii mortui sunt: circuierunt in melotis & in pellibus captinis. Egentes: angustiati: afflicti: quibus dignus non erat mūdus. In solitudinibus errātes: & in montibus: & in spelūcis: & in cauernis terre. Et hi omnes testimonio fidei probati inuenti sunt. In christo iesu domino nostro.

¶ Agnetis uirginis & martyris. Pauli ad corinthios.ii.cap.x.

FRatres. Qui gloriatur in domino glorietur. Require. supra in festo sancte leocadie. fo. xlix.

¶ Vincētii martyris. Pauli ad thimotheū.ii.cap.ii.b.&.iii.c.

Uerbū dei nō est alligatū. CHarissime. Memor esto dñm nostrum iesum xpm resurrexisse a mortuis ex semine dauid secundū euangelium meū: in quo laboro usq ad uincula: quasi male operās. Sed uerbū dei nō est alligatum. Ideo oīa substineo ꝑpter electos: ut et ipsi salutē cōsequātur: q est in xpo iesu cū gloria celesti. Tu aūt assecutus es meā doctrinā: institutionē: propositū: fidē: lōganimitatē: dilectionē: patientiā: psecutiones: passiones: q̄lia mihi facta sunt antiochie: yconi: listris. Quales psecutiones substinui: & ex omnibus me eripuit dñs. Et omnes q uolunt pie uiuere in christo iesu persecutionem patientur.

¶ Illefonsi episcopi. Lectio libri sapientie cap.vii.

OPtaui. & datus est mihi sensus. Et inuocaui & uenit in me spiritus sapiētie. Require supra in festo scti isidori. fo. l.

¶ Babile & trium puerorum. Sapientie cap.iii.a.

IVstorum anime in manu dei sunt: & nō tanget illos tormentū malicie. Visi sunt oculis insipiētium mori: & extimata est afflictio exitus illoꝝ. Et ab itinere iusto abierunt in exterminiū. Et quod a nobis est inter exterminii illi aūt sunt in pace. Et si corā hominibus tormēta passi sunt spes illorū immortalitate plena est. In paucis uexati: in multis bene disponētur. Q̄m deus tētauit eos & inuenit illos dignos se. Tanq̄ aurū in fornace probauit illos: & quasi holocausti hostiam accepit eos: & in tēpore erit respectus illorum. Fulgebunt iusti: & tanq̄ scintille in arūdineto discurrent. Iudicabunt nationes: et dominabūtur populis: & regnabit dñs illorum in perpetuum.

Tanq̄ aurum in fornace probantur in tribulationibus electi dei.

¶ Conuersio sancti pauli. Actuum apostolorum. cap.ix.a.

IN diebus illis. Saulus adhuc spirans minarũ & cedis in discipulos dñi: accessit ad principẽ sacerdotũ: & petiit ab eo ep̃las in damascũ ad synagogas ut si quos inuenisset huius uie uiros ac mulieres uinctos perduceret hierusalẽ. Et cũ iter faceret: cõtigit ut appropinquaret damasco. Et subito circũfulsit eũ lux de celo: & cadens in terrã audiuit uocẽ dicẽtẽ sibi. Saule saule quid me psequeris? Qui dixit. Quis es dñe? Et ille. Ego sum iesus quẽ tu psequeris. Durũ est tibi cõtra stimulũ calcitrare. Et tremẽs ac stupẽs dixit. Dñe qd me uis facere? Et dñs ad eũ. Surge & ingredere ciuitatem: & ibi dicetur tibi quid te oporteat facere. Viri aũt illi q comitabãtur cũ eo: stabant stupefacti: audiẽtes quidẽ uocẽ: neminẽ aũt uidẽtes. Surrexit aũt saulus de terra: apertisq; oculis nihil uidebat. Ad manus aũt illũ trahentes: introduxerũt damascũ. Et erat ibi tribus diebus nõ uidẽs: & nõ manducauit nec bibit. Erat aũt qdã discipulus damasci noie ananias. Et dixit ad illũ in uisu dñs. Anania? At ille ait. Ecce ego dñe. Et dñs ad illũ. Surge & uade in uicũ qui uocat rectus: & q̃re in domũ iude saulũ noie tarsensem. Ecce eñ orat. Et uidit uirũ ananiã noie introeũtẽ & imponentẽ sibi manus ut uisum recipiat. R̃ndit aũt ananias. Dñe audiui a multis de uiro hoc: quãta mala sc̃tis tuis fecerit in hierusalẽ. Et hic habet potestatẽ a principibus sacerdotũ: alligãdi oẽs qui inuocãt nomẽ tuũ. Dixit aũt ad eũ dñs. Vade qm̃ uas electionis mihi est iste: ut portet nomẽ meũ corã gẽtibus & regibus: & filiis israel. Ego enim ostendã illi quãta oporteat eũ pro noĩe meo pati. Et abiit ananias: & introiuit in domũ: & imponens ei manus dixit. Saule frater: dñs misit me iesus: qui apparuit tibi in uia qua ueniebas: ut uideas & implearis spũ sc̃tõ. Et cõfestim ceciderũt ab oculis eius tanq̃ squame: & uisum recepit. Et surgẽs baptizatus est. Et cũ accepisset cibũ: cõfortatus est. Fuit aũt cũ discipulis qui erãt damasci p dies aliquot. Et cõtinuo ingressus in synagogas: predicabat iesum: qm̃ hic est filius dei. Stupebãt autẽ omnes qui eum audiebãt: & dicebant. Nõne hic est qui expugnabat in hierusalẽ eos qui inuocabãt nomẽ istud? Et huc ad hoc uenit: ut uinctos illos duceret ad principes sacerdotũ. Saulus autem multo magis conualescebat: & confundebat iudeos qui habitabant damasci: affirmans quoniam hic est christus.

Itẽ ad manus aũt. &c. Durũ est verbũ trahere manibus quasi inuictũ & reluctantem nec vna tñ manu sed manibus quasi multorũ. ergo trãsferẽdũ erat manu autem illũ ducẽtes adduxerũt damascũ & nõ introduxerũt. Introduci enĩ is dicitur nonqui per iter ducitur sed qui intromittit. q. de ianua vel porta in domum vel in vrbem.

Saule saule quid &c. valla. Grece est saul saul & ratio dictat q2 sic hebraice vocabatur qua ligua dñs ad eum loquebatur. naz de progenie forsitã regis saul erat & ei domĩnus exprobabat nomen q2 sic eum iste psequebat vt saul psecutus fuerat dauid vñ xp̃o oñ̃dus. et ita appellauit euz postea ananias dicens saul frater.

Item viri aũt qui comitabãtur eum eo. nimis inculta oratio. erat enĩ dicẽdũ q̃ cũ eo iter faciebant.

Itez apertisq; oculis nihil videbat grece & neminem videbat.

ℭ Brigide uirginis. Lectio sapiẽtie Ecclesiastici capi. li. b.

DOmine deus meus: exaltasti super terram habitationem meã: & pro morte defluẽti deprecata sum. Inuocaui dñm patrẽ dñi

mei:ut non derelinquat me in die tribulationis mee: & in tempore superborum sine adiutorio. Laudabo nomen tuum assidue: & collaudabo illud in confessiõe:& exaudita est oratio mea. Liberasti me de perditione:& eripuisti me de tempore iniquo. Propterea confitebor:& laudem dicam nomini tuo domine deus noster.

Ignatii epi & marty. Lectio sapiẽtie ecclesiastici. cap. xxxi. a.

Beatus uir qui inuentus est sine macula:& qui post aurũ nõ abiit nec sperauit in pecunie thesauris. Quis est hic & laudabimus eũ? Fecit enim mirabilia in uita sua. Qui probatus est in illo: & perfectus inuetus est:& erit illi gloria eterna. Qui potuit trãsgredi & nõ est trãsgressus:& facere mala & non fecit. Ideo stabilita sunt bona ip sius in dño:& elemosynas illius enarrabit omnis ecclesia sanctorũ.

Purificatio beate marie. Lectio malachie prophete cap. iii. a.

Marci.i.a. Luce.vii.d. Ec dicit dñs deus. Ecce ego mitto angelũ meum:& preparabit uiam ante faciẽ tuam. Et statim ueniet ad templũ sanctũ suum dominator quem uos queritis:& angelus testamenti quem uos uultis. Ecce uenit dicit dominus exercituũ. Et quis poterit cogitare diẽ aduentus eius? Et quis stabit ad uidendum eum? Ipse enim quasi ignis conflans:& quasi herba fulonum. Et sedebit conflans:& emundans argentum:& purgabit filios leui:& conflabit eos quasi aurum & quasi argentum:& erunt domino offerentes sacrificia in iusticia. Et placebit domino sacrificium iuda & hierusalem: sicut dies seculi & sicut anni antiqui. Dicit dominus omnipotens.

In cathedra sancti petri. Lectio beati petri apostoli. i. cap. i. a.

Petrus apostolus iesu christi: electis aduenis dispersionis: ponti galatie: capadocie: asie: & bithinie secundum prescientiam dei patris in sanctificatione spiritus: in obedientiam & aspersionem sanguinis iesu christi: gratia uobis & pax multiplicetur. Benedict⁹ deus & pater domini nostri iesu christi: qui secũdum magnam misericordiam suam regenerauit nos in spem uite eterne per resurrectionẽ iesu christi ex mortuis in hereditatem incorruptibilem & incontaminatam:& immarcessibilẽ conseruatam in celis: in uobis qui in uirtute dei custodimini per fidem: in salutem paratam reuelari in tempore nouissimo. In quo exultabitis modicum nunc si oportet cõtristari in uariis tẽtationibus: ut probatio uestre fidei multo preciosior sit auro quod per ignem probatur: inueniatur in laudem & gloriam & honorem & reuelationem iesu christi domini nostri.

Sancte helene. Lectio sapientie prouerbiorum cap. xxxi. b.

Helena ante penultacuit. Vlierem fortem quis inueniet? Procul & de ultimis finib⁹ precium eius. Confidit in ea cor uiri sui:& spoliis non indigebit.

Reddet ei bonum & non malum omnibus diebus uite sue. Quesiuit lanam & linum: & operata est consilio manuum suarum. Facta est quasi nauis institoris: de longe portās panem suum. De nocte surrexit: deditq; predam domesticis suis: & cibaria ancillis suis. Considerauit agrum et emit eum de fructu manuum suarum plātauit uineam. Accinxit fortitudine lumbos suos: & roborauit brachium suum. Gustauit & uidit quoniam bona est negociatio eius. Non extinguetur in nocte lucerna eius. Manum suam misit ad fortia: & digiti eius apprehenderunt fusum. Manum suam aperuit inopi: & palmas suas extendit ad pauperem. Non timebit domui sue a frigoribus niuis: omnes enim domestici eius uestiti sunt duplicibus. Strangulatā uestem fecit sibi: byssus & purpura indumētum eius. Nobilis in portis uir eius quando sederit cum senatoribus terre. Sindonem fecit & uendidit & cingulum tradidit chananeo. Fortitudo & decor indumentum eius: et ridebit in die nouissimo. Os suum aperuit sapientie & lex clementie in lingua eius. Considerauit semitas domus sue: & panem ociosa non comedit. Surrexerunt filii eius & beatissimā predicauerunt: & uir eius laudauit eam. Multe filie congregauerunt diuitias: tu supergressa es uniuersas. Fallax gratia: & uana est pulchritudo. Mulier timens deum ipsa laudabitur. Date ei de fructu manuum suarum: & laudent eam in portis opera eius.

¶ Gregorii pape. Lectio sapientie ecclesiastici cap. xlvii. b.

Dedit dominus cōfessionē sancto suo: & excelso in uerbo glorie. De omni corde suo laudauit dūm & dilexit deum qui fecit illū: & dedit illi cōtra inimicos potestatē. Et stare fecit cātores cōtra altare: et in sono eorū dulces fecit modos. Et dedit in celebrationibus decus: & ornauit tēpora usq; ad consumationē uite. Christus purgauit peccata ipsius: & exaltauit in eternum cornu eius. Sapientia laudauit animam suā: et in domino honorificabitur & in medio populi sui gloriabitur: & in plenitudine scā admirabitur. Et in multitudine electorum habebit laudē: & inter benedictos benedicetur.

¶ Gabrielis archangeli. Lectio danielis prophete cap. ix. f.

Ecce uir gabriel quem uiderā in uisione a principio cito uolans tetigit me: in tempore sacrificii uespertini et docuit me: & locutus est mihi: dixitq; daniel. Nunc egressus sum ut docerem te: & intelligeres. Ab exordio precum tuarum egressus est sermo. Ego autem ueni ut indicarem tibi: quia uir desideriorum es. Tu uero animaduerte sermonē: & intellige uisionem. Septuaginta hebdomade abreuiate sunt super populum tuum: & super urbem sanctam tuam ut consumatur preuaricatio: & finem accipiat peccatum: & de

leatur iniquitas: & adducatur iusticia sempiterna: & impleatur ui/sio & prophetia eorum: et ungatur sanctus sanctorum.

¶ Georgii martyris. Lectio sapientie prouerbiorum ca. x. d. & xi. a.

Expectatio iustorum leticia: spes autem impiorum peribit. Fortitudo simplicis uia dñi: & pauor his qui operatur malum. Iustus in eternum non commouebitur: impii autem non habitabunt in terra. Os iusti parturit sapientiam: & lingua prauorum peribit. Labia iustorum considerant placita: os autem impiorum peruersa. Simplicitas iustorum diriget eos: et supplantatio peruersorum uastabit illos. Iusticia rectorum liberabit illos: & in insidiis suis capientur iniqui. Iustus de angustia liberatus est & tradetur impius pro eo. Simulator ore decipit amicum suum: iusti liberantur scientia. In bonis iustorum exal/tabitur ciuitas: & in perditione impiorum erit laudatio. In benedi/ctione iustorum exaltabitur ciuitas.

Iusti simplicitate dirigetur iusti vero supplantatione sua peribit. Exaltabitur ciuitas in bonis iustorum.

¶ Marci euangeliste. Lectio ezechielis prophete cap. i. c.

Similitudo uultus quattuor animalium: facies hominis & facies leonis a dextris ipsorum quattuor. Facies autem bouis a sini/stris ipsorum quattuor. Et facies aquile desuper ipsorum quattuor. Et facies eorum & penne eorum extente desuper. Due penne singu/lorum iungebantur: et due tegebant copora eorum. Et unum quodque eorum coram facie sua ambulabat. Vbi erat impetus spiritus: illuc gradiebantur: nec reuertebantur cum ambularent. & similitudo ani/malium et aspectus eorum quasi carbonum ignis ardentium: & quasi aspectus lampadarum. Hec erat uisio discurrens in medio animali/um. Splendor ignis et de igne fulgur egrediens. Et animalia ibant & reuertebantur in similitudinem fulgoris coruscantis.

¶ Petri martyris. Lectio pauli ad timotheum. ii. cap. ii. b.

Nemo militans deo: implicat se negociis secularibus ut ei placeat cui se probauit. Nam & qui certat in agone: non coronabitur nisi legitime certauerit. Laborantem agricolam oportet primum de fructibus accipere. Intellige que dico. Dabit enim tibi deus in om/nibus intellectum. Memor esto dominum iesum christum resurre/xisse a mortuis ex semine dauid secundum euangelium meum: in quo laboro usque ad uincula quasi male operans: sed uerbum dei non est alligatum. Ideo omnia sustineo propter electos: ut & ipsi salutem consequantur: que est in christo iesu cum gloria celesti.

Non coronabitur quis nisi in agone legitime certauerit.

¶ Philippi & iacobi. Lectio sapientie cap. v. a.

Stabunt iusti in magna constantia aduersus eos qui se angustia/uerunt: & qui abstulerunt labores eorum. Videntes turbabun/tur in timore horribili: & mirabuntur in subitatione insperate salu

ris:gementes pre angustia spiritus:dicētes intra se:penitentiam agē-tes:& p angustia spūs gemētes. Hi sūt quos aliquādo habuim⁹i deri sum:& in similitudinem improperii. Nos insensati uitā illorum ex-timabamus insaniam:& finē illorum sine honore. Ecce quomodo computati sunt inter filios dei:& inter sanctos sors illorum est.

¶ Inuētio sancte crucis. Pauli ad galathas cap.v.b.&.vi.c.

FRatres. Cōfido de uobis in dño:q nihil aliud sapietis. Qui aūt cōturbat uos:portabit iudiciū:quicūq est ille. Ego aūt si circū-cisionē adhuc p̄dico:quid adhuc psecutionē patior? ergo euacuatū est scādalū crucis. Vtinā abscindant q uos cōturbāt. Quicūq eñ uo-lūt placere i carne:hi cogūt uos circūcidi:tātū ut crucis xp̄i psecutio-nē nō patiant:nec eñ q circūcidūtur legē custodiūt:sed uolunt uos circūcidi ut i carne urā glorietur. Mihi aūt absit gloriari nisi i cruce dñi nr̄i iesu xp̄i. Per quē mihi mūdus crucifixus est:& ego mundo.

Qui vos conturbāt. Ergo est qui vos cōmouēt siue de statu submouent.

In cruce xp̄i est gloriandū.

¶ Gordiani & epimachi. Lectio libri sapientie cap.x.d.

REdit deus mercedē laborū sanctoꝝ suorū:& deduxit illos in uia mirabili:& fuit illis in uelamēto diei:& in luce stellarū per noctē. Trāstulit illos p mare rubrū:& transuexit eos p aquā nimiā. Inimicos aūt illorū demersit in mare:& ab altitudine inferoꝝ dedu-xit illos. Ideo iusti tulerūt spolia impioꝝ:& decātauerūt dñe nomē sanctū tuū. Et uitricē manū tuā laudauerūt pariter dñe deus noster.

¶ Sancti yuonis. Lectio sapientie cap.x.b.

IVstū deduxit dñs p uias rectas:& ostēdit illi regnū dei:& dedit illi scientiam sanctorum. Honestauit illum in laboribus:& cō-pleuit labores illius. In fraude circūuenientiū illū affuit illi:& honestū fecit illum. Custodiuit eum ab inimicis:& a seductoribus tutauit eū:& certamen forte dedit illi ut uinceret & sciret qm̄ oim potentior est sapiētia. Hec uēditū iustū nō dereliquit:sed a peccatoribus liberauit eum. Descenditq cum illo in foueam:& in uinculis non dereliquit eum donec afferret illi regni sceptrū & potentiam aduersus eos qui eum deprimebant:& mendaces ostendit qui maculauerūt illum:et dedit illi claritatem eternam dominus deus noster.

Gen.xxxvi.b.

¶ Nichomedis & reueriani. Lectio ad corinthios.i.cap.iiii.c.

FRatres. Spectaculū facti sumus mūdo & angelis & hominibus. Nos stulti propter xp̄m:uos autē prudentes in xp̄o. Nos infir-mi:uos autem fortes. Vos nobiles:nos autē ignobiles. Vsq in hanc horā & esurimus & sitimus & nudi sumus:& colaphis cedimur:& in stabiles sumus:& laboramus operantes manibus nostris. Maledici-mur & benedicimus. Persecutionē patimur:& sustinemur. Blasphe-mamur & obsecramus. Tanq̄ purgamēta huius mūdi facti sumus

Facti sumus oium pipsema Valla. Miror cur hoc nomē nō trāsfert interpres si minus p vnū vocabulum certe p plura: nō enī nomen est qd p latino acceptū sit hoc est

cuiꝰ significatio apta sit cū ꝑsertim scribi latine non possit ac ne ꝓnūciari q̃dez sorte suo accentu. ego aūt sic dixissem. facti sumus oim puluis vestigiorū.

omnium peripsema: usq; adhuc. Non ut cōfundam uos hęc scribo: sed ut filios meos charissimos moneo in xp̄o iesu dn̄o nostro.

¶ Marcellini & petri martyrum. Apocalipsis cap. vii. d.

IN diebus illis. Respōdens unus de senioribus dixit mihi. Beati qui amicti sunt stolis albis. Qui sunt: & unde uenerūt? Et dixit illi. Dn̄e mi tu scis. Et dixit mihi. Hi sunt qui uenerunt de magna tribulatione & lauerunt stollas suas: & dealbauerunt eas in sanguine agni. Ideo sunt ante thronum dei: & seruiūt ei die ac nocte in tēplo eius. Et qui sedet in throno: habitabit super eos. Nō esurient: nec sitient amplius: nec cadet super eos sol nec ullus ęstus. Quoniā agnꝰ qui in medio throni est reget eos: & deducet eos ad uitę fontes aquarum. Et absterget deus omnem lachrymam ab oculis eorum.

¶ Cyrici & iulite. Lectio sapientię cap. v. c.

IVsti autem in perpetuum uiuent: & apud dn̄m est merces eorū: & cogitatio illorum apud altissimum. Ideo accipient regnum decoris: & diadema speciei de manu domini: quoniam dextera sua teget eos: & brachio sancto suo defendet illos. Accipient armaturā zeli illius: & armabit creaturam ad ultionem inimicorum. Induent pro thorace iusticiam: & accipient pro galea iudicium certum. Sument autem scutum inexpugnabile equitatem: ibūt directę promissiones. Et ad certum locum deducet illos dominus deus noster.

¶ Geruasii & prothasii. Lectio ad romanos cap. viii. f.

FRatres. Scimus q̃m diligētibꝰ deū oīa cooperātur in bonū: his qui secundū propositū uocati sunt sc̄ti. Nā quos ꝑsciuit & ꝑdestinauit conformes fieri imagini filii sui: ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Quos autē ꝑdestinauit: hos & uocauit. Et quos uocauit: hos & iustificauit. Quos aūt iustificauit illos: & magnificauit. Quid ergo dicemus ad hęc? Si deus pro nobis: quis cōtra nos? Qui etiā ꝓprio filio suo nō pepercit: sed ꝓ nobis oībus tradidit illū. Quomodo nō etiā cum illo oīa nobis donauit. Quis accusabit aduersus

Quomō non etiā cū illo oīa nobis dōauit Val. Nonduz dōauit nobis oīa deus. ideo ꝙ legenduz est donauit vt est grece.

electos dei? Deus qui iustificat. Quis est qui cōdēnet? Xp̄s iesus qui mortuus est: immo & q̄ resurrexit: qui est ad dexterā dei: qui etiā interpellat ꝓ nobis. Quis ergo nos separabit a charitate xp̄i? Tribulatio: an angustia: an persecutio: an fames: an nuditas: an periculū: an gladius? Sicut scriptū est. Quia ꝓpter te mortificamur tota die: estimati sumus sicut oues occisionis. Sed in his oībus superamus ꝓpter

Psal. xliii.

eū qui dilexit nos. Certus sum enī quia nec mors: nec uita: nec angeli: nec principatus: nec potestates: nec uirtutes: nec instātia: nec futura: nec fortitudo: nec altitudo: nec profundū: nec creatura alia poterit nos separare a charitate dei. Quę est in christo iesu dn̄o nostro.

¶ In uigilia sancti ioannis baptiste. Hieremie pphete cap.i.b.

IN diebus illis. Factum est uerbum domini ad me dicēs. Priusq̃ te formarem in utero noui te: & anteq̃ exires de uulua sanctificaui te: & prophetā in gentibus dedi te: & dixi. a. a. a. domine deus. Ecce nescio loqui quia puer ego sum. Et dixit dominus ad me. Noli dicere quia puer ego sum: quoniā ad oīa que mittam te ibis: & uniuersa que mandauero tibi loqueris. Ne timeas a facie eorū quia ego tecū sum & eruam te dicit dominus. Et misit dñs manum suam: & tetigit os meum. Et dixit dñs ad me. Ecce dedi uerba mea in ore tuo Ecce cōstitui te super gentes & super regna: ut euellas & destruas: & disperdas: & dissipes: & edifices: & plantes. Dicit dominus omps. Hiere.xiij.b.

¶ In die scti ioannis baptiste. Esaye pphete cap.xli.g.&.xlii.a.

HEc dicit dominus deus. Primus ad syō dicet: ecce adsum: & hierusalem: euāgelistam dabo. Ecce seruus meus suscipiam eum electus meus complacuit sibi in eo anima mea. Dedi spiritum meū super eum: iudicium gentibus proferet. Non clamabit nec accipiet personam: nec auditur foris uox eius. Calamum quassatum nō conteret & lignum fumigans non extinguet. In ueritate educet iudiciū: non erit tristis nec turbulentus: donec ponat in terra iudicium: & legem eius insule expectabunt. Ego creans celos & extendens eos firmans terram & que germinantur ex ea: dans flatum populo qui est super eam. & spiritum calcantibus eam. Ego dominus uocaui te in iusticiam: & apprehendit manum tuam. Et seruaui te: & dedi te in fedus populi in lucem gentium: ut aperires oculos cecorum & educeres de conclusione uinctum de domo carceris sedentes in tenebris. Ego dominus: hoc est nomē meū. Gloriā meā alteri nō dabo & laudē meā sculptilib⁹: q̃ prima fuerunt ecce uenerūt noua quoq̃ ego annuncio: anteq̃ oriantur audita uobis faciā. Dicit dñs omnipotens. Matth.xij.b. Esa.xlix.b.

¶ Ad missam maiorem. Lectio esaye prophete cap.xlix.a.

HEc dicit dominus deus. Audite insule & attendite populi de lōge. Dñs ab utero uocauit me: de uētre matris mee recordatus est nois mei. Et posuit os meum quasi gladiū acutū: in umbra man⁹ sue protexit me. Et posuit me sicut sagittā electā. In pharetra sua abscōdit me & dixit mihi. Seru⁹ meus es tu israel: quia in te glorabor. Et nūc hec dicit dñs. Formās me ex utero seruū sibi. Dedi te in lucē gētium: ut sit laus mea usq̃ ad extremū terre. Reges uidebūt & consurgēt principes & adorabūt dñm deū tuū: & factū israel q̃ te elegit. Esa.xlij.b Actuū.xiij.b. Psal.ij.

¶ Ioannis & pauli. Lectio pauli ad romanos cap.viii.g.

FRatres. Quis nos separabit a charitate dei? Tribulatio: an angustia: an persecutio: an fames: an nuditas: an periculum: an Psal.xliij.

gladi⁹? Sicut scriptũ est. Quia propter te mortificamur tota die: estimati sumus sicut oues occisionis. Sed in his oĩbus superamus ꝑpter eũ qui dilexit nos. Certus sum enĩ quia nec mors: nec uita: nec angeli: nec principatus: nec potestates: nec uirtutes: nec instãtia: nec futura: nec fortitudo: nec altitudo: nec ꝓfundũ: nec creatura aliqua poterit nos separare a charitate dei. Que est in xp̃o iesu dñ̃o nostro.

¶ In uigilia petri & pauli. Lectio actuũ apl̃orũ cap̃. iii. a.

IN diebus illis. Petrus & ioannes ascendebant in templũ ad horam orationis nonam. Et quidam uir qui erat claudus ex utero matris sue baiulabatur: quem ponebant cotidie ad portam templi q̃ dicitur speciosa: ut peteret elemosynam ab introeuntibus in tẽplũ. Is cũ uidisset petrum & ioannem incipientes introire in templũ: rogabat ut elemosynã acciperet. Intuẽs autem in eum petrus cũ ioanne dixit. Respice in nos. At ille intẽdebat in eos: sperãs se aliquid accepturũ ab eis. Petrus aũt dixit. Argẽtum & aurũ nõ est mihi: quod aũt habeo hoc tibi do. In noĩe iesu xp̃i nazareni surge & ambula. Et apprehensa manu eius dextera alleuauit eum & protinus consolidate sunt bases eius & plante: & exiliẽs stetit & ambulabat. Et intrauit cũ illis in tẽplum: ambulãs & exiliens & laudãs deum. Et uidit oĩs populus eũ ambulantẽ & laudantẽ deum. Cognoscebãt autẽ illũ: q̃m ipse erat qui ad elemosynã sedebat ad speciosam portã templi. Et repleti sunt omnes stupore & extasi: in eo quod contingerat illi.

Ambulans & exiliens & laudãs deũ. Ual. In hoc scd̃o legendum est saliens: non exiliens: semel enĩ exiliuit eũ sanus factus ẽ: postea vero identidẽ saliuit atq; saltauit.

¶ In die Petri & pauli. Lectio actuũ apostolorũ cap̃. xii. a

IN diebus illis. Misit herodes rex magnus: ut affligeret quosdã de ecclesia. Occidit autem iacobum fratrẽ ioannis gladio: uidens autem quia placeret iudeis apposuit ut apprehenderet & petrũ. Erat autem dies azimorum. Quem cum apprehẽdisset misit in carcerem: tradensq; quattuor quaternionibus militũ ad custodiẽdum: uolens post pascha producere eum populo. Et petrus quidem seruabatur in carcere. Oratio autem fiebat sine intermissione ab ecclesia ad deum pro eo. Cum autẽ producturus esset eum herodes: in ipsa nocte erat petrus dormiens inter duos milites uinctus cathenis duabus. Et custodes ante ostium custodiebant carcerem. Et ecce angelus domini astitit: & lumen refulsit in habitaculo carceris. Percussoq; latere petri: excitauit eum dicens. Surge uelociter. Et continuo ceciderunt cathene de manibus eius. Dixit autẽ angelus ad eum. Precingere & calcia te caligas tuas. Et fecit sic. Et dixit illi. Circũda tibi uestimentum tuum: & sequere me. Et exiẽs sequebatur eum. Et nesciebat quia uerum esset quod fiebat per angelum. Extimabat autẽ se uisum uidere. Transeuntes autem primam & secundam custodiã

uenerunt ad portam ferream que ducit ad ciuitatem: que ultro aperta est eis. Et exeuntes processerunt uicum unum: & cõtinuo discessit angelus ab eo. Et petrus ad se reuersus dixit. Nũc scio uere: quia misit dominus angelum suum: & eripuit me de manu herodis: & de oi expectatione plebis iudeorum.

¶ Pauli apostoli. Lectio pauli ad galathas cap.i.b.

FRatres notum uobis facio euangelium: quod euãgelizatũ est a me quia nõ est secundũ hoiem: nec ego ab hoie accepi illud: nec didici: sed p reuelationẽ iesu xpi. Audistis eñ conuersionẽ meã aliquãdo in iudaismo: qm supra modũ persequebar ecclesiã dei: & expugnabã illã: & proficiebã in iudaismo supra multos coetaneos meos in genere meo: abundantius emulator existẽs paternarũ mearum traditionum. Cũ aũt placuit ei qui me segregauit ex utero matris mee: & uocauit per gratiã suã: ut reuelaret filiũ suũ in me: ut euãgelizarẽ illum in gentibus: cõtinuo nõ acquieui carni & sanguini: nec ueni hierosolymã ad antecessores meos aplos: sed abii in arabiã & iterũ reuersus sum damascũ. Deinde post annos tres ueni hierosolymã uidere petrũ: & mãsi apud eũ diebus quindecim. Aliũ aũt apostolorũ uidi neminẽ: nisi iacobũ fratrẽ dñi. Que aũt scribo uobis: ecce corã deo quia nõ mẽtior. Deinde ueni ĩ partes syrie & cilicie. Erã aũt ignotus facie ecclesiis iudee: que erãt in xpo. Tãtũ aũt auditum habebant: qm qui psequebat nos aliquãdo: nunc euãgelizat fidem quã aliquãdo expugnabat. Et in me clarificabant dñm iesum xpm.

Persequebar ecclesiã dei: & expugnabãt illã. Gal. Contumelia fit deo cui9 ecclia oportet expugnari: ergo oppugnabã non eñ expugnabat .i. oppugnando capiebat.

Item nec veni hiero. Grece est nec redii hiero. ad eos q fuerãt ante me apostoli.

Itẽ tantũ aũt auditum habebãt. Melius esset tantũ audierã. Grece namq est tantum aũt audientes fuerunt.

¶ In octauo die scti ioannis. Pauli ad epheseos cap.iiii.b.

FRatres. Vnicuiq nostrũ data est gratia secũdũ mẽsurã: donationis xpi. Propter quod dicit. Ascendens in altum captiuam. Require supra in uigilia ascensionis. fo. xxx.

¶ In die uisitationis beate Marie. Lectio iudith cap.xv.c.

BEnedixerunt illã oẽs una uoce dicẽtes: tu gloria hierusalẽ: tu leticia israel: tu honorificiẽtia populi nostri: quia fecisti uiriliter: & confortatũ est cor tuũ: eo q castitatem amaueris. Ideo q manus domini confortauit te: et eris benedicta in eternum.

¶ In octauo die petri & pauli. Sapie ecclesiastici cap.xliiii.b.

HI sũt uiri misericordie quoɀ iustitie obliuionẽ nõ acceperũt. cũ semine eoɀ permanẽt bona: hereditas sancta nepotes eorũ. Et in testamẽtis stetit semẽ eoɀ: & filii eoɀ propter eos usq in eternum manẽt. Generatio eorum & gloria eorũ non derelinquetur. Corpora eorũ in pace sepulta sunt: & noia eorũ uiuẽt in secula. Sapiẽtiam eorũ narrẽt populi & laudẽ eorũ pronũciet ois ecclesia sanctorum.

¶ Apolinaris martyris. Ad timotheum.i.cap.ii.b.&.iii.e.

Charissime. Memor esto dñm nostrũ iesum christũ resurrexisse a mortuis. Require supra in festo scti uincẽti. fo. li.

¶ Germani episcopi & cõfessoris. Ad timotheum.ii.ca.iiii.a.

Charissime. Testificor corã deo & xpo iesu qui iudicatur⁹ est ui uos & mortuos: & per aduẽtũ ipsius & regnũ eius. Predica uerbũ: insta opportune: in opportune argue. Obsecra. increpa in omni patientia & doctrina. Erit eñi tẽpus cũ sanã doctrinã nõ sustinebũt: sed ad sua desideria coaceruabũt sibi magistros prurientes auribus: & a ueritate quidẽ auditum auertent: ad fabulas autẽ cõuertentur. Tu uero uigila: in oĩbus labora: opus fac euãgeliste: ministerium tuum imple: sobrius esto. Ego eñi iã delibor: & tẽpus mee resolutionis instat. Bonum certamẽ certaui: cursum cõsumaui: fidẽ seruaui. In reliquo reposita est mihi corona iusticie quã reddet mihi dñs in illa die iustus iudex. Nõ solũ aũt mihi: sed & his q diligũt aduẽtum eius.

In oĩbus labora. Ualla. Fere grece est tolera siue vt ad verbũ trãsferam mala tolera. Item sobrius esto. nõ est grece textus iste.

¶ Stephani prothomartyris. Lectio ad hebreos cap.xiii.b.

Fratres. Doctrinis uariis & peregrinis nolite abduci. Optimũ est eñi gratia stabilire corã nõ escis que nõ profuerũt ambulãtibus in eis. Habemus eñi altare de quo edere nõ habẽt potestatem qui tabernaculo deseruiunt. Quorum eñi animalium infertur sanguis pro peccato in sancta per põtificẽ: horũ corpora cremãtur extra castra. Propter quod & iesus ut sctificaret p suũ sãguinẽ populũ: extra portã passus est. Exeamus igitur ad eũ extra castra: improperiũ ei⁹ portantes. Nõ eñi habemus hic manentẽ ciuitatẽ: sed futurã inqrimus. Per ipsum ergo offeramus hostiam laudis semp deo: idest fructum labiorũ confitẽtium nomini eius. Beneficẽtie autẽ & communionis nolite obliuisci. Talibus enim hostiis promeretur deus.

Ciuitatem manentẽ non habẽt in hoc mũdo fideles xpi.

¶ Marie de niuibus. Lectio sapie. Ecclesiastici cap.xxiiii.b.

Ab initio & ante secula creata sum: & usq ad futurũ seculũ nõ desinã: & in habitatione sctã corã ipso ministraui. Et sic in syõ firmata sum & in ciuitate sanctificata similiter requieui: & i hierusalẽ potestas mea. Et radicaui in populo honorificato: & in partes dei mei hereditas illius. Et in plenitudine sanctorum detentio mea.

¶ Transfiguratio domini. Lectio petri apostoli.ii.cap.i.c.

Fratres. Dabo autẽ operã & frequenter habere uos post obitũ meũ: ut horum omnium memoriam faciatis. Nõ enim indoctas fabulas secuti notã fecimus uobis dñi nostri iesu christi uirtutẽ & prescientiã: sed speculatores facti illius magnitudinis. Accipiens enim a deo patre honorẽ & gloriã. Voce delapsa ad eũ huiusmodi a magnifica gloria. Hic est filius meus dilect⁹: in quo mihi cõplacui

Dabo aũt operã ꝛ freqnter. Grece non est. frequẽter sed semper. Matth.iij.d.

ipsum audire. Et hanc uocem nos audiuimus de celo allatam: cum essemus cũ ipso in mõte sancto. Et habemus firmiorem propheticũ sermonẽ: cui benefacitis attendentes: quasi lucerne lucenti in caliginoso loco donec dies illucescat: & lucifer oriatur in cordib⁹ uestris.

¶ Ciriaci largi & smaragdi. Pauli ad hebreos cap. x. f.

FRatres. Rememoramini pristinos dies: in qb⁹ illuminati magnũ certamẽ sustinuistis passionũ. Et in altero quidẽ opprobriis & tribulationibus spectaculũ facti: in altero autẽ socii taliter conuersantiũ effecti. Nã uinctis cõpassi estis: & rapinã bonoꝝ uestroꝝ cum gaudio suscepistis: cognoscẽtes uos habere meliorẽ & manentẽ substãtiam. Nolite itaq amittere confidentiã uestrã que magnã habet remunerationẽ. Patiẽtia enim uobis necessaria est: ut uoluntatẽ dei facientes: reportetis promissionẽ. Adhuc enim modicũ aliquãtulũ q uenturus est ueniet: & non tardabit. Iustus autem meus ex fide uiuit.

Et in altero quidẽ opprobriis. &c. Vall. Pro bis in altero a pertius transferretur bis tum. Item spectaculũ facti. Grę. dicitur theatro expositi. i. theatrizati.

Item nam & vinctis compassi &c. Hic locus precipue probat hanc epistolam esse pauli cum dicat compassi estis vinculis meis non vinctis.
Item iustus autem ex fide viuit. legendum est viuet in fide.

¶ Sãcti laurentii. Ad corinthios. ii. cap. ix. b.

FRatres. Qui parce seminat: parce & metet: & q seminat in benedictionibus: de benedictionibus et metet. Vnusquisq; prout destinauit in corde suo: nõ ex tristicia aut ex necessitate. Hilarẽ autẽ datorem diligit deus. Potens est enim deus omnẽ gratiã abũdare facere in nobis: ut in omnibus semp omnẽ sufficiẽtiam habẽtes: abundetis in omne opus bonũ: sicut scriptũ est. Dispersit dedit pauperib⁹: iusticia eius manet in seculum seculi. Qui autẽ administrat semẽ seminanti: & panem ad manducandum prestabit. Et multiplicabit semen uestrum. Et augebit incrementa frugum iusticie uestre.

Hilaris et hoc re: siue hilarus penultimã corripit.
Psal. cxi.

¶ In uigilia assumptionis beate Marie. Lectio sapientie. Ecclesiastici cap. xxiiii. c.

EGo quasi uitis fructificaui suauitatem odoris & flores mei fructus honoris & honestatis. Ego mater pulchre dilectionis & timoris & magnitudinis & sancte spei. In me omnis gratia uie & ueritatis: in me omnis spes uite & uirtute. Transite ad me omnes qui concupiscitis me: & a generationibus meis adimplemini. Spiritus enim meus sup mel dulcis: & hereditas mea sup mel & fauũ. Memoria mea in generatiõe seculorũ. Qui edũt me adhuc esurient: & qui bibunt me adhuc sitiẽt. Qui audit me nõ cõfundetur: & qui operantur in me nõ peccabũt. Qui elucidant me uitam eternam habebunt.

¶ In die. Lectio libri sapientie. Ecclesia. cap. xxiiii. a.

IN omnibus requiem quesiui: & in hereditate domini morabor. Tũc precepit & dixit mihi creator omnium & qui creauit me:

requieuit in tabernaculo meo. Et dixit mihi. In iacob inhabita: & in israel hereditare: & in electis meis mitte radices. Ab initio & ante secula creata sum: & usq; ad futurū seculū nō desinā: & in habitatione sctā corā ipso ministraui. Et sic in syon firmata sum & in ciuitate santificata similiter requieui: & in hierusalē potestas mea. Et radicaui in populo honorificato: & in partes dei mei hereditas illi⁹: & in plenitudine sanctoꝝ detētio mea. Quasi cedrus exaltata sū in libano: & quasi cypressus in mōte syō. Quasi palma exaltata sum in cades: & q̄si plātatio rose i hierico. Quasi oliua speciosa in cāpis: & quasi platanus exaltata sū iuxta aq̄s. In plateis sicut cynamomū & balsamum aromatizās odorē dedi. Quasi mirrha electa dedi suauitatē odoris.

¶ Decollatio sancti Ioannis. Ad hebreos cap. ix. g.

Fratres. Sancti ludibria & uerbera experti: insuper & uincula & carceres: lapidati sūt. Reqūre supra in festo fabiani & seba. f. li.

¶ Natiuitas sancte Marie. Lectio sapie. puerbio. cap. viii. c.

Dominus possedit me ab initio uiarū suarū: anteq̄ quicq̄ faceret a principio. Require supra in cōceptio. btē marie. fo. xlix.

¶ Exaltatio sancte crucis. Pauli ad philippēses cap. ii. a.

Christus factus est pro nobis obediēs usq; ad mortē: mortē autē crucis. Propter quod et deus exaltauit illum: & donauit illi nomē: quod est super omne nomē: ut in nomine iesu omne genu flectatur celestium terrestrium: & infernorum. Et omnis lingua confitea tur quia dominus noster iesus christus in gloria est dei patris.

¶ Sancti matthei. Ezechielis prophete cap. i. c.

Similitudo uultus quattuor animalium: facies hois & facies leonis. Require supra in festo sancti marci. Fo. liii.

¶ Michaelis archāgeli. Lectio apoca. Ioannis apl̄i cap. i. a.

In diebus illis. Significauit deus que oporter fieri cito: loquens per angelū suū seruo suo ioanni: qui testimoniū perhibuit uerbo dei: & testimoniū iesu xp̄i quecūq; uidit. Beatus qui legit & q audit uerba prophetie hui⁹: & seruat ea que in ea scripta sunt. Tempus enim prope est. Ioānes septem ecclesiis que sunt in asia: gratia uobis er pax ab eo qui est: qui erat: & qui uenturus est. Et a septem spiritib⁹ qui in conspectu throni eius sunt: & a iesu christo qui est testis fidelis primogenitus mortuorū & princeps regnum terre: qui dilexit nos & lauit nos a peccatis nostris in sa guine suo.

Qui testimonium phibuit. rc. Ual. Ego dixissem sicuti est grece. qui testatus e verbū dei et testimonium iesu christi. Hebre. ix. e. j. Ioan. j. d.

Itē verba ,p̄phetie hui⁹. nō legitur gre. hui⁹. estq; generalis sentētia de oī ,p̄phetia.

¶ In uigilia omniū sanctoꝝ. Lectio apoca. Ioan. apl̄i. cap. v. b.

Ecce ego ioannes uidi in medio throni & quattuor animalium & in medio seniorū: agnū stātē tanq̄ occisum: habentē cornua

septem & oculos septem qui sunt septem spiritus dei missi in omnē terrā. Euenit & accepit de dextera sedētis in throno librū. Et cū apertuisset librū: quattuor aīalia & uiginti quattuor seniores ceciderunt corā agno: habētes singuli citharas et phialas aureas plenas odoramentoꝝ: que sunt orationes sanctorum: & cātabāt canticum nouū dicētes. Dignus es domine accipere librū: & aperire signacula eius: qm̄ occisus es: et redemisti nos deo in sanguine tuo ex omni tribu & lingua et populo et natione: & fecisti nos deo nostro regnū & sacerdotes: & regnabimus sup terrā. Et uidi & audiui uocē angeloꝝ multorū in circuitu throni: & animaliū & seniorum & erat numerus eorū milia miliū dicētium uoce magna. Dignus est agnus qui occisus est accipere uirtutē: & diuinitatē et sapiētiā: & fortitudinem: & honorem: & gloriam: & benedictionem: in secula seculorum amen.

Item milia miliū. Nō potuit lingua latina implere magis grecam veritatem in qua numerus immensus significatur.

Phiala. ante penul. acuit.

Et fecisti nos deo nr̄o reg. & sacer. & regna super terrā. g. est vt ait valla. Fecisti ipsos hoc est nō solū nos. xxiiij sed etiā alios Itē reges et nō regnum: vt cōueniat cum illo sacerdotes. Et regnabunt & non regnabimus.

¶ In die. Lectio apoca. beati Ioannis apostoli cap. vii. e.

Ecce ego ioannes uidi alterum angelū ascēdētē ab ortu solis: habentē signum dei uiui: & clamauit uoce magna quattuor angelis: quibus datū est nocere terre & mari dicēs. Noli nocere terre & mari: nec arboribus: quoadusq; signemus seruos dei nr̄i in frōtibꝰ eorū. Et audiui numerū signatoꝝ cētū quadraginta quattuor milia signati: & ex omni tribu filioꝝ israel. Ex tribu iuda: duodecim milia signati. Ex tribu rubē: duodeci milia signati. Ex tribu gath: duodecim milia signati. Ex tribu asser: duodecim milia signati. Ex tribu neptalim: duodecim milia signati. Fx tribu manasse: duodecim milia signati. Ex tribu symeon: duodecim milia signati. Ex tribu leui: duodecim milia signati. Ex tribu ysachar: duodecim milia signati. Ex tribu zabulō: duodecim milia signati. Ex tribu ioseph: duodecim milia signati. Fx tribu bēiamin: duodecim milia signati. Post hec uidi turbā magnā: quā dinumerare nemo poterat ex oībus gētibus & tribubꝰ: & populis et linguis: stātes ante thronū: & in cōspectu agni amicti stolis albis: & palme in manibus eoꝝ. Et clamabāt uoce magna dicentes. Salus deo nr̄o: qui sedet sup thronū et agno. Et omnes angeli stabant in circuitu throni & seniorum & quattuor animalium. Et ceciderunt in cōspectu throni in facies suas: & adorauerunt dn̄m dicentes amē. Benedictio & claritas & sapientia & gratiarū actio honor uirtus & fortitudo deo nostro in secula seculoꝝ amen.

Et tribu iuda duodecim milia signati &c. Val. Non legitur grece sicut apud nos in singulis tribubus signatis: s; tm̄ in prima & vltima. hoc aūt vocabulum signati venit a sigillo sicut trāsfert interp̄s vt scia mus etiam posse trāsferri sigillati si hoc vocabulum in vsu esset.

¶ Facundi & primitiui. Lectio ad corinthios. ii. cap. i. a.

Fratres. Benedictus deus & pater domini nostri iesu christi: pater misericordiarū: & deus totius cōsolatiōis. q cōsolatur nos in

omni tribulatione nostra: ut possimus et ipsi cõsolari eos qui in omni pssura sunt per exhortationẽ qua exhortamur et ipsi a deo. Quoniam sicut abundant passiones christi in nobis: ita & per christum abundat consolatio nostra. Siue autẽ tribulamur pro uestra exhortatione & salute: siue consolamur pro uestra consolatiõe & salute. Siue exhortamur pro uestra exhortatione & salute: que operatur tolerantiam earũdem passionum quas & nos patimur: ut spes nostra firma sit pro nobis. Scientes quoniam sicut socii passionum estis: sic eritis & consolationis. In christo iesu domino nostro.

¶ In natali plurimarum uirginũ. Ad corinthios .i. cap. vii. d.

Fratres. De uirginibus preceptũ dñi nõ habeo: cõsiliũ autẽ do: tanq̃ misericordiam consecutus a dño: ut sim fidelis. Existimo enim hoc bonum esse propter instantem necessitatẽ: quoniã bonũ est homini sic esse. Alligatus es uxori: noli querere solutionem. Solutus es ab uxore: noli querere uxorẽ. Si autẽ acceperis uxorẽ nõ peccasti. Et si nupserit uirgo: nõ peccauit. Tribulationẽ tñ carnis habebũt huiusmodi. Ego autem uobis parco. Hec itaq; dico fratres: tempus breue est. Reliquũ est ut et qui habẽt uxores: tanq̃ nõ habentes sint. Et qui flent tanq̃ non flentes. Et qui gaudent: tanq̃ non gaudẽtes. Et qui emunt tanq̃ non possidentes. Et qui utũtur hoc mũdo: tanq̃ non utantur. Preterit enim figura huius mũdi. Volo autem uos sine solicitudine esse. Qui sine uxore est solicitus est q̃ dñi sunt: quomodo placeat deo. Qui autem cum uxore est sollicitus est que sunt mundi: quomodo placeat uxori: & diuisus est. Et mulier innupta et uirgo cogitat que domini sunt: ut sit sancta corpore & spiritu.

Et qui vtunt hoc mũdo tanq̃ non vtãtur. Valla. Grece est tanq̃ non abutantur vel vt ad verbum traducãt & vtẽtes hoc mundo vti nõ abutentes.

¶ De trinitate. Ad corinthios .ii. cap. xiii. d.

Frattes. In dño gaudete: perfecti estote: exhortamini: idem sapite. pacẽ habete: & deus pacis & dilectionis erit uobiscũ. Salutate inuicẽ in osculo sancto. Salutant uos oẽs sancti. Gratia dñi nr̃i iesu xp̃i & charitas dei: & comunicatio sancti spiritus sit semp cum omnibus uobis amen. In christo iesu domino nostro.

¶ De angelis. Lectio apoca. beati ioannis apl̃i cap. xix. d.

In diebus illis. Dixit mihi angelus. Scribe. Beati qui ad cenam nuptiarum agni uocati sunt. Et dixit mihi. Hec uerba dei uera sunt. Et cecidi ad pedes eius: ut adorarem eum. Et dixit mihi. Vide ne feceris. Conseruus enim tuus sum & fratrum tuorum habentium testimonium iesu. Deum adora.

¶ Sancti spiritus. Lectio actuum apostolorum cap. viii. c.

In diebus illis. Cum audissent apostoli qui erant hierosolymis. Require supra feria .iii. post penthecostẽ. fo. xxxiii.

¶ Sancte crucis. Lectio ad phlippenses cap. ii.

FRatres. Christus factus est pro nobis obediens. Require supra in festo exaltationis sancte crucis. Fo. lvii.

¶ Pro postulanda pace. Lectio ad romanos cap. xii.

FRatres. Nolite esse prudentes apud uosmetipsos. Require supra dominica. iiii. post epiphaniam. Fo. x.

¶ Pro congregatione. Lectio petri apostoli. i. cap. i. c.

CHarissimi. Succinti lumbos mentis uestre: sobrii perfecti sperate in eam que offertur uobis gratiam in reuelatione iesu xpi. Quasi filii obedientie: non configurati prioribus ignorantie uestre desideriis. Sed secundum eum qui uocauit uos sanctum: ut et ipsi sancti in omni conuersatione sitis. Quoniam scriptum est. Sancti eritis quoniam ego sanctus sum dominus deus uester. Leui. xvi. a.

¶ Pro familiaribus. Lectio ad Galathas cap. vi. a.

FRatres. Si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto uos qui spirituales estis: huiusmodi instruite in spiritu lenitatis. Considerans teipsum: ne & tu tenteris. Alter alterius onera portate: & sic adimplebitis legem christi.

¶ Pro quacunque tribulatione. Lectio hieremie prophete cap. xiiii. a.

SI iniquitates nostre contenderint cotra nos: dne libera nos: quia multe sunt auersiones nostre. Tibi peccauimus expectatio israel: saluator noster in tempore tribulationis. Tu autem in nobis es dne & nomē sanctū tuū inuocatum est super nos: ne derelinquas nos domine deus noster.

¶ Pro pluuia. Lectio leuitici cap. xvi.

IN diebus illis. Dixit dominus ad moysen. Si in preceptis meis ambulaueritis. Require in uigilia penthecostes. fo. xxxiiii.

¶ Pro sacerdote. Lectio ad timotheum. i. cap. i. c.

CHarissime. Fidelis sermo & omni acceptione dignus: quia xps iesus uenit in hūc mūdū: peccatores saluos facere: quorū primus ego sum. Sed ideo misericordiā cōsecutus sum: ut in me primū ostēderet omnē potētiā: ad informationem eorū qui crediturí sunt illi in uitam eternam. Regi autem seculorum immortali inuisibili: soli deo honor & gloria in secula seculorum amen.

¶ Pro auertenda epidimia. Lectio regum. ii. cap. xxiiii. c.

IN diebus illis. Permisit dns pestilētiā in israel: & mortui sunt ab adā usque ad bersabe septuaginta milia uirorū. Cumque extendisset manū suā angelus dñi sup hierusalē ut disperderet eā: misertus est dns sup afflictionē eorū. Et dixit angelo percutiēti populū: sufficit nūc: contine manū tuā. Erat autē angelus dñi stans super aureā iebusei.

Dixitq; dauid ad dñm cũ uidisset angelũ percutiẽtem populũ. Ego sum qui peccaui et qui inique egi: isti qui oues sunt quid fecerũt? Obsecro te domine ut auertatur manus tua contra me: & cõtra domũ patris mei. Venit autem gath propheta dñi ad dauid in die illa: & dixit ei. Ascẽde & cõstrue altare dñm in area iebusei. Et ascendit dauid iuxta sermonem gath: quẽ preceperat ei dñs omnipotens.

¶ Cõtra psecutores ecclie. Lectio sapie ecclastici cap. xxxvi. a.

Miserere nostri deus omnium & respice nos: & ostẽde nobis lucẽ miserationũ tuarũ: & mitte timorẽ tuum sup gẽtes q nõ exquisierunt te: & cognoscãt quia nõ est deus nisi tu: ut enarrẽt magnalia tua. Alleua manũ tuã super gẽtes alienas: ut uideant potẽtiam tuã. Sicut enim in cõspectu eorũ sanctificatus es in nobis: sic in conspectu nostro magnificaberis in illis: ut cognoscãt te sicut & nos cognouimus: quoniam non est deus preter te domine. Innoua signa & immuta mirabilia. Glorifica manum et brachium dextrum. Excita furorẽ: & effunde irã. Extolle aduersariũ: & afflige inimicum. Festina tẽpus & memẽto finis: ut enarrẽt mirabilia tua dñe deus noster.

¶ Pro infirmis. Lectio iacobi apostoli cap. v. c.

Tristat aliqs vestrũ oret eq animo ꝛ psallat. Val. Corrupta est scriptura. Nã legẽdũ ẽ. Tristatur qs siue affligitur. siue in erũna est qs inter vos oret. letus est qs. siue aio leto psallat.

Charissimi. Tristatur aliquis uestrũ: oret equo aio & psallat. Infirmatur quis in uobis: inducat presbiteros ecclesie & orẽt sup eũ: ungentes eum oleo in nomine dñi. Et oratio fidei saluabit infirmum: & alleuiabit eum dñs. Et si in peccatis sit dimittentur ei. Confitemini ergo alterutrũ peccata uestra: & orate ꝑ inuicẽ ut saluemini.

¶ Pro defunctis. Lectio apocalipsis ioannis apli cap. xiiii. c.

In diebus illis. Audiui uocem de coelo dicentem mihi. Scribe. Beati mortui qui in domino moriuntur. Amodo enim iam dicit spũs: ut requiescat a laboribus suis. Opa eñi illoꝝ sequũtur illos.

Opera enim illorum sequuntur illos. Latinius diceretur opera enim sua sequuntur illos: seu eos: siue vt grece est sequuntur cum eis.

¶ Machabeorum secundo cap. xii. g.

In diebus illis. Vir fortissimus iudas collatiõe facta: duodecim milia dragmas argẽti misit hierosolimam offerri eas ibi ꝓ pctis mortuoꝝ: iuste & religiose de resurrectione cogitãs. Nisi enim eos qui ceciderãt resurrecturos speraret: superfluũ uideret & uanũ orare ꝓ mortuis. Sed quia cõsiderabat: ꝙ hi qui cum pietate dormitionẽ acceperãt: optimam haberẽt repositam gratiã. Sancta ergo & salubris est cogitatio pro defunctis exorare ut a peccatis soluantur.

Pro dfunctis exorare dbem

¶ Lectio beati Pauli ad thessalonicenses. i. cap. iiii. c.

Frattes. Nolumus uos ignorare de dormientibus ut nõ contristemini sicut & ceteri qui spẽ nõ habẽt. Si enim credimus ꝙ ie-

ſus mortuus eſt & reſurrexit: ita & deus eos qui dormierunt p ieſum: adducet cũ eo. Hoc enim uobis dicimus in uerbis dñi: quia nos q ui-uimus: qui reſidui ſumus in aduẽtu dñi nõ preueniemus eos qui dormierũt. Q̃m ipſe dñs in uiſu & in uoce archãgeli: & in tuba dei deſcẽdet de celo: & mortui qui in xpo ſunt: reſurgẽt primi. Deinde nos q uiuim⁹ q relinquimur: ſimul rapiemur cũ illis in nubib⁹ obuiã xp̃o in aera: & ſic ſemp cũ dño erim⁹. Itaq; cõſolamini inuicẽ uerbis iſtis.

¶ Pauli ad corinthios .i. cap. xv. c.

FRatres. Chriſtus reſurrexit a mortuis primitie dormientium. Quoniam quidem per hominẽ mors: & per hominẽ reſurrectio mortuoꝝ. Et ſicut in adã oẽs moriuntur: ita & in xp̃o oẽs uiuificabuntur. Vnuſquiſq; autem in ſuo ordine primitie chriſtus.

¶ Pauli ad corinthios .i. cap. xv. g.

FRatres. Ecce miſterium uobis dico. Omnes quidẽ reſurgem⁹: ſed non omnes immutabimur. In momento & in ictu oculi in nouiſſima tuba. Canet enim tuba & mortui reſurgent incorrupti: & nos immutabimur. Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionẽ: & mortale hoc induere immortalitatẽ. Cũ aũt incorruptibile hoc induerit incorruptionẽ: & mortale hoc induerit immortalitatẽ: tũc fiet ſermo q ſcriptus eſt. Abſorta eſt mors in uictoria. Vbi eſt mors uictoria tua? Vbi eſt mors ſtimulus tuus? Stimul⁹ aũt mortis peccatum eſt. Virtus uero peccati lex. Deo autẽ gratias qui dedit nobis uictoriam. Per dominum noſtrum ieſum chriſtum.

Oſee. xiii. d. Stimul⁹ mortis peccatũ eſt. Lex peccati eſt virtus.

¶ Habes itaq; lector amiciſſime opus ſancte eruditiõis pleniſſimũ: longeq; magis q̃ excogitari poteſt pium & utile: epiſtolas uidelicet beati Pauli apoſtoli cum reliquis epiſtolis: & prophetiis que in dominicis feriis & feſtis ſanctorum per totum annum in eccleſia latina cãtari ſolent: ad plenum nuper collectas: & emendatas. & que idẽtidẽ legebantur cũ remiſſionibus aſſignatas: & ſacre ſcripture locis aliiſq; notatu digniſſimis illuſtratas. Impreſſaſq; Hiſpali mira arte ſolertiq; ingenio Ioãnis uarela. Anno ex quo uerbum caro factum eſt: & habitauit in nobis. M. ccccc xxvii. tertio Idus Nouembris. Conſules igitur boni & equi & calcographorum erratis (preſertim ſi aliquas dictiones aut ſyllabas inuerſas offenderis: litteraſq; immutatas aut puncta: que correctoris oculos lineas percurrentis potuerunt effugere) humanitet ignoſces. Vale.

¶ Ad eundem.

Ingratus ne ſis lector quin pectore prono
Perſoluas grates: qui tibi preſſit opus.

Ad lectorem.

Ludouici de linares grāmatices professotis in laudē sui petri nu-
ñez delgado cathedratici hispalitani ad lectorem Carmen.

Ordiar altisonos si nunc cantare triumphos
  Deficiam petri uiribus ipse meis.
Nam quę scire suum clanget tuba dic mihi lector?
  Qui numeri ascrei: meoniiq́ senis?
Verba sophocleo loquitur tā digna cothurno
  Prelia qui dixit: uincat ut arma uirum.
Carmina fonte facit diuino plena caballi
  Tulius in prosa est: eloquiiq́ parens.
Non etiam dicent mea: lector candide: fila
  Presidium quantum contulit iste tibi.
Nec quantum debet petro nunc romula: quantum
  Et nos & cuncti discipuliq́ sui.
Tempore que nostro nunq̄ percepta fuere
  Omnia: iam splendent lucida facta nimis.
Mendis quę corrupta uolumina sacra peribant
  Veridicam solus attulit iste uiam.
Mulra suo nobis dat commoda parta labore
  Dummodo sit uiuus: commoda plura dabit.
Nestoris antiqui superet nunc sęcula prosper:
  Incolumis: tutus hic sine labe: precor.

Eiusdem Ludouici de linares grammatices
professoris ad detractorem Catmen.

Comprime detractor nasum: tu comprime linguam:
  Non laceret petrum rustica musa meum.
Rhinoceros quęso quid prodest rodere petrum:
  Nam canitur uulgo docta minerua sua.
Carmina ꝙ nescis: ꝙ nescis scribere prosam:
  Carperis inuidia: te laceratq́ dolor.
Rumperis infelix ꝙ tendit ad astra uolatu:
  Omnia ꝙ callet: nec reticere uales.
Hortor ut in cunctis detractor turgide linguam
  Corripias posthac: murmura: uerba. caue.

¶Telos.